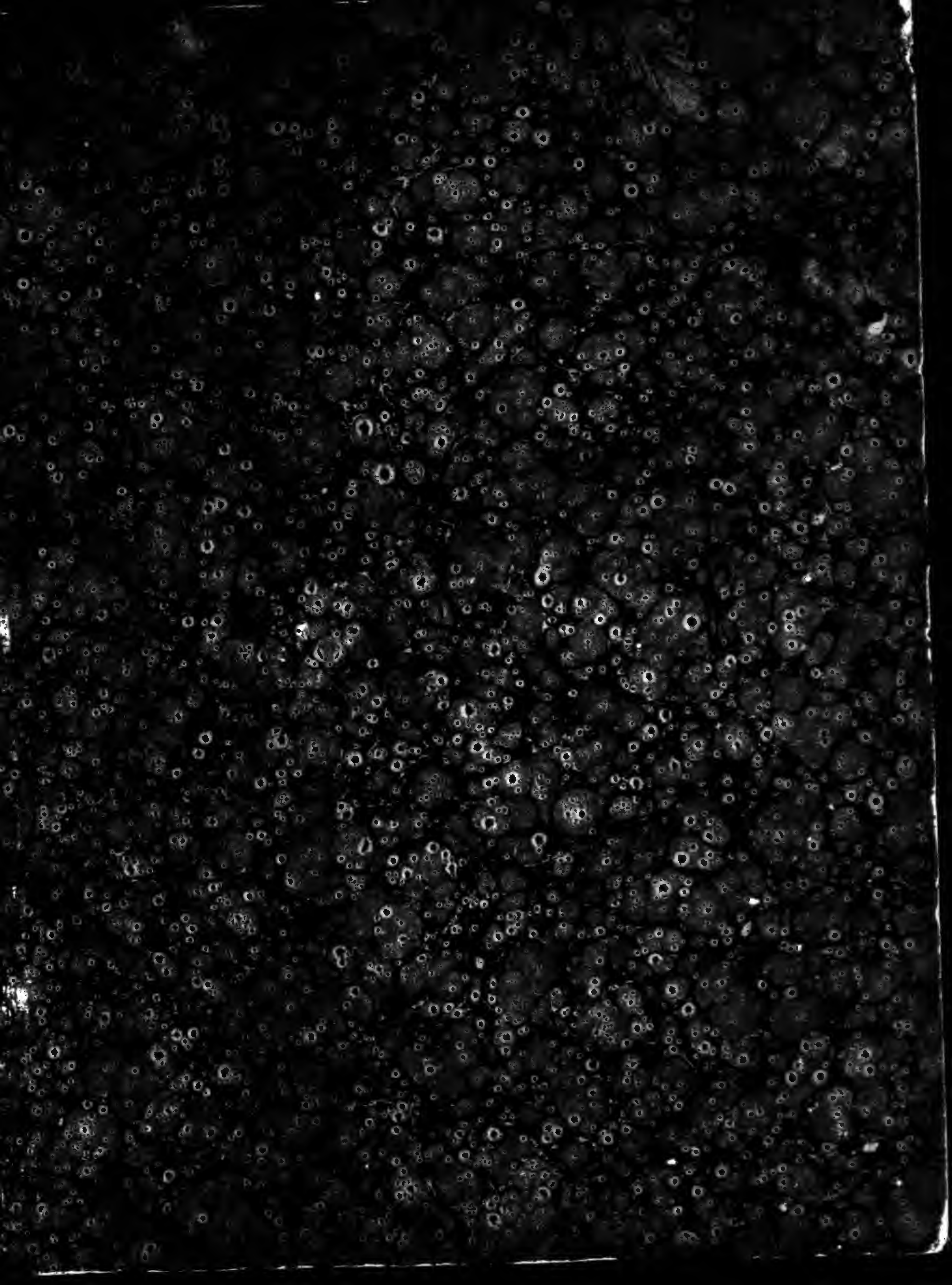

AVGVSTI NAVCKII

DE
TRAGICORVM GRAECORVM FRAGMENTIS OBSERVATIONES CRITICAE.

COMMENTATIO
E PROGRAMMATE GYMNASII REGII IOACHIMICI BEROLINENSIS
SEPARATIM EDITA ET INDICE AVCTA.

BEROLINI MDCCCLV.
VENVMDAT L. STEINTHAL.

TYPIS ACADEMIAE REGIAE.

DE TRAGICORVM GRAECORVM FRAGMENTIS OBSERVATIONES CRITICAE.

Fato libri fiunt, fato programmata scholastica. Vt ego ad edenda denuo tragicorum Graecorum fragmenta accederem, effecit Euripidearum reliquiarum praestantia. Quas cum visum esset superstitum drematum editioni subiungere, mox intellexi necessitate quadam flagitari ut omnia tragicae poeseos frustula studerem complecti. Susceptae a me operae hoc loco specimina quaedam proponam, tum quia ad alia perficienda otium mihi negatum video, tum quia spero hac disputatione effectum iri ut nanciscar quae possint operi meo prodesse.

CAPVT I. DE AESCHYLO.

ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΤΡΟΦΟΙ. Hesychius: *δίκρα ἔψις· ἡ διπλῆ. Αἰσχύλος Τροφοῖς.* Etiam post Lobeckii disputationem (Paral. p. 42) dubito num locus integer sit: certe *δίπαλτα πήματα, οἰόζωνος ἀνήρ, ἑκατόμποδες Νηρῆδες*, longe minus offensioni sunt. Videndum an Aeschylus scripserit *δίκρανος ὄψις*, quicum cf. *καλλίχειρες ὠλέναι* et similia.

Photius Lex. p. 47, 10: *ἑψιοῦσα· τροφὰς διδοῦσα χόνδρου καὶ τὰ ἑψητά. Αἰσχύλος Τροφοῖς· βιοτὴν αὔξιμον ἑψιοῦσα. Ἱππῶναξ.* Vnde *ἑψιοῦσα* derivandum sit, non novi: verissime, ut opinor, *ἐμψιοῦσα* restituit L. Dindorfius (cf. Hesych. *ἐμψιοῦσα· ἐρέγματα διδοῦσα*), nisi quod malim *ἐμψίουσα* scribi cum Lobeckio Rhemat. p. 154 et Bergkio Lyr. p. 596. Praesens *ψίω (ποτίζω)* memorat Orion Etym. p. 168, 20, aoristum *ψῖσαι (ψωμίσαι)* Photius, quae forma *ψεῖσαι* et *ψῆσαι* et *ψίσαι* scribitur in Hesychio: usurparunt *ἔψισα* Hipponax fr. 32 et Euphorio in Meinekii Anal. Alex. p. 91, futurum *ψίσεται* Lycophr. 639, perfectum pass. *ἐψισμένον* Antipater Anth. Pal. 9, 302. Mire dictum est quod Theocrito Idyll. 24, 3 tribuitur,

ἀμφοτέρους λούσασα καὶ ἐμπλήσασα γάλακτος.

Nam *ἀσκοὶ* et *γαστέρες πίμπλανται*, non lactentes infantes: utrum *ἐμπίσασα* an *ἐμψίσασα γάλακτος* restituendum sit, mox docebit Meinekius. Ad Photii locum ut revertar, dubitari potest quo Aeschyli spectet mentio, quo Hipponactis. Certe fuerunt qui verba *βιοτὴν αὔξιμον ἑψιοῦσα* Hipponacti tribnerent, velut ten Brinkius Philol. vol. 6 p. 48, qui hunc procudit iambum quasi Hipponacteum,

τροφὴν βιωτὴν αὔξιμόν τ' ἐμψιεῦσα.

Bergkius post *Ἱππῶναξ* excidisse conicit verba "*ἔψισε κἀπέλουσεν ἀσκαρίζοντα*". Videtur potius *ἐμψίουσα* Hipponactea esse glossa, cui explicandae adhibitus fuerit Aeschyli versus, sic fortasse scribendus

βιοτὴν αὔξιμον ἔψουσ',

i. e. *ἔψουσα.* Nam grammaticus *ἐμψίουσα* per *ἑψητά* interpretari non dubitavit.

ΗΔΩΝΟΙ. Strab. X p. 470: τῆς μὲν οὖν Κότυος τῆς ἐν τοῖς Ἠδωνοῖς Αἰσχύλος μέμνηται καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ὀργάνων. εἰπὼν γὰρ "σεμνὰ Κότυς ἐν τοῖς Ἠδωνοῖς (Αἰσχύλος μέμνηται addunt CDhi) ὄρια δ' ὄργαν' ἔχοντες" τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον εὐθέως ἐπιφέρει, "ὁ μὲν ἐν χερσὶν βόμβυκας ἔχων" κτέ. Hermannus Aeschylo tribuit primum verba σεμνὰ Κότυς, deinde quem versum magna cum libertate finxit καὶ ὄρεια χεροῖν ὄργαν' ἔχοντες, denique illa ὁ μὲν ἐν χερσὶν κτέ. Sed quis crediderit tam licenter ac sine consilio poetae membra potuisse a Strabone discerpi? Praeterea ὄρεια ὄργανα quae tandem sunt? Novimus ὀρείους deos, homines, bestias; item ὀρείους πρῶνας, ὀρείαν ὕλην, similia: ὄργανα ὄρεια nemo unquam dixerit. De Aeschyleis verbis ne fallamur, videndum est quid optimi Strabonis libri praebeant. Kramer in textu σεμνὰ Κότυς exhibet, in annotatione docet pro κότυς duos libros Dh κόττους', unum C κόττους praebere. Verum codices CDhi in libro decimo fere soli nobis certi duces sunt, id quod e praefatione Krameri vol. I p. XC—XCIII operose discendum est. Itaque κότυς omni auctoritate caret, ΚΟΠΤΟΥΣ manifesto in ΚΟΤΥΤΟΥΣ mutandum est. Nam Κοτυτώ Thraciam deam veteres dicere videntur, τὴν Κότυν novimus ex Synesii Encom. calvit. p. 85 C et locis a Lobeckio indicatis Aglaoph. p. 1014. Ac fortasse etiam supra in Strabone corrigendum, τῆς μὲν οὖν Κοτυτοῦς ἐν τοῖς Ἠδωνοῖς Αἰσχύλος μέμνηται, ut Ἠδωνοὺς drama intellegamus Aeschyleum, non populum. Deinde patet quae post σεμνὰ Κότυς extant, ἐν τοῖς Ἠδωνοῖς Αἰσχύλος μέμνηται, mero librariorum errore hic esse iterata. Sequuntur difficillima verba, ὄρια δ' ὄργαν' ἔχοντες, ubi teste Kramero ὄρια codices exceptis Dh, ἔχοντας Dhinop. Nisi fallor ὄρια et ὄργανα dittographiae sunt oblitterati genuini vocabuli, ὄργια. Itaque restituo:

σεμνὰ Κοτυτοῦς ὄργι' ἔχοντες.

Nam ἔχοντας debetur insequenti τοὺς περὶ τὸν Διόνυσον. — Hesychius et Suidas: αἰγίζειν· διασπᾶν, ἐκ μεταφορᾶς, παρ' ὃ καὶ τὸ αἰγίζεσθαι (καὶ αἰκίζεσθαι Hesych.) ἀπὸ τῶν καταιγίδων. Αἰσχύλος. ὁ δ' αὐτὸς ἐν Ἠδωνοῖς καὶ τὰς νεβρίδας οὕτω καλεῖ (λέγει Hesych.). Hermannus poetae verba fortasse haec fuisse dicit: νεβρίδας δ' Ἠδωνίδας ᾔγιζον. Cuius suspicionis non aliud est fundamentum quam Suidae annotatio haec: Ἠδωνὰ ἱμάτια· Θρᾳκικά. Ἠδωνίς, Ἠδωνίδος· χώρα οὕτω λέγεται. καὶ Ἠδωνοί· ὄνομα ἔθνους. Αἰσχύλος, ὁ δ' αὐτὸς ἐν Ἠδωνοῖσι καὶ τὰς νεβρίδας οὕτως καλεῖ. καὶ ἔστιν ἐν τῷ αἰγίζειν. Sed ex hoc loco nihil de Aeschyleis verbis disci potest. Recte Küsterus: 'haec absque ullo iudicio ex v. αἰγίζειν in hunc locum translata sunt, nec aliter huc spectant, nisi quatenus in iis fabulae Aeschyli, Edoni vocatae, mentio fit.' Grammatici simpliciter docent αἰγίδας ab Aeschylo dictas esse τὰς νεβρίδας, de qua catachresi cf. Lobeckius in Actis Soc. Gr. vol. 2 p. 312 et Rhemat. p. 348. Interpolator ille ineptissimus, qui de Edonis Aeschyli mentionem fecit, poetam scripsisse putavit:

ὁ δ' αὐτὸς ἐν Ἠδωνοῖσι καὶ τὰς νεβρίδας
οὕτως καλεῖ.

Id quod apparet e forma Ἠδωνοῖσι, quae non legitur v. αἰγίζειν.

ΙΞΙΩΝ. Anecd. Oxon. vol. 1 p. 62, 13: *παρὰ δὲ τὸ ἀλαστῶ ῥῆμα ἀλάστωρ — κατηγορικὴ δὲ ἡ εὐθεῖα παρὰ τὴν ἀλάστορος γενικήν. Αἰσχύλος Ἰξίονι "πρευμενὴς ἀλάστορος", καὶ Φερεκύδης "ὁ Ζεὺς δὲ ἱκέσιος καὶ ἀλάστωρ καλεῖται".* Fortasse scribendum *Αἰσχύλος Ἰξίονι "μέγαν ἀλάστορον" καὶ Εὐμενίσι "δέχου δὲ πρευμενῶς ἀλάστορον".* Nam Aesch. Eum. 236 legimus *δέχου δὲ πρευμενῶς ἀλάστορα.* Verba *μέγαν ἀλάστορον* sine fabulae nomine ex Aeschylo afferuntur in Anecd. Bekk. p. 382, 30.

ΛΑΙΟΣ. Harpocr. v. *μαλκίομεν* p. 123, 12: *Αἰσχύλος ἐλλαδίῳ (ἐλαδίω A) "κεκμῆτι μαλκίων (μαλακίων BCN) ποδί".* Hermannus scripsit *Αἰσχύλος "ἔλα δίωκ', ἀκμῆτι μαλκίων ποδί".* Cui suspicioni obstat sententia: verum arbitror quod Gronovius coniecit, *Αἰσχύλος ἐν Λαΐῳ.* Nam ΕΛΛΑΔΙΩ (vel ΕΛΑΔΙΩ) et ΕΝΛΑΙΩ vix discrepant. (1) Pro *κεκμῆτι* corrigendum suspicor *κεκμηῶτι*, qua forma praeter epicos poetas usus est Thucydides 3, 59. De Suidae glossa *"κεκμηκώς· κάμνων. καὶ χωρὶς τοῦ Κ"* Bernhardy annotat, observationem non magis probandam esse quam superiorem illam v. *ἀπεδημηκότες.* Rectissime vero Suidas, modo recte intellegatur.

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ. Hesychius: *ἀνούτατος· ἄτρωτος ἐκ χειρός. Αἰσχύλος Λυκούργῳ.* Hermannus cum hoc loco coniungit Hesychii glossam *ἄβλητος*, et Aeschylum scripsisse conicit *ἄβλητος ὤν, ἀνούτατος.* Homerum Il. Δ, 540 *ἄβλητος καὶ ἀνούτατος* dixisse scimus, Aeschylum cur idem fecisse credamus non assequor. Immo mirum videtur quod Homericae glossae unus auctor perhibeatur Aeschylus. Hesychius autem loco allato praemittit *ἄνους· ἀξύνετος.* Ex Schol. Soph. Oed. C. 674 et Suida scimus Aeschylum in Lycurgo dixisse *ἀν' οὖς ἔχων.* Hoc si Hesychius memoravit, inter *ἄνους* et *ἀνούτατος* collocatum fuit. Itaque genuina Hesychiani loci facies haec fuerit:

ἄνους· ἀξύνετος.
[*ἀν' οὖς ἔχων· ἄνω τὸ οὖς ἔχων.*] *Αἰσχύλος Λυκούργῳ.*
ἀνούτατος· ἄτρωτος ἐκ χειρός.

Vtrum ipse peccarit Hesychius an librarius, hic ut plerumque nec scimus nec scire refert.

---

(1) Schol. Od. η, 318: (Phaeaces) *κοιμώμενον ἀποτίθενται τὸν Ὀδυσσέα διὰ τὸ μὴ ἰδεῖν εἰς ποῖον καὶ ἅμα ἀνακλίνουσιν.* Stravii coniecturam *εἰς ποῖον λιμένα* recepit Dindorfius: mihi ΚΑΙΑΜΑ e ΚΛΙΜΑ ortum videtur, et concedent omnes non facilius tantum sed unice aptum esse *εἰς ποῖον κλίμα.* Oraculum a Cedreno et Iohanne Malala traditum Lobeckius Aglaoph. p. 580 sic scriptum exhibet:

θῆρές τ' οἰωνοί τε βροτῶν τ' ἀλιτήρια φῦλα
ἄχθεα γῆς κτέ.

Vbi *ἀλιτήρια* Bentleius substituit in locum vulgatae lectionis *ἀλιτώσια.* Hoc ΑΛΙΤΩΣΙΑ debebat esse ΑΑΙΤΩΣΙΑ, id est *ἀετώσια.* De quo adiectivo lexicis nostris ignoto dixit Schneidewinus Philol. vol. 3 p. 381. Photius Lex. p. 163, 5: *κίαλον· χρῶμα ὑπόφαιον.* Genuinum est *κιλλόν.* In Anecd. Oxon. vol. 4 p. 310, 16 hunc legimus hexametrum

γράμματα μὲν τὸν παῖδα γέρων αἶνος ἐξεδίδαξεν.

Correctionem monstrabit Theocr. Idyll. 24, 105.

ΜΕΜΝΩΝ. Constanter fere librarii Μέμνων in Ἀγαμέμνων depravarunt: nimirum Agamemnonem norant, non norant Memnonem. Hinc dramatis huius reliquiae et aliis locis augeri possunt et Hesychii glossa:

ἀσκεύοις· ψιλοῖς, ἀπαρασκεύοις. Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι.

Nam quod Hermannus istud ἀσκεύοις Agamemnoni (1284) inseruit, nulla commendatur probabilitatis specie. Bergkius ἀσκεύοις e Memnone afferri conicit et huius glossae ope duos versus ab Eust. Il. p. 1156, 18 et partim in Anecd. Bekk. p. 445, 18 traditos huic dramati vindicat,

καὶ μὴν πελάζει καὶ καταψύχει πνοὴ
ἄρκειος ὡς ναύταισιν ἀσκεύοις μολών.

ΜΥΡΜΙΔΟΝΕΣ. De verbis multorum imitatione celebratis (fr. 145 Herm.)

τάδ' οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὑτῶν πτεροῖς
ἁλισκόμεσθα,

editores lectorem ablegant ad Casauboni Athenaeum, Gatakeri Adversaria, Valckenarii Callim., Porsoni Medeam, alios, quibus Galeni quendam locum addi iubent. Hunc Galeni locum dudum Gataker attulerat: editorum erat ut ipsa afferrent veterum testimonia. Quae ego partim ab aliis prolata vidi, partim ipse inveni, haec sunt. Ath. XI p. 494 B: καὶ ταῦτα οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς σαυτοῦ πτεροῖς κατὰ τὸν θαυμάσιον Αἰσχύλον ἁλίσκῃ. Aristides vol. 2 p. 17: εἰ δ' αὖ βούλει, τὸ τοῦ Αἰσχύλου, τάδ' οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὑτοῦ πτεροῖς, ἃ θρυλεῖς ἐν ἐκείνοις τοῖς λόγοις, ἁλίσκῃ. Dionysius Hal. de admir. vi Demosth. c. 7 vol. 6 p. 971: τὰ νῦν γὰρ οὐκέτι πόρρω διθυράμβων τινῶν φθέγγομαι· [τάδ' οὐχ ὑ]π' ἄλλων, [ἀλλὰ] τοῖς αὑτῶν λόγοις ἁλισκόμεθα [κατὰ τὴν τραγῳδί]αν, δαιμονιώτατε Πλάτων (ita librorum lacunas explevit Porsonus). Galenus vol. 5 p. 395: καὶ τάχ' οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὑτῶν πτεροῖς ἁλισκόμεθα. Philo Iud. vol. 2 p. 501: τὰ δ' οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὑτῶν πτεροῖς ἁλισκόμενα, φησὶν ὁ τραγικός. Eust. Il. p. 632, 35: καὶ ταῦτα οὐχ ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὑτοῦ πτεροῖς, τραγῳδικῶς εἰπεῖν, ἁλισκόμενον πτεροῖς. Suidas v. πάγας (Schol. Aesch. Ag. 822 p. 509 ed. Dind.): καὶ τοῦτο δήπου τὸ Αἰσχύλου, τοῖς ἑαυτοῦ πτεροῖς περιπεσὼν καὶ ἐνσχεθεὶς ταῖς πάγαις, ἃς ἄλλοις ὑφῆκε. Similiter alii locuti sunt, fortasse et ipsi Aeschyleorum verborum memores. Ἠγνόουν ὁ δείλαιος τοῖς ἐμαυτοῦ πτεροῖς ἁλισκόμενος Gregorius Nyssenus Epist. 1 in Gallandi Bibl. Patrum vol. 6 p. 626 C. τοῖς ἑαυτοῦ πτεροῖς ἑάλως Procopius Gaz. Epist. 62 in Maii Class. Auct. vol. 4 p. 246. τοῖς οἰκείοις πτεροῖς καὶ λόγοις ἁλίσκῃ Aristid. vol. 2 p. 624. τοῖς οἰκείοις γάρ, φησί (sc. Iulianus), πτεροῖς κατὰ τὴν παροιμίαν βαλλόμεθα Theodoretus Hist. Eccl. 3, 4 vol. 3 p. 921. τοῖς σοῖς ἁλίσκῃ, πτεροῖς μὲν οὖν οὐκ ἂν εἴποιμι, τέως δὲ λόγοις Georg. Pachym. p. 194 ed. Boiss. τοῖς οἰκείοις ἁλώσῃ πτεροῖς Schol. Luciani p. 118. τοῖς ἰδίοις κατὰ τὴν παροιμίαν ἑάλωσαν πτεροῖς Zacharias Mityl. p. 139. τοῖς ἐμοῖς, τὸ τοῦ λόγου, κατ' ἐμοῦ κέχρηται πτεροῖς Heliod. 2, 33. Specimen hoc esto molestiarum, quibus fragmentorum editores implicentur, si nolint perfunctorie rem agere: in posterum non amplius istius modi collectanea proferam, unde ad ipsos poetarum locos aut supplendos aut emendandos nullus redundet fructus.

ΠΗΝΕΛΟΠΗ. Etym. M. p. 31, 4: αἰδοιέστατος. ἰστέον ὅτι τὸ ἀρχέστατον, ὡς παρὰ Αἰσχύλῳ ἐν Πηνελόπῃ, οἷον

ἐγὼ γένος μὲν εἰμὶ Κρὴς ἀρχέστατον

καὶ τὸ αἰδοιέστατον καὶ ἀφθονέστατον ποιητικά εἰσι κατ' ἔθος Ἰώνων γενόμενα. — ὤφειλον γὰρ γὰρ τὰ προειρημένα δικαιότερος εἶναι καὶ ἀφθονώτερος καὶ ἀρχαιότερος. Ab ἀρχαῖος vel ἀρχαιότατος vel ἀρχαιέστατος formari potuit, non ἀρχέστατος. Hinc Lobeckius Paral. p. 81 Aeschylum suspicatus est scripsisse ἀρχέστρατος. Sed potest ἀρχέστατος derivari ab substantivo ἀρχός, sicut habes βασιλεύτερος βασιλεύτατος, κύντερος κύντατος, ἀοιδότερος ἀοιδότατος, Δαναώτατος, ἑταιρότατος, alia innumera. Pro ἀρχαιότερος igitur in Etym. M. ἀρχότερος legendum est. Ita et arti grammaticae satis factum erit et sententiae. Nam quod nuper Lobeckius scripsit Elem. Pathol. 1 p. 337, ubi coniecturam suam denuo commendat, 'quis Penelopae aequalis se Cretum antiquissimum praedicare potuit?' sponte dilabitur, quoniam ἀρχός non est antiquus. Haec hactenus. Lubet autem adiectivorum in ΟΣ terminatorum quorum συγκριτικὰ in ΕΣΤΕΡΟΣ et ΕΣΤΑΤΟΣ efferantur, indicem subicere exclusis iis quae dubitationem videantur admittere. αἰδοῖος: αἰδοιέστερος Dionys. P. 172. αἰδοιέστατος Pind. Ol. 3, 42. ἄκρατος: ἀκρατέστερος Hyperides Ath. X p. 424 D. Aristot. Probl. 3, 3 p. 871 a 16. ἀκρατέστατος Plat. Phileb. p. 53 A. ἀλλοῖος: ἀλλοιέστερος Epicharmus Eust. Od. p. 1441, 15. ἄμορφος: ἀμορφέστατος Herodot. 1, 196, 4. ἀναγκαῖος: ἀναγκαιέστερος Epich. Eust. Od. p. 1441, 15. ἀνιηρός: ἀνιηρέστερος Od. β, 190. ἄπονος: ἀπονέστερος Pind. Ol. 2, 62. ἀρχαῖος: ἀρχαιέστερος Pind. Antiatt. p. 80, 8. Inscr. Aegypt. 4957, 56. ἀρχός: ἀρχέστατος Aeschyl. ἄσμενος: ἀσμενέστατα (adv.) Plat. Reip. X p. 616 A. Cic. ad Att. 13, 22, 1. ἄφθονος: ἀφθονέστερος Pind. Ol. 2, 94. Aeschylus Ath. X p. 424 D. Plat. Reip. V p. 460 B. ἀφθονέστατος Eupolis Com. 2 p. 554. Xen. Mem. 4, 3, 6. ἀφνεῖος: ἀφνειέστατος Antimach. fr. 51 Stoll. βλαδαρός: βλαδαρέστερος Geop. 18, 17, 4 p. 1196 ex emendatione Lobeckii Paral. p. 162. γενναῖος: γενναιέστατος Dinolochus Eust. Od. p. 1441, 17. γνήσιος: γνησιέστερος Nicet. Eugen. 4, 220. Doxop. in Rhett. Walzii vol. 2 p. 153, 27. διάκονος: διακονέστερος poeta anon. Greg. Cypr. 3, 95. δίκαιος: δικαιέστερος Schol. Od. β, 190. Etym. M. p. 31, 8. δύσφορος: δυσφορέστερος Athenaeus in Matth. Med. Gr. p. 227. ἑκηβόλος: ἑκαβολέστατος Archytas Iambl. Protr. c. 4 p. 40. ἐπίπεδος: ἐπιπεδέστερος Xen. Hell. 7, 4, 13. ἐπίπονος: ἐπιπονέστερος Schol. Apoll. Rh. 2, 374. ἐπιτηδεῖος: ἐπιτηδειέστατος Democritus Eust. Od. p. 1441, 16. ἐρρωμένος: ἐρρωμενέστερος Herodot. Plat. Xenoph. Isocr. ἐρρωμενέστατος Plat. Reip. III p. 401 D. εὔδιος: εὐδιέστατος Hippocr. p. 268, 48 ed. Foes. εὔζωρος: εὐζωρέστερος Antiphan. Com. 3 p. 77. Eubulus (an Ephippus) Com. 3 p. 268. 325. εὔφορος: εὐφορέστερος Aretaeus p. 82, 40 ed. Boerhaav. εὔωνος: εὐωνέστερος Epicharmus Ath. X p. 424 D. ἤδυμος: ἠδυμέστατος Alcman Etym. M. p. 420, 50. ἤρεμος(²): ἠρεμέστερος Xenoph.

(²) Formam ἤρεμος non debuisse addubitari docent haec testimonia: Oppian. Cyneg. 1, 214. 518. Lucian. Tragodop. 207. Corp. Inscr. 2059, 24. Theognost. p. 64, 14. Lex. περὶ πνευμ. p. 225. Hesych.

Aristot. Theophr. ἥσυχος: ἡσυχέστερος Hippocr. p. 338, 12. 49. ἡσυχέστατος Schol. Lycophr. 3. κακότεχνος: κακοτεχνέστερος Lucian. Calumn. 10. κακόξενος: κακοξενέστερος, nisi fallor, Dionys. Per. 742. οὐδαμινός: οὐδαμινέστερος anon. in Boiss. Anecd. vol. 1 p. 81. ὄψιος: ὀψιέστερος Theophr. H. Pl. 3, 4, 6. C. Pl. 4, 8, 2. πανοῦργος: πανουργέστερος Plut. Mor. p. 395 C. πλησίος: πλησιέστερος Themistius Or. I p. 12 A. Doxop. in Rhett. vol. 2 p. 153. Pseudo-Callisth. 2, 44 p. 93. Hesych. πλησιέστατος Xenoph. Mem. 2, 1, 23. ποδηγός: ποδηγέστερος Phot. Lex. p. 436, 4. πρόθυμος: προθυμέστερος anon. in *Notices et Extr.* VI p. 510. ῥᾴδιος: ῥᾳδιέστερος Hyperides Ath. X p. 424 D. Aristot. Probl. 2, 42 p. 870 b 37. Teles ap. Stob. Flor. 5, 67 p. 161. Polyb. 11, 1, 1. 16, 20, 4. σπουδαῖος: σπουδαιέστερος Herodot. 1, 8, 1. σπουδαιέστατος Hecataeus Eust. Od. p. 1441, 16. Herodot. 1, 133, 3. Eusebius Stob. Flor. 4, 102. τίμιος: τιμιέστατος poeta anon. Clem. Alex. Paed. II p. 241, ubi male vulgo ἐμπόλημα τιμηέστατον scribitur; τῶν τιμιεστάτων e librorum vestigiis Archytae q. d. in Stob. Ecl. 1, 40, 6 p. 786 restituerim. ὑγιεινός: ὑγιεινέστερος Max. Planud. in Bachm. Anecd. vol. 2 p. 73, 22. ὑγιηρός: ὑγιηρέστατος Herodot. 2, 77, 3 (sed ὑγιηρόταται ex hoc loco affert Antiatt. p. 115, 7). ὑπέρθυμος: ὑπερθυμέστατος Stesichorus fr. 95. φιλοκτέανος: φιλοκτεανέστατος Il. A, 122 legit Aristophanes Byz. teste Schol. Od. β, 190. φιλόξενος: φιλοξενέστατος Eur. in Anecd. Oxon. vol. 2 p. 452, 17. ὡραῖος: ὡραιέστατος Eust. Od. p. 1441, 15. Consulto omisi adiectiva contracta, ἀγχίνους ἄνους εὔνους cetera, de quorum inconstantia dixit Lobeckius in Phryn. p. 143. Vtrum φαρμακιστάτη an φαρμακεστάτη scripserit anonymus Suidae v. Μήδεια, non ausim decernere: φιλομυθέστερος et φιλομυθότερος de sede certant in loco Aristotelis ap. Demetr. de Eloc. 144 et 164.

ΣΙΣΥΦΟΣ. Etym. Gud. p. 321, 58 (quae vitiosius scripta sunt in Anecd. Paris. vol. 4 p. 35, 22): κίκυς· ἡ δύναμις. Ἀπολλόδωρος ἰκμάς — καὶ Αἰσχύλος ἐν Σισύφῳ "καὶ θανόντων εἰσὶν οὐκ ἐνεστιγμάσει, τὰ σοὶ δ' οὐκ ἔνεστι κίκυς οὐδ' αἱμόρρυτοι φλέβες". Θανόντων φησὶν ἀψύχοις (ἀψύχων Anecd. Paris). Praeclare gravissima huius loci vitia sustulit Boeckhius qui correxit: καὶ Αἰσχύλος ἐν Σισύφῳ

καὶ θανόντων οἶσιν οὐκ ἔνεστ' ἰκμάς,
εἶτα σοὶ δ' οὐκ ἔνεστι κῖκυς οὐδ' αἱμόρρυτοι
φλέβες θανόντι·

ὅν φησιν ἄψυχον. Sed duabus in rebus ab vero aberrasse videtur: extrema verba, θανόντων φησὶν ἀψύχων, aut non temptanda erant aut aliter corrigenda: deinde θανόντων εἰσὶν nolim in θανόντων οἶσιν mutari. Scribendum potius

καὶ θανόντων ἰσὶν οὐκ ἔνεστ' ἰκμάς.

Hesychii enim glossis εἶνας et εἶνες non eam vim tribuemus, ut εἰς pro ἴς dictum fuisse statuamus.

ΤΟΞΟΤΙΔΕΣ. Anecd. Bekk. p. 351, 9:

οὔπω τις Ἀκταίων' ἄθηρος ἡμέρα
κενόν, πόνου πλουτοῦντ', ἔπεμψεν ἐς δόμους.

'Aeschylus Ἀκτέων' scripserat'. Non mea haec verba, sed clari cuiusdam phi-

lologi, quem non nominatum lectores intellegent. Fundamentum huius decreti non aliud novi quam suspicionem Elmsleii satis caute prolatam in Eur. Bacch. 337. At si Ἀλκμέων Attici dixerunt, non sequitur inde ut Ἀκτέων dixerint: nullus locus extat ubi secunda huius nominis syllaba corripiatur, ac verbis Euripideis Ἀκταίονός τε μητέρ', Αὐτονόην λέγω, certissime diphthongus stabilitur. Verba πόνου πλουτοῦντα Wagner non intellexit; fortasse intelleget Soph. Ai. 876:

ἔχεις οὖν;
πόνου γε πλῆθος, κοὐδὲν εἰς ὄψιν πλέον.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. Schol. Od. ξ, 12: Αἰσχύλος φησὶ Φιλοκτήτῃ
κρεμάσασα τόξον πίτυος ἐκ μελανδρύου.

Hermanno videtur dubitari non posse quin poeta dederit
κρεμαστὰ τόξα πίτυος ἐκ μελανδρύου.

Offensioni ei fuit, nisi fallor, femininum κρεμάσασα: hoc facilius removebitur, modo scribamus κρεμάσας δὲ τόξον. Eustathius tamen κρεμάσας τόξον legit: cui si quid tribuendum est, κρεμάσας τὸ τόξον cum Bothio licebit corrigere.

Aristot. Poet. 22 p. 1458 b 23:
φαγέδαιναν ἥ μου σάρκα θοινᾶται ποδός.

Quantum scimus, φαγάδενα ἥ μου libri praebent: hinc sufficiet φαγέδαιν' ἀεί μου refingere.

ΦΡΥΓΕΣ. Stob. Flor. 125, 7:

καὶ τοὺς θανόντας [εἰ θέλεις] εὐεργετεῖν
ὃ γοῦν κακουργεῖν ἀμφιδεξίως ἔχει
καὶ μήτε χαίρειν μήτε λυπεῖσθαι βροτούς.
ἡμῶν γε μέντοι Νέμεσις ἔσθ' ὑπερτέρα,
καὶ τοῦ θανόντος ἡ Δίκη πράσσει κότον.

Sententiam huius loci facile assequimur: mortuos ipsos gaudii et doloris expertes nec beneficio neque iniuria afficies; sed tuentur dii mortuorum iura et contumeliam iis illatam puniunt. Ad verba poetae restituenda codices nostri fere nihil adiumenti praebent: vs. 1 εἰ θέλεις om. AB (de Vindobonensi non constat). vs. 2 τὸ γοῦν ed., ὃ γοῦν ABVind. Potuerit haec fere Aeschylus scribere:

καὶ τοὺς θανόντας οὔτ' ἔχεις εὐεργετεῖν
οὔτ' οὖν κακουργεῖν ἀμφιδεξίως ἔχει
τῷ μήτε χαίρειν μήτε λυπεῖσθαι φθιτούς.

Vbi de tertio versu Hermannum secutus sum. Extrema verba πράσσει κότον non intellego; legendum suspicor καὶ τοῦ θανόντος ἡ Δίκη πράσσει τόκον. Sic καὶ πράσσει με τόκον Batrach. 185. τοὐφειλόμενον πράσσουσα Δίκη Aesch. Choeph. 310. ὧν ἀντίποινα παῖς ἐμὸς πράξειν δοκῶν Pers. 476.

Hesychius: ἐπιστροφαί· διατριβαί, δίαιται. Αἰσχύλος Φρυξίν. Nixus hoc loco Bergkius Aeschyli Phrygibus ascripsit versum sine poetae nomine ab Eust. Od. p. 1484, 49 traditum, Κίλιξ δὲ χώρα καὶ Σύρων ἐπιστροφαί.

Respicit hunc versum Aristides, cuius locum et indicavit Bergkius et correxit, vol. 1 p. 388: *οὔτε Αἴγυπτος οὕτω πόρρω οὔτε Τυρρηνικὸν πέλαγος οὔτε Σύρων καὶ Κιλίκων, ποιητὴς ἂν εἴποι, ἐπιστροφαί (ἐνστροφαί* libri). Invenies Bergkii disputationem in Mus. Rhen. novi vol. 6 fasc. 1, qui editus est anno 1847: Aeschyli Dindorfiani editio secunda prodiit Oxonii anno huius saeculi primo et quinquagesimo. Sed fortasse etiam longius licet progredi. Aristidis enim loco adducor ut Aeschylum suspicer dixisse *χωρὶς τὰ Μυσῶν καὶ Φρυγῶν ὁρίσματα*
Κίλιξ τε χώρα καὶ Σύρων ἐπιστροφαί.

Quorum versuum priorem sine poetae nomine multi servarunt, antiquissimus testis Strabo XII p. 572, Aeschyleum esse coniecit Hermannus in Soph. Oed. C. 808, e Phrygibus petitum esse non improbabile videbitur.

ΨΥΧΟΣΤΑΣΙΑ. Hesychius: *ἀνηκίδοτοι· ἄνευ ἀκίδος. Αἰσχύλος Ψυχοστασίᾳ.* Glossam correxerunt viri docti ex Anecd. Bekk. p. 402, 25: *ἀνηκίδωτα· ἄνευ ἀκίδος.* Mihi olim *ἀνακίδωτος* scribendum videbatur duce Arcadio p. 82, 24, ubi editur *ἀνακινδύμευτος*, quod corrigendum e codice Havniensi. Eiusdem formae vestigium servavit Hesychius: *ἀκίδωτον βέλος· χω . . . σιδήρου ἢ ὅρμον ἐπὶ τῆς κατασκευῆς.* Genuinam scripturam *ἀνακίδωτον βέλος· χωρὶς σιδήρου*, monstrat accentus. Extrema verba, *ὅρμον ἀπὸ* (sic enim leg.) *τῆς κατασκευῆς*, quo spectent discas ex Anecd. Bekk. p. 371, 24. Potuit tamen Aeschylus *ἀνηκίδωτοι* dicere, sicut habes *ἀνήριθμος, ἀνήροτος*, alia.

FABVLAE INCERTAE. Aristoteles H. A. 9, 49 p. 633 a 19 de upupa haec Aeschylum dixisse testatur: *ὃς ἦρι μὲν φαίνοντι διαπάλλει πτερὸν*
κίρκου λεπαργοῦ.

Verbum *φαίνω* posse pro *φαίνομαι* dici multi contendunt; certum exemplum huius abusus prolatum non vidi. Nihil probat Soph. Ant. 1078: *φανεῖ γὰρ οὐ μακροῦ χρόνου τριβὴ ἀνδρῶν γυναικῶν σοῖς δόμοις κωκύματα*, ubi *κωκύματα* accusativus est a *φανεῖ* pendens. Vitiosum est quod in Eur. El. 1234 legimus:

ἀλλ' οἵδε δόμων ὑπὲρ ἀκροτάτων
φαίνουσί τινες δαίμονες ἢ θεῶν
τῶν οὐρανίων.

Facili opera corrigas *βαίνουσι*, de quo cogitavit Kirchhoffius. Sed omnino extremam huius fabulae partem (1233—1359) non possum a me impetrare ut genuinam existimem, tot miracula insunt et ineptiae(³): itaque nolim ex his versibus dicendi

---

(³) In iis quae attulimus verbis opponuntur sibi *δαίμονες* et *θεοί* contra tragicorum usum. Postea *πρόσπτυξον* habemus 1255 et 1325, ubi *πρόσπτυξαι* dicendum erat, item *νυμφεύου* (pro *νύμφευε*) *δέμας Ἠλέκτρας* 1340. Absurde dictum est illud, *θεοὶ ἵζοντ' ἐπὶ ψήφοισιν αἵματος πέρι* 1259: similiter *καὶ ἐπ' ἀλλοτρίαις ψήφοισι φόνον μητρὸς ὑφέξω* (i. e. *ἄλλων ψήφους φερόντων φόνου δίκην ὑφέξω*) 1317. Et quis unquam *μῆνιν* eo modo usurpavit quo factum videmus 1261? quis *ἴχνος βάλλειν ἐπί τινι* (1344) dictum ferat? quis intelleget quod 1301 extat, *μοῖραν ἀνάγκης ἦγεν τὸ χρεών*? Mitto alia. Sed plane incredibilis est illa ineptia qua referti sunt versus 1303—15. Electra interrogat, *τίς δ' ἔμ' Ἀπόλλων, ποῖοι χρησμοὶ φονίαν ἔδοσαν μητρὶ γενέσθαι*; Vbi et *ἔδοσαν* mire dictum est et absurda videtur sensuque cassa interrogatio. Respondent Dioscuri *ἀμφοτέρους* (Orestem et Electram) *μιᾷ ἄτῃ διακναισθῆναι*: ac mox iidem Dioscuri pergunt, *οὐχ ἥδ'*

leges repeti. Denique in Aeschyli Ag. 101 quod Hermannus recepit, ἀγανὰ φαίνουσ' ἐλπίς, coniecturae debetur minime probabili: ἀγανὰ φαίνεις codex Mediceus, unde θυσιῶν ἃς ἀναφαίνεις ci. Franzius, alii alia. Restat locus de quo disputamus, in quo ἦρι μὲν φανέντι revocandum arbitror.

Plut. Mor. p. 106 C: ὡς οὐ δικαίως θάνατον ἔχθουσιν βροτοί,
ὅσπερ μέγιστον ῥῦμα τῶν πολλῶν κακῶν.

Grammatica ratio suadere videtur ut ὅπερ μέγιστον ῥῦμα corrigamus, quod si non necessarium, certe legitimum est. In Euripidis Alexandro (Stob. Flor. 38, 20) editur:

οἴμοι, θανοῦμαι διὰ τὸ χρήσιμον φρενῶν,
ὃ τοῖσιν ἄλλοις γίγνεται σωτηρία.

Libri ἃ τοῖσιν praebent: ἣ τοῖσιν scripserim ex Eur. Tro. 743 et Med. 14.

Schol. Apoll. Rhod. 4, 1348: στέρφεσι τοῖς δέρμασι — ὅθεν καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ἀξιοῦσι γράφειν "μελαστέρφων γένος". Sic codex Laur., μελανοστέρφων apographa. Sufficiet μελανστέρφων, sicut νεφέλης μελανστέρνοιο dixit Iohannes Gazaeus Ecphras. 2, 126.

Non posse Aeschyli esse versus a Clemente Alex. Strom. V p. 718 traditos,

Ζεύς ἐστιν αἰθήρ, Ζεὺς δὲ γῆ, Ζεὺς δ' οὐρανός,
Ζεύς τοι τὰ πάντα χὤτι τῶνδ' ὑπέρτερον,

docet sententia, quam considerans olim (Philol. vol. 4 p. 535 sq) studui hunc locum vindicare Euripidi. Cuius perquam similem habes sententiam in versibus notissimis,

ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα —
τοῦτον νόμιζε Ζῆνα, τόνδ' ἡγοῦ θεόν.

Nec fugiet quemquam Aeschyli Sophoclis Euripidis nomina quotiens scriptorum neglegentia confundantur ([4]). Fortasse tamen probabilior datur ratio dubitationis nostrae

(Electra) οἰκτρὰ πέπονθεν, πλὴν ὅτι λείπει πόλιν Ἀργείων. Num igitur διεκναίσθη? Sed audi Orestem: καὶ τίνες ἄλλαι στοναχαὶ μείζους ἢ γῆς πατρῴας ὅρον ἐκλείπειν; Vbi στοναχαί in hoc poeta non mirum est, sententia verborum huic rerum conditioni nullo modo consentanea. Nam Oresti ea imminebat calamitas, quicum collata sororis conditio felicissima videri debebat. Haec in praesens sufficiant, quibus spurium esse dramatis exitum ostendam. De tempore cui isti versus debeahtur, indicare non audeo: nam metri elegantia cum verborum et sententiarum perversitate mire pugnat. A nullo scriptore ex his CXXVII versibus usurpatum quidquam inveni.

([4]) Verba ἀνδρῶν γάρ ἐστιν ἐναρέτων τε καὶ σοφῶν ἐν τοῖς κακοῖσι μὴ τεθυμῶσθαι θεοῖς Aeschylo tribuit Plutarchus Mor. p. 116 F, Euripidea esse suspicaremur etiam sine testimonio Stobaei (Flor. 108, 43), qui probabiliorem offert lectionem,

ἀνδρῶν τάδ' ἐστὶν ἐνδίκων τε καὶ σοφῶν
κἀν τοῖσι δεινοῖς μὴ τεθυμῶσθαι θεοῖς.

Eustathius Il. p. 1254, 24 ex Aeschylo profert πέπλους μελαγχίμους, quod Hermannus et alii ad Cho. 11 referunt, ubi φάρεσιν μελαγχίμοις legitur: sed πέπλους μελαγχίμους Euripides Phoen. 372 dixit. Aeschyleum versum ἐν ἀγγέλῳ γὰρ κρυπτὸς ὀρθοῦται λόγος qui propter Eust. (vel potius Schol. Il. O, 207) Euripidi tribuerunt, eundem poetam ditare poterunt verbis τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι ex Schol. Il. K, 56, item versu notissimo σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν ξυνουσίᾳ e Plat. Theag. p. 125 B. Reip. VIII p. 568 A. Stob. Flor. 48, 5. Si quando Etymologicum Gaisfordi Wagnerus inspexerit, nitidum hunc inveniet versum Euripideum,

γωλεὰ καὶ Φώκυνος οἰκητήριον.

Suppeditabo eidem locum Nicephori in Synes. p. 404 A: ὁ δ' Εὐριπίδης συνετώτερος ὢν τὸ τοῦ Προμηθέως ὄνομα εἰς τὸν κοινὸν ἄγει δημιουργὸν ἐναργῶς λέγων·

componendae. Libri enim Clementis haec praebent, ὅ τε Εὐφορίων ὅ τε Αἰσχύλος ἐπὶ τοῦ θεοῦ σεμνῶς σφόδρα φησίν "Ζεύς ἐστιν αἰθήρ". Quod nunc editur ὅ τε Εὐφορίωνος Αἰσχύλος debetur Eusebio, qui Clementis locum repetiit et fortasse hanc ipsam corruptelam suo Marte emendare conatus est. Patet dubitari posse utrum Aeschylus Euphorionis filius dicatur an Aeschyli filius Euphorion. Hoc mihi probabilius videtur; scribam igitur ὅ τε Εὐφορίων ὁ τοῦ Αἰσχύλου, mutatione facili, quoniam ε et ο saepissime a librariis permutantur. Eandem coniecturam Wagner (Trag. Gr. Fragm. ed. Didot. p. 63 a) olim fecit, postea tacite repudiavit, cum argumento futili usum se esse intellexisset, quod locis Pausaniae 2, 24, 4 et 8, 37, 6 diluitur.

Photius Lex. p. 497, 14: σάλα· φροντίς. οὕτως Αἰσχύλος. Abiudicandam Aeschylo hanc esse glossam facile concedes, si fontem annotationis adieris, Anecd. Bekk. p. 450, 28: ἀσαλὴς μανία· ἡ μηδενὸς φροντίζουσα. σάλη γὰρ ἡ φροντίς. οὕτως Αἰσχύλος. Nec σάλα nec σάλη Aeschylus dixit, sed ἀσαλὴς μανία, id quod perspicue traditur in Etym. M. p. 151, 49: ἀσαλής, ὁ ἀμέριμνος. Αἰσχύλος "ἀσαλὴς μανία".

Eustathius Il. p. 48, 37 quod habet, καὶ Αἰσχύλος δέ που, φασί, τὸν ἰατρὸν μάντιν ὀνομάζει, inter incertarum fabularum reliquias recepit Hermannus. Fortasse respicitur Suppl. 263: ἰατρόμαντις παῖς Ἀπόλλωνος.

Neglexerunt editores versum τὸ συγγενὲς γὰρ καὶ φθονεῖν ἐπίσταται, quem sine poetae nomine habet Aristoteles Rhet. 2, 10 p. 1388 a 7, Aeschyli esse testantur Scholia huius loci a Neobario Parisiis a. 1539 edita fol. 37 b 28. Item neglexerunt duos Philonis locos, quos primus indicavit Schneidewinus Philol. vol. 6 p. 609 et 610. Sed ipsa Aeschyli verba fortunae iniquitas nobis denegavit, cum Philonis opus per Armeniacam versionem nobis innotuerit, quam Latine reddidit Aucher. Prior locus hic est. Philo Iud. de provid. II p. 52 (vol. 8 p. 50 ed. Richter.): *si ut Aeschylus dicit, "Iovem ex sceleratorum genere eximit et ab iniustis lex", oporteret contrarium esse illum ex iniustis; non ita tamen res se habet.* Schneidewinus hunc in modum Aeschylea verba restituere temptavit:

τόν τοι Δία
ἐκ τῶν ἀνάγνων ἐξαφαιρεῖται νόμος
κἀκ τῶν ἀλιτρῶν.

Egregius est alter locus, in quo ne duplex quidem versio spiritum Aeschylei cothurni et maiestatem potuit extinguere. *Alias civitates*, inquit Philo l. l. p. 102 (vol. 8 p. 88 ed. Richt.), *pestilentiae vacuas ab hominibus reddidere — quod plenius Aeschylus asserit dicens, "dira lues vacuam maxillam voracem in populos circumferens adimplet mortuorum corpora sepeliendo".* Schneidewinus hos fecit trimetros:

τί ποθ' ὁ Προμηθεύς, ὅν λέγουσ' ἡμᾶς πλάσαι
καὶ τἄλλα πάντα ζῷα, τοῖς μὲν θηρίοις
ἔδωχ' ἑκάστῳ κατὰ γένος μίαν φύσιν;
ἅπαντες οἱ λέοντές εἰσιν ἄλκιμοι κτλ.

Haec in nulla tragoedia leguntur. Nec denegabo plura, si quis concupiverit.

στυγνὴ δὲ νοῦσος εἰς λεὼς κενὴν γνάθον
τὴν ὠμοβρῶτα περιφοροῦσ' ἐμπίμπλαται,
θάπτουσ' ἀνοίκτως κατθανόντων σώματα.

At forma νοῦσος in senariis, quantum scimus, neque Aeschylus usus est neque ceterorum quisquam tragicorum, sed unus Schneidewinus. Gravius vero vitium est in tertio versu, qui trimetri tragici legibus turpiter insultat: nec melius Aeschylo consuluit Schneidewinus, quam si quis tragico poetae hunc trimetrum vindicarit,

πῶς ὅδ' ἂν ἥλιον ἔθ' ἕτερον ἢ τανῦν ἴδοι.

Rectius igitur sic fere potuisse Aeschylum scribere opinabimur:

λοιμὸς ἄγριος
κενὴν γνάθον μαργῶσαν εἰς λεὼς πέριξ
φέρων ἔπλησε, σώματ' εὐνάζων νεκρῶν.

Studui verbum de verbo exprimere; minus anxie Philoni se astrinxit Meinekius, cuius hi sunt versus elegantissimi: δεινὸς δὲ λοιμὸς . . . . γνάθον κενὴν
μαργῶσαν ἐν λαοῖσιν ἐνδατούμενος
πίμπλησι θνητῶν σώματ' ἐγκρύπτων ταφαῖς.

Denique Aeschyleis fragmentis addendus erit Probi locus in Verg. G. 3, 34 p. 57, 22: *Erichthonius ex Electra et Iove nascitur, ut Scilos scriptor tragicus sentit.* In corrupto *scilos*, vel quod P. habet *soilos*, optime Schneidewinus Aeschyli nomen agnovit a librariis vitiose *escilos* scriptum. Σχύλου pro Αἰσχύλου in Stob. Ecl. 2, 7, 10 p. 340 codex V habet teste Heerenio part. II vol. 2 p. 125.

CAPVT II. DE SOPHOCLE.

ΑΙΑΣ ΛΟΚΡΟΣ. Stob. Ecl. 1, 3, 48 p. 130: Σοφοκλῆς Αἴαντι.

Εἰ δείν' ἔδρασας, δεινὰ καὶ παθεῖν σε δεῖ.
Δίκας δ' ἐξέλαμψεν ὅσιον φάος.

Cum hi versus non cohaereant, verba Δίκας δ' ἐξέλαμψε θεῖον φάος, utrum Sophoclis sint an alius poetae, incertum est. Nam ΟΣΙΟΝ in ΘΕΙΟΝ mutandum esse vidit Cobetus V. L. p. 9, ubi eandem medelam adhibet versui adespoto in Stob. Ecl. 1, 4, 2[d] p. 154: ὁσία δ' ἀνάγκη πολεμικωτάτη θεός.

Sane ὁσία ἀνάγκη nihili est, sed Cobeti correctione ineptia non tollitur: nam θεία ἀνάγκη nec πολεμικωτάτη potest dici, quod Cobetus vult, neque (quod libri habent) πολεμιωτάτη, nisi addatur cui sit πολεμία. Itaque sine ulla mutatione legas,

ὁσίᾳ δ' ἀνάγκη πολεμιωτάτη θεός.

i. e. *pietati maxime adversatur necessitas* leges nullas curans. Euripidis esse hunc versum mihi paene certum videtur. In superiore loco Αἴαντι unus habet Canterus, qui nescimus utrum libros sit secutus an suum errorem licenter Stobaeo obtulerit: nam Theophilus ad Autol. 2, 54 p. 258 fabulae nomen omittit, in Schol. Dionys. Thr. p. 965, 28 (ubi εἰ δεινὰ δέδρακας scriptum est) ne poetae quidem nomen indicatur.

ΑΙΓΕΥΣ. Pollux 10, 160:

κέστρᾳ σιδηρᾷ πλευρὰ καὶ κατὰ ῥάχιν
ἤλαυνε παίων.

Libri vs. 2 ἠλοῆσαι πλεῖον praebent, ἤλαυνε παίων Casauboni est correctio audacior quam probabilior. Fortasse κατηλόησε πλεῖον legendum est, nisi malis κατηλόκισται duce Hesychio: κατηλόκισται· κατατέτριπται. Certe initium huius loci spectat Hesychius: κεστρίαι σιδηραῖ, ubi interpretatio excidit. Ex eadem fabula derivata est glossa Hesychii: Ταύρειον πόμα. ἀπὸ αἰγειταύρου ποταμοῦ Σοφοκλῆς Τροιζῆνα πάρα καὶ κτήνη Ὑόεσσα. Hae corruptelae ut certa medela sanari possent effecit Athenaei locus III p. 122 F: τὸ δὲ Ταύρειον ὕδωρ ὠνόμασεν — Σοφοκλῆς ἐν Αἰγεῖ (ἐν γαι libri) ἀπὸ τοῦ περὶ Τροιζῆνα ποταμοῦ Ταύρου, παρ' ᾧ καὶ κρήνη τις Ὑόεσσα καλεῖται. De verbis Sophocleis utrum Athenaeo an Hesychio nos addicamus, haud difficilis est optio: nam Athenaeus ita loquitur, ut unum Ταύρειος adiectivum curasse videatur. Sed πόμα Atticis ignotum esse observavit Porsonus in Eur. Hec. 392, non librorum auctoritate ductus, quae in his rebus nulla est, sed metri nixus indicio. Itaque Ταύρειον πῶμα scribendum. Quae verba si e trimetro derivata sunt, aut πῶμα Ταύρειον ⏑ – aut Ταύρειον – ⏑ πῶμα Sophocles scripserit.

Schol. Od. η, 106: Σοφοκλῆς ἐν Αἰγεῖ (ἐναργῶς vel ἐν ἄργει libri)

ὥσπερ γὰρ ἐν φύλλοισιν αἰγείρου μακρᾶς,
κἂν ἄλλο μηδέν, ἀλλὰ τοὐκείνης κάρα
κινήσῃς αὖραις ἀνακουφίζει πτερόν.

Versu primo εὐφύλλοισιν legebatur: Barnesii coniecturam ἐν φύλλοισιν confirmat codex Marcianus, qui vs. 2 ἀλλὰ τῆς κείνης habet, tertio versui nihil salutis affert. Hoc de versu quae prolatae sunt coniecturae non satis faciunt. Ceteris praestat quod Dindorfius scripsit κινεῖ τις αὔρα κἀνακουφίζει πτερόν, at ne hoc quidem verum puto. Fortasse legendum

κινηθὲν αὔραις ἀγανά, κουφίζει πτερόν,

fortasse κινηθὲν αὔραις βαιά, sicut κἂν βαιὸν ἡμῶν ἄνεμος ἄκρα κινήσῃ Babrius 36, 12 dixit. Vtique huc referenda videtur Hesychii glossa, κουφίζει· μετεωρίζει.

Schol. Pind. Pyth. 2, 54:

πῶς δῆθ' ὀδουρὸν ὅμοιος ἐξέβης λαθών;

Editores cum Valckenario οἷος pro ὅμοιος scribunt, mutatione facillima, sed minime certa: nam semel adiectivum οἷος in tragicis poetis traditum invenio,

Κάλχας μεταστὰς οἷος Ἀτρειδῶν δίχα

Soph. Ai. 750. Si verum est quod codex Gottingensis praebet ὀδουρῶν, possis temptare ὀδουρῶν σμῆνος.

ΑΙΧΜΑΛΩΤΙΔΕΣ. Harpocr. v. ἀπομάττειν p. 28, 13: καὶ Σοφοκλῆς ἐν Αἰχμαλώτισι

στρατοῦ καθαρτὴς κἀπομαγμάτων ἴδρις,

καὶ πάλιν δεινότατος ἀπομάκτης τε μεγάλων συμφορῶν.

Alterum versum non Sophoclis esse, cui editores omnes tribuunt, sed comici poetae,

docent numeri. Fortasse ipse erravit grammaticus, sicut manifesto erravit Eustathius Od. p. 1538, 13: τοξοποιεῖ γοῦν τὰς ὀφρῦς — ὁ σκυθρωπάζων. λέγει δέ που καὶ Σοφοκλῆς τὸ "τηροῦντα τοὺς λέγοντας καὶ συνάγοντα τὰς ὀφρῦς καὶ τὰς ἀκάνθας ἐπεγείροντα". Vbi quae Sophocli tribuuntur comoediam redolent, Aristophanis esse coniecit Brunckius. Contra librariorum culpa Aeschylo tribuitur comici poetae versus in Pollucis 7, 167: προσήκοι δ' ἂν βαλανείῳ λουτρὸν καὶ λοῦσθαι, καὶ λουτρῶνες — Αἰσχύλος δ' ἂν ἐοίκοι τὰ βαλανεῖα λουτήρια λέγειν· λοῦταί γε μὲν δὴ λουτρὸν αὖ τὸ δεύτερον.

ἀλλ' ἐκ μεγίστων εὐμαρῶς λουτηρίων.

Vtrumque versum ex Aeschyli Glauco Pontio desumptum esse conicit Hermannus, dummodo prior sit Aeschyli. Patet vero verba "λοῦται — δεύτερον", quae nunc alienum locum occuparunt, post λουτρὸν καὶ λοῦσθαι collocanda esse: atque iam ne levissima quidem est ratio cur Aeschylo malimus versiculum tribuere quam comico poetae. Ceterum αὖ τὸ recte scripsit Bekkerus, αὐτὸ libri.

Pollux 10, 190: τὸ πήλινον, ὃ περιείληφε τὰ πλασθέντα κήρινα, ἃ κατὰ τὴν τοῦ πυρὸς προσφορὰν τήκεται καὶ πολλὰ ἐκείνῳ τρυπήματα ἐναπολείπεται, λίγδος (μίλιγδος libri) καλεῖται· ὅθεν καὶ Σοφοκλῆς ἔφη ἐν Αἰχμαλώτοις

ἀσπὶς μὲν ἡμῖν λίγδος ὣς πυκνομματεῖ

Praeclare πυκνομματεῖ restituit Bentleius, πυκνώματι codd. AB, πυκνὸν πατεῖ C. Sed quod ἡμῖν λίγδος cum Leopardo scribunt, non probo: ἡμίλιγδος libri, ergo faciliore opera ἀσπὶς μὲν ἡμὴ λ. corrigemus.

Hesychius: ἄχνην λυδὶς κερκίδος. Σοφοκλῆς Αἰχμαλώτοις. ἄχνην τὸ ἄκρον, κατὰ τὴν ἐργασίαν ἄκρως ἔχον. ἢ ἐπὶ τῆς θαλασσίας ἄχνης· ἔστι γὰρ λαμπρὰ καὶ διαφανής. γράφεται δὲ καὶ ἴχνη. Sic codex: Λυδῆς pro λυδὶς scribendum esse vidit Musurus, cetera nemo editorum aut expediit aut addubitavit. Interpretationes duas proponit grammaticus, quarum priorem secutus videtur Ellendtius Lex. Soph. v. κερκίς p. 952: ἄχνην κερκίδος — *videtur propter subtilitatem dixisse*. Altera repetitur ἀπὸ (sic leg.) τῆς θαλασσίας ἄχνης. Non opus arbitror ut his interpretationibus immoremur: ipsa verba ἄχνην Λυδῆς κερκίδος, quo diligentius expenderis, eo facilius concedes nullis interpretandi machinis posse enodari. Ipsum ἄχνην quamquam grammaticus explicare studet, corruptum puto, idque eo maiore cum probabilitate statuere mihi videor, cum ipse Hesychius alios ἴχνη legisse prodat. In his variis scripturis ἄχνην et ἴχνη latere suspicor ἄχημα et ἠχήν. Forma ἄχημα usus est Eur. Iph. A. 1045, ubi ἰαχήμασι libri praebent. Longe frequentius est ἠχή (Hom. Aesch. Eur. Plat.), quam Atticam esse formam docet Moeris p. 162: ἠχή Ἀττικῶς, ἦχος (5) Ἑλληνικῶς. Κερκίδος ἄχημα vel ἠχὴν eodem iure Sophocles dicere potuit quo dixit ἐπειγομένων (fortasse ἐπεγειρο-

---

(5) Masculinum ὁ ἦχος omnibus notum, rarissimum est neutrum τὸ ἦχος, quod in Thesauro Paris. ex Iohanne Malala affertur. Eodem usus est auctor choliamborum quos habet Pseudo-Callisth. 1, 46 p. 53 a, ubi bis scribendum δίδυμον (pro διδύμων) ὀργάνων ἦχος. Item Iohannes Damascenus hymn. pentecost. str. 6, 5: πυρῶδες (πυρώδης ed.) ἦχος ἐν Σιὼν τοῖς ἔθνεσιν. Quo de loco Eustathius in Spicileg. Rom. V p. 256: ἐτολμήθη τοῖς πρὸ ἡμῶν ληφθῆναι ὁ ἦχος ἀντὶ οὐδετέρου.

μένων cum Bergkio leg.) κερκίδος ὕμνοις, ἣ τοὺς εὕδοντας ἐγείρει (Schol. Ar. Plut. 541): adde quod τὴν τῆς κερκίδος φωνήν ex Sophoclis Tereo commemorat Aristoteles Poet. c. 16 p. 1454 b 36, et κερκίδος ἀοιδοῦ μελέτας (Eur. in Meleagro).

ΑΚΡΙΣΙΟΣ. Stob. Flor. 8, 2:

βοᾷ τις· ὦ ἀκούετ'· ἢ μάτην ὑλακτῶ;
ἅπαντα γάρ τοι τῷ φοβουμένῳ ψοφεῖ.

Verba ἢ μάτην ὑλακτῶ multas excitarunt coniecturas. Qui ἢ ὑλακτῶ μάτην (synizesi ceterum vix legitima) vel ἢ μάτην ὑλῶ vel ἢ λάσκω μάτην volebant, de metro solliciti neglexerunt sententiam: ἢ μάτην κλύω nescio quid significet, ἢ μάτην ὀκνῶ a scripturae vestigiis longius discedit. Praeterea miror hiatum pessimum ὦ ἀκούετε uni displicuisse Gaisfordo, qui οὐκ ἀκούετε dicendum fuisse existimat. Probarem, dummodo trimetrum esse hunc versum constaret. Sed haud raro tragicorum poetarum locos sive a librariis sive a criticis qui trimetros flagitassent turpiter corruptos vidimus. Ita quae Philo Iud. vol. 2 p. 448 ex Sophocle profert,

θεὸς ἐμοὶ (ἐμὸς Med.) ἄρχων, θνητῶν δὲ οὐδὲ εἷς,

fuerunt qui in trimetrum cogerent tentaminibus infelicissimis. Suspicabar equidem Sophoclem scripsisse Ζεὺς ἐμὸς ἄρχων, θνητῶν δ' οὐδείς, et ex hoc loco coniciebam Sophoclis esse anapaestos sine poetae nomine ab Aristotele Eth. Eud. p. 1242 a 37 servatos, in quibus ipsa verba Ζεὺς ἐμὸς ἄρχων leguntur. Postea vidi occupatam esse hanc coniecturam a Bergkio. Nanciscimur igitur hos versus Sophocleos:

οὐ γάρ τι νόθος τῷδ' ἀπεδείχθην,
ἀμφοῖν δὲ πατὴρ αὐτὸς ἐκλήθη·
Ζεὺς ἐμὸς ἄρχων, θνητῶν δ' οὐδείς.

In Euripidis Hippolyto velato haec verba extitisse viri docti opinantur:

ἀντὶ γὰρ πυρὸς
πῦρ ἄλλο μεῖζον ἠδὲ δυσμαχώτερον
ἔβλαστον αἱ γυναῖκες.

Debetur hic locus Stobaei Flor. 73, 23, ubi legitur: Εὐριπίδης Ἱππολύτῳ.

ἀντὶ πυρὸς γὰρ ἄλλο πῦρ μεῖζον ἐκβλαστοῦμεν
γυναῖκες πολὺ δυσμαχώτερον.

Ita Gaisfordus edidit; pro ἐκβλαστοῦμεν codices A et Vind. ἐκβλαστῶμεν praebent: hoc esse ἐβλάστομεν nemo non videt. Stobaeo vel potius florilegio illo cui nos Stobaei nomen inscribimus (fortasse Orionis est, fortasse alius scriptoris) usus est Clemens Alex. Strom. VI p. 742, qui corrupta praebet Euripidis verba, "ἀντὶ πυρὸς δὲ γὰρ ἄλλο πῦρ μεῖζον καὶ δυσμαχώτερον βλάστον γυναῖκες". Recte vero Stobaeus, modo aliter versus dispescas:

ἀντὶ πυρὸς γὰρ ἄλλο πῦρ
μεῖζον ἐβλάστομεν γυναῖ-
κες πολὺ δυσμαχώτερον.

Quae iam patet chori esse verba. Et apponit chori notam codex Vindobonensis tam in hoc loco quam in Acrisii versibus. Ibi verbum ὑλακτῶ ineptissimum esse nemo negabit;

requiritur enim *'an vanus est timor?'* Proinde facillima mutatione ([6]) sese offert ἀλυκτῶ. Cf. Anecd. Bekk. p. 385, 13: ἀλυκτεῖν· δυσφορεῖν (ἀγανακτεῖν addit Suidas). Hesychius: ἀλυκτεῖν· κλαίειν, λυπεῖσθαι, δυσφορεῖν (θορυβεῖν addit Etym. M. p. 71, 38). Scripturam ἀλυκτεῖν habet Eust. Od. p. 1636, 29. Perfecto ἀλαλύκτημαι usus est Homerus. Mox πάντα (pro ἅπαντα) praebent A et Vind., quod si verum est, scribendum erit:

βοᾷ τις ὤ·
ἀκούετ'; ἢ μάτην ἀλυκτῶ;
πάντα γάρ τοι
τῷ φοβουμένῳ ψοφεῖ.

Stobaeus Flor. 119, 12: Σοφοκλέους Ἀκρισίου.

τὸ ζῆν γάρ, ὦ παῖ, παντὸς ἥδιστον γέρας·
θανεῖν γὰρ οὐκ ἔξεστι τοῖς αὐτοῖσι δίς.

Meinekius vs. 1 παντὸς ἥδιον γέρας corrigit, cuius coniecturae non probabilitatem negarim, sed de necessitate dubito. Nam ὠκυμορώτατος ἄλλων Il. A, 505, κάλλιστον τῶν προτέρων Soph. Ant. 100, ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων Thuc. 1, 1 similia, usitatissima sunt. Rarius ἢ superlativum sequitur, sicut in Philemonis versu Com. 4 p. 63: θανεῖν ἄριστόν ἐστιν ἢ ζῆν ἀθλίως. Apoll. Rhod. 3, 91: πίθοιτό κεν ὔμμι μάλιστα ἢ ἐμοί. Ephorus (fr. 27) Macrobii Sat. 5, 18: τούτου δὲ τοῦ ἀπορήματος οὐδὲν ἔχομεν αἰτιώτατον εἰπεῖν ἢ τοὺς ἐκ Δωδώνης χρησμούς. Porphyrius Epist. ad Marc. 7: μοχθεῖν ἄριστον εἶναι ἀνδρί τε ὁμοίως καὶ γυναικὶ ἢ ἐξοιδαίνειν τὴν ψυχὴν ὑπὸ τῆς ἡδονῆς χαλωμένην. Demophilus in Orellii Opusc. sent. vol. 1 p. 44 (19): ἡγοῦ μάλιστα φίλους τοὺς ὠφελοῦντας τὴν ψυχὴν ἢ τὸ σῶμα. Denique de genetivo numeri singularis cf. Odyss. λ, 483: σεῖο δ', Ἀχιλλεῦ, οὔτις ἀνὴρ προπάροιθε μακάρτατος, quem locum ab Elmsleio (in Eur. Med. 68) miror temptatum esse. Pseudo-Eur. Iph. A. 1594: ταύτην (ἔλαφον dicit) μάλιστα τῆς κόρης ἀσπάζεται. Porph. Ep. ad Marc. 8: μέγιστος δὲ ἆθλος τοῦ νῦν σοι προκειμένου εὖ οἶδα καὶ αὐτὸς ὡς οὐκ ἂν γένοιτο ἄλλος. Dionys. Hal. A. R. 1, 24: παντὸς μάλιστα θεοῖς τιμιώτατον. Ceterum non dubitarem Meinekii correctionem recipere, si rationem assequerer, cur ἥδιον in ἥδιστον mutatum videretur. Quam rationem nemo non agnoscet in Eur. Erechth. ap. Lycurg. c. Leocr. §. 100: ἥδιον ἐν βροτοῖσιν.

ΑΛΕΑΔΑΙ. Stob. Flor. 77, 9:

ὁ δ' εἰ νόθος τις τοῖς γνησίοις ἴσον σθένει·
ἅπαν τὸ χρηστὸν γνησίαν ἔχει φύσιν.

Sic libri AB, τις vs. 1 omittit Vindob. Alterum versum qui affert Clemens Alex. Strom. VI p. 741 τὴν ἴσην pro γνησίαν praebet. Editur vs. 1 ὁ δὴ νόθος τοῖς γνησίοις ἴσον σθένει, metro vitioso, certe parum probabili. Nam τοῖς γνησίοις, si rhythmum spectes, vocabulum quattuor syllabarum fere aequat; versus autem qualis hic est

σὲ τὸν βόλαις || νιφοκτύποις || δυσχείμερον

([6]) Hippodamus Pythagoreus in Stobaei Flor. 43, 94 vol. 2 p. 126: εἰ τὸ γνάσιον καὶ τὸ αὐθιγενὲς πλᾶθος τᾶς πολιτείας διαμένει ἀκέραιον καὶ ἀπαράμικτον. Pro αὐθιγενὲς sine dubio ἰθαγενὲς legendum est.

a tragica poesi alieni sunt, id quod docuit Porsonus in Eur. Hec. p. XXVI sqq., recentiores critici passim neglexerunt. Non credo Agathonem scripsisse

γυνὴ τὸ σῶμ' [ἀνειμένη] δι' ἀργίαν,

ubi ἀνειμένη libri ignorant. Neque Euripides dixit in Phaethonte

μή μοι θίγης τῶν ἡνιῶν ἄπειρος ὤν,

quae Euripidis esse verba neque Clemens Alex. Paed. III p. 260 neque alius quisquam veterum prodidit. In Eur. Andr. 440 edebatur

ὅταν τάδ' ᾖ, τότ' οἴσομεν· σὲ δὲ κτενῶ.

Libri ὅταν τόδ' ᾖ τάδ' οἴσομεν, unde ὅταν ποτ' ᾖ τάδ', οἴσομεν correxi. Qui in Schol. Il. Γ, 414 affertur versus ἀλλ' ὡς λέβης τοῦ μείζονος δεῖται πυρός, eum propter articulum τοῦ olim in suspicionem vocavi (Philol. vol. 4 p. 556 sq.), postea didici, quod Bekkerus non indicavit, τοῦ ab Valckenario additum esse: Porsonus ὡς λέβης τις maluit. Multi sunt alii loci qui cum olim huic regulae adversarentur, nunc sive e libris sive flagitante sententia correcti sunt etiam ab iis qui maluerunt Euripidi Andr. 397 et Neophroni (Stob. Flor. 20, 34) librorum sordes relinquere,

ἀτὰρ τί ταῦτ' ὀδύρομαι τὰ δ' ἐν ποσίν,

καὶ πρὸς τί ταῦτ' ὀδύρομαι ψυχὴν ἐμήν,

quam ταῦτα δύρομαι cum Porsono revocare. Sed hoc addo, recte se habere versus qualis hic est,

θάρσος δὲ πρὸς τὰς συμφορὰς μέγα σθένει,

quia πρὸς τὰς fere coalescit. Similiter habes οὐκ τῆς βαρβάρου Soph. Ai. 1289. πρὸς τοὺς δυσσεβεῖς Oed. C. 280. μισῶ δὲ καὶ τὰς σώφρονας μὲν ἐν λόγοις Eur. Hipp. 413. καὶ τοῖς ἤθεσιν Eur. El. 385. De Iph. A. 1170 olim proposuit Hermannus

τἄχθιστά τοι τοῖς φιλτάτοις ὠνούμεθα,

quod ut falsum esse intellegatur, non opus est Euripidem inspici: ferri potest quod postea coniecit, τἄχθιστά γ' εἰ τοῖς φιλτάτοις ὠνούμεθα. Contra vitiosus est versus Soph. El. 282:

ἐγὼ δ' ὁρῶσ' ἡ δύσμορος κατὰ στέγας,

cuius medelam alii reperient. Quod Leonidae tribuitur in Stob. Flor. 120, 9: ἅπασα κὴκ μεμυκότων ἐδεύεται, miror non suspectum fuisse Bergkio (Anal. lyr. I p. XV, Marburg. 1851). Dicit poeta de via quae ad inferos ducat:

οὐ γάρ ἐστι δύσβατος —
ἰθεῖα δ' ᾗ μάλιστα καὶ κατακλινὴς
ἅπασα, κὴκ μεμυκότων ἐδεύεται.

Neque ἐκ neque μεμυκώς aptum puto, atque codex A κηκμεμωκότων praebet; temptabam κεκμηῶτι γῶν ὁδεύεται. Verum haec hactenus. In Sophocleo illo versu patet non τις sed τοῖς delendum esse. Emergit igitur haec scriptura,

ὁ δ' εἰ νόθος τις γνησίοις ἴσον σθένει.

Vbi initium manifesto corruptum est, et pro γνησίοις ἴσον σθένει requiritur id quod solum rei consentaneum duco, ut nothus *non inferior* esse legitimis, γνησίων οὐχ ἧσσον σθένειν dicatur. Sententiae satis factum erit, si scribas

οὐκ εἰ νόθος τις, γνησίων ἧσσον σθένει.

Sed ὁ δ' alio ducit, itaque transpositis versibus restituerim

ἅπαν τὸ χρηστὸν τὴν ἴσην ἔχει φύσιν,
οὐδ' εἰ νόθος τις, γνησίων ἧσσον σθένει.

ΑΧΙΛΛΕΩΣ ΕΡΑΣΤΑΙ. Schol. Pind. Nem. 3, 60:

τίς γάρ με μόχθος οὐκ ἐπεστάτει; λέων
δράκων τε, πῦρ, ὕδωρ.

Versus alter legitima caesura caret, et λέων in fine prioris versus collocatum fuisse aegre crediderim; itaque versus alter sic potius scribendus erit

λέων δράκων τε, πῦρ, ὕδωρ,

et video idem suasisse Grotium Exc. p. 127. Priora quo modo emendanda sint incertissimum est, quoniam sedem corruptelae ignoramus. Haud incommodum fuerit

τίς γάρ με μόχθος οὐκ ἐπεστρατεύετο;

Certe sic Eur. Med. 1185: διπλοῦν γὰρ αὐτῇ πῆμ' ἐπεστρατεύετο. De duplici verbi ἐπιστρατεύειν structura disputavit Valck. in Eur. Phoen. 292.

Hesychius: ὀμμάτειος πόθος. διὰ τὸ ἐκ τοῦ ὁρᾶν ἁλίσκεσθαι ἔρωτι. "ἐκ τοῦ γὰρ ἐσορᾶν γίγνετ' ἀνθρώποις ἐρᾶν". καὶ ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς "ὀμματοπάλογχα φησίν". Ex verbis καὶ ἐν Ἀχιλλέως ἐρασταῖς apparet alius Sophoclei dramatis locum praecessisse, nimirum, quod iam Ellendtius vidit, verba ὀμμάτειος πόθος, quae fabularum incertarum reliquiis addenda sunt. De monstroso illo ὀμματοπάλογχα φησίν non attinet criticorum et non criticorum commenta recenseri: partem veri vidit Casaubonus, qui ὀμμάτων ἄπο λόγχας φησίν scribendum coniecit. Recte illud quidem, nisi quod ΛΟΓΧΑΦΗΣΙΝ in ΛΟΓΧΑΣΙΗΣΙΝ mutandum erat. Metrum trimetro aptum,

ὀμμάτων ἄπο
λόγχας ἵησιν.

Audaciore metaphora in re simili utitur Lucretius 4, 1054: *seu mulier toto iactans e corpore amorem*. Confusa elementa Φ et ΣΙ in memoriam mihi revocant Euripidis Iph. T. 539:

ΙΦ. Θέτιδος δ' ὁ τῆς Νηρῆδος ἔστι παῖς ἔτι;
ΟΡ. οὐκ ἔστιν· ἄλλως λέκτρ' ἔγημ' ἐν Αὐλίδι.
ΙΦ. δόλια γάρ, ὥς γέ φασιν οἱ πεπονθότες.

Sic scriptum extremum versum editiones omnes exhibent: a Kirchhoffio discimus γε in Palatino codice non extare, et concedes insertam hanc particulam, librariorum et criticorum panaceam, nulla probabilitate commendari. Scribendum potius

δόλια γάρ, ὡς ἴσασιν οἱ πεπονθότες.

ΔΑΙΔΑΛΟΣ. Pollux 7, 117: τοὺς οἰκοδόμους τέκτονας Ὅμηρος καλεῖ, καὶ ἀρχιτέκτων εἴρηται παρὰ Πλάτωνι· βιαία γὰρ ἡ ἐν τῷ Σοφοκλέους Δαιδάλῳ "τεκτόναρχος Μοῦσα". Nomen τεκτόναρχος hoc uno loco traditum non potest significare nisi τὸν τῶν τεκτόνων ἄρχοντα, ideoque Musae epitheton parum aptum videtur. Melius certe erit τεκτονουργὸς Μοῦσα (h. e. quae tanquam τέκταινα ἐργάζεται), atque id ipsum a Polluce scriptum suspicor: propter praegressum ἀρχιτέκτων proclivis erat librariorum error. Hesychius: τεκτονουργός· ἀρχιτέκτων.

ΕΡΙΣ. Hesychius: εὔωρος γάμος. Σοφοκλῆς Ἔριδι. ἤτοι ὥριος ἢ ὀλίγωρος· οὕτω γὰρ λέγουσι κατὰ ἀντίφρασιν, ὡς ὁ αὐτὸς ἐν Σκυρίαις χρῆται τῷ εὐωριάζειν. Nominis εὔωρος quae proponuntur interpretationes quomodo locum habeant, nullo pacto potest intellegi, nisi correxeris εὔωρος γάμου. Hoc alii volebant esse ὀλίγωρος, alii ὡραῖος γάμου. Vtra rectior sit interpretatio, dubitari vix potest, cum ὡραῖος γάμου frequentissimum sit (cf. Piersonus in Moer. p. 426). Eam ipsam ob causam ἤτοι ὡραῖος corrigo: quamquam γάμῳ ὥριος dixit Antonius Anth. Pal. 7, 188.

ΕΡΙΦΥΛΗ. Cum Euripideo "ὦ φίλον ὕπνου θέλγητρον, ἐπίκουρον νόσου" Clemens Alex. Strom. VI p. 741 comparat verba Sophoclis sic scripta:

ἄπελθ' ἐκείνης ὕπνον ἰατρὸν νόσου.

Valckenarius, quem editores sequuntur, temptavit ἄπελθ' ἐκείνης· ὕπνος ἰατρὸς νόσου. Fortasse in ἐκείνης verbum latet, unde accusativus ὕπνον pendeat. Non contenderim verum esse quod conieci, ἄπελθε· κινεῖς ὕπνον ἰατρὸν νόσου. Cui simile est ἐξ ὕπνου κινεῖν δέμας Eur. Bacch. 690.

ΘΑΜΥΡΑΣ. Ath. IV p. 175 F: τοῦ δὲ μοναύλου μνημονεύει Σοφοκλῆς — οὕτως·

οἴχωκε γὰρ κροτητὰ πηκτίδων μέλη
λύρα μοναύλοις τε χειμωντεως
ναος στέρημα κωμασάσης.

Versu 2 temptabam λύρα μόναυλοί θ' οἷς ἐχαίρομεν τέως. Quae si vera sit suspicio, huc referas quod Suidas habet, τέως· ἀντὶ τοῦ πρὸ τοῦ — Σοφοκλῆς δὲ ἀντὶ τοῦ πρότερον ἢ πρὸ μικροῦ.

ΘΥΕΣΤΗΣ. Schol. Eur. Phoen. 227:

ἔστι γάρ τις ἐναλία
Εὐβοιὶς αἶα. τῇδε Βάκχειος βότρυς
ἐπ' ἦμαρ ἕρπει. πρῶτα μὲν λαμπρᾶς ἕω
κεκλημάτωται χλωρὸν οἰνάνθης δέμας·
εἶτ' ἦμαρ αὔξει μέσσον ὄμφακος τύπον,
καὶ κλίνεταί γε κἀποπερκοῦται βότρυς·
δείλῃ δὲ πᾶσα τέμνεται βλαστουμένη
ὀπώρα καλῶς κἀνακίρναται ποτόν.

Primos versus quinque exhibui quemadmodum ab viris doctis restituti sunt emendationibus certis: in quibus unum est quod dubitationem admittat, λαμπρᾶς ἕω vs. 3, ubi λαβραδέω codex Ven. 471, λαβράσως Vat. 909. Versus sextus, ut nunc scribitur, non potest intellegi: egregie Meinekius γλυκαίνεταί τε, quo reperto lubenter abicio quod ego temptaveram πεπαίνεταί τε. Quod sequitur κἀποπερκοῦται βότρυς, debet significare *nigrescit uva*. Praepositionis ἀπό quae vis sit in isto verbo, non assequor: fortasse κἀπιπερκοῦται legendum. Difficillima vero sunt extrema: nam βλαστούμενος teste caret et hoc loco maturatae uvae indicandae sunt, non crescentes. Requirimus igitur vocabulum quod cum κλαστήριον et κλάστης nominibus cohaereat. Mox pro ὀπώρα καλῶς scripserunt καλῶς ὀπώρα e coniectura Valckenarii. Sed καλῶς mihi iners

videtur et fortasse a librario additum est ad lacunam resarciendam (7). Quodsi statueris hanc fuisse traditam scripturam, *τέμνεται βλάστου .... ὀπώρα κἀνακίρναται ποτόν*, facili opera restituere licebit quod sententiae satis faciat:

δείλῃ δὲ πᾶσα τέμνεται κλάστου [χερὶ
μέλαιν'] ὀπώρα κἀνακίρναται ποτόν.

Vbi *κλάστου χερί* debetur Meinekio.

ΙΝΑΧΟΣ. Ath. XV p. 668 B: *ξανθὴ δ' Ἀφροδισία λάταξ*
πᾶσιν ἐπεισκύπτει δόμοις.

Vs. 2 *πᾶσιν* pro *παισὶν* restituit Meinekius. Quid *ἐπεισκύπτει* significet, non assequor; et coniectura haec est editoris Lugd., *ἐπεκύπτει* libri. Haud difficile erat *ἐπεκτύπει* agnoscere.

ΚΑΜΙΚΙΟΙ. Ath. III p. 86 D: *τῶν στραβήλων* (concharum) *μνημονεύει καὶ Σοφοκλῆς ἐν Καμικίοις οὕτως* *ἁλίας στραβήλου τῆσδε, τέκνον, εἴ τινα*
δυναίμεθ' εὑρεῖν.

Meinekius Exerc. in Ath. Spec. 1 p. 10 *τῇδε* pro *τῆσδε* scribendum conicit; genetivos pendere dicit a verbo quod in superioribus fuerit, nisi scripserit poeta *στραβήλους τῇδε, τέκνον, εἴ τινας* —. Profecto lubricum est iudicium de frustulis poematum e compage divulsis; sed hoc loco poterimus fortasse probare integram esse Athenaei scripturam, quamvis nunc nequeat intellegi. Camiciorum argumentum mortem fuisse Minois a Cocali filiabus interempti, vidit Brunckius. Schol. Il. B, 145: *Δαίδαλος διαπτὰς*

(7) Saepe indignatus sum importunam grammaticorum veterum et librariorum sedulitatem, qui lacunas codicum suo Marte expleverint interpolationibus foedissimis et quae vulnera sanare non possent, ea oblitterarint. Cf. Eur. Iph. T. 630—632: *μάταιον εὐχήν, ὦ τάλας, ὅστις ποτ' εἶ,*
εὔξω· μακρὰν γὰρ βαρβάρου ναίει χθονός.
οὐ μὴν ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἀργεῖος ὤν,
ἀλλ' ὧν γε δυνατόν, οὐδ' ἐγὼ ἐλλείψω χάριν.
πολύν τε γάρ σοι κόσμον ἐνθήσω τάφῳ κτέ.

Tres extremi versus pariter laborant: pro *οὐ μὴν* aptius fuerit *καὶ μὴν* scriptum, certe *οὐ μὴν ἀλλ' οὐδ' ἐγω* nemo facile dixerit: deinde *ὧν* nequit intellegi: *πολὺν κόσμον* inepte gloriantis est, quod eo magis displicet, cum mortuum ampla dona nihil iuvent. Itaque suspicor in fonte nostrorum librorum initia horum versuum deleta fuisse. Expectes [*καὶ*] *μὴν* — [*ὅσον*] *γε δυνατόν* — [*πρέποντα*] *γάρ σοι κόσμον*. Difficilior est Helenae locus 280—284: *μήτηρ δ' ὄλωλε καὶ φονεὺς αὐτῆς ἐγώ,*
ἀδίκως μέν, ἀλλὰ τἄδικον τοῦτ' ἔστ' ἐμόν·
ὃ δ' ἀγλάισμα δωμάτων ἐμοῦ τ' ἔφυ,
θυγάτηρ ἄνανδρος πολιὰ παρθενεύεται·
τὼ τοῦ Διὸς δὲ λεγομένω Διοσκόρω
οὐκ ἐστόν.

Quinque versuum exitus laborant. Nam vs. 2 *ἀδίκως* non habet quicum iungi possit, nisi vs. 1 *καὶ φονεὺς ἐγὼ κλύω* cum Badhamo scripseris similive medela loco succurreris. Verba *τἄδικον τοῦτ' ἔστ' ἐμόν* obscurissima sunt vel potius inepta: sententiam eam requirimus quam habemus in Sophocleis, *δάπτει δὲ καὶ τὸ μὴνδικον*: Euripides quibus verbis usus sit, dicere nequeo. Deinde *δωμάτων ἐμοῦ τε* admodum ieiunum est. *Πολιὰ παρθενεύεται* nemo intellexit, nemo intelleget; sine dubio *πολιὰ* interpolatoris est. Denique aut *τὼ Διοσκόρω* aut *τὼ τοῦ Διὸς λεγομένω κόρω* dicendum erat; quod nunc habemus *τὼ τοῦ Διὸς λεγομένω Διοσκόρω*, absurdum est. Vides quid de his versibus statuendum sit; remedia alii circumspiciant.

εἰς Κάμικον τῆς Σικελίας — ἔμεινε παρὰ ταῖς Κωκάλου θυγατράσιν, ὑφ' ὧν ὁ Μίνως ἥκων ἐπ' ἀναζήτησιν τοῦ Δαιδάλου, ἀποθνήσκει καταχυθέντος αὐτοῦ ζεστοῦ ὕδατος. Cf. praeter alios Diod. S. 4, 79 et Hygin. fab. 44. Fortasse hanc fabulam spectat Libanius Decl. vol. 3 p. 64: οὐχ ὁρᾶτε τὸν Μίνω δεινὰ πάσχοντα ἐπὶ τῆς σκηνῆς; In hoc mytho cochleae mentionem facit Zenobius 4, 92 p. 112, 20: ὁ Μίνως οὖν ἐδίωκε Δαίδαλον καὶ καθ' ἑκάστην χώραν ἐρευνῶν ἐκόμιζε κόχλον καὶ πολὺν ὑπισχνεῖτο δοῦναι μισθὸν τῷ διὰ τοῦ κοχλίου λίνον διείραντι, διὰ τούτου νομίζων εὑρήσειν Δαίδαλον. Proinde Sophoclem scripsisse conicio

ἀλίας στραβήλου τῆσδε, τέκνον, εἴ τινα
δυναίμεθ' εὑρεῖν [ὃς διείρειεν λίνον.]

Quae Cocali verba fuerint unam de filiabus alloquentis. Pergit enim Zenobius: ἐλθὼν δὲ εἰς Κώκαλον, παρ' ᾧ Δαίδαλος ἐκρύπτετο, δείκνυσι τὸν κοχλίαν· ὁ δὲ λαβὼν ἐπηγγέλλετο διείρειν καὶ Δαιδάλῳ δίδωσιν· ὁ δὲ ἐξάψας μύρμηκος λίνον καὶ τρήσας τὸν κοχλίαν, εἴασε δι' αὐτοῦ διελθεῖν. λαβὼν δὲ Μίνως τὸν λίνον διειρμένον, ᾔσθετο εἶναι παρ' ἐκείνῳ τὸν Δαίδαλον καὶ εὐθέως ἀπῄτει. Κώκαλος δὲ ὑποσχόμενος δώσειν ἐξένισεν αὐτόν· ὁ δὲ λουσάμενος ὑπὸ τῶν θυγατέρων ἀνῃρέθη ζέουσαν πίσσαν ἐπιχεαμένων αὐτῷ.

ΚΗΔΑΛΙΩΝ. Etym. M. p. 753, 7: τερθρεία — ἀντὶ τοῦ κενοσπουδία, παρὰ τὸ τερθρεύειν. καὶ τερθρευόμενος. Φερεκράτης. τερθρία πνοή. De hoc loco novissimus editor haec annotat: "παρὰ τὸ Φερεκράτης] π κεν^{ετ} ἐώρʒ D. τερθρία πνοή] ἀγροῖς τερθρία μέντοι πνοὴ διὰ τοῦ ϊ ἡ ὀπισθία V. ἀγροῖς τερθρι^{α} μέντοι πνοὴ διὰ τοῦ ῑ ἡ ὀπισθία σοφοκλῆς κή^{δ} κενὸν ἐωραʒ M. Locus videtur sumptus ex Cedalione, sed verba non extrico." Apposui ipsissima Gaisfordi verba, quae considerans nemo non intelleget virum clarissimum praeter morem suum neglegenter egisse et ea tradidisse, ut de codicum lectionibus dubitationis non nihil relictum sit. Interea videtur aucti e codicibus loci haec scriptura emergere: τερθρεία — ἀντὶ τοῦ κενοσπουδία, παρὰ τὸ τερθρεύειν καὶ τερθρευόμενος κενὸν ἐώραʒ φερεκράτης ἀγροῖς τερθρία μέντοι πνοὴ ἡ ὀπισθία διὰ τοῦ ϊ ἡ ὀπισθία σοφοκλῆς κή^{δ}. Iam ἀγροῖς manifestum est cum Gaisfordo in Ἀγρίοις mutandum esse, deinde (quod Dindorfius agnovit) Sophoclis verba esse τερθρία πνοή. Pherecratem dixisse suspicor "τερθρευόμενος κενὸν ᾡράζει". De verbo ᾡράζεσθαι disputavit Meinekius Com. 2 p. 557.

ΝΑΥΠΛΙΟΣ. Achilles Tat. in Petavii Vranol. p. 122:

οὗτος δ' ἐφεῦρε τεῖχος Ἀργείων στρατῷ,
σταθμ   ἀριθμῶν καὶ μέτρων εὑρήματα
τάξεις τε ταύτας οὐράνιά τε σήματα.
κἀκεῖν   τευξε πρῶτος ἐξ ἑνὸς δέκα
κἀκ τῶν δέκ' αὖθις εὗρε πεντηκοντάδας
ὃς χίλια εὐθὺς ὃς στρατοῦ φρυκτωρίαν
ἔδειξε κἀνέφηνεν οὐ δεδειγμένα.
ἐφεῦρε δ' ἄστρων μέτρα καὶ περιστροφὰς
ὕπνου φυλαξ   οα σημαντήρια
ναῶν τε πυμαντῆρσιν ἐνθαλασσίοις
ἄρκτου στροφ   καὶ κυνὸς ψυχρὰν δύσιν.

Sic teste H. Keilio (Philol. vol. 1 p. 157 sq.) codex Vaticanus 191: omisimus, ut par erat, recentioris manus correcturas et supplementa. Codex Laurentianus 28, 44 paucis in rebus discrepat: habet enim 2 στάθμη δ' ἀριθμῶν, 4 κἀκεῖν' ἔτευξε, 6 ὃς χίλι' εὐθὺς ὃς στρατῷ, 9 φυλάξεις στιθόα, 10 πημαντῆρσιν, 11 στροφάς τε καὶ κ. Laurentianum codicem expressit Victorius (nisi quod vs. 9 σημάντρια dedit, quod sive calami sive operarum vitium omnes tenuerunt), Victorii exemplar sine ulla mutatione repetiit Petavius. Recentiores critici variis temptaminibus locum vexarunt, neque e Wagneri verbosa disputatione (Soph. fr. p. 329—332) librorum lectionem didiceris. Vt tollerem graviora vitia mihi non contigit. Vs. 2 σταθμήν τ' ἀριθμῶν ci. Grotius, σταθμῶν ἀριθμῶν Salmasius. vs. 3 post vs. 8 transponi iussit Scaliger. vs. 6 καὶ χιλιοστῦς temptabam. vs. 7 et 8 ἔδειξε et ἐφεῦρε fortasse sedem suam mutarunt. vs. 9 φύλαξιν ἐσθλὰ σημαντήρια ci. H. Keilius, ego φύλαξι πιστὰ malim. vs. 10 νεῶν τε ποιμαντῆρσιν restituerunt, hoc Heathius, illud Blomfieldus.

ΠΟΙΜΕΝΕΣ. Scholion Soph. Ai. 581 e codice Florentino G editum a Dindorfio p. 90: οὐκ ἔστιν ἰατροῦ σοφοῦ ἐπῳδαῖς χρῆσθαι τοῦ τραύματος ἤδη τομῆς δεομένου. καὶ ἐν Ποιμέσι

λόγῳ γὰρ ἕλκος οὐδὲν οἶ π τυχεῖν.

Eadem Suidas v. θρηνεῖν ἐπῳδάς, ubi Sophoclis versus sic scribitur,

λόγῳ γὰρ οὐδὲν ἕλκος οἶδά που χανόν,

sententia perversa. Scribendum videtur

λόγῳ γὰρ ἕλκος οὐδὲν οἶδ' ἄκους τυχεῖν (vel τυχόν).

Lexicon rhet. post Phot. p. 674, 27: ὀροσάγγης καὶ σαγγάδης καὶ παρασάγγης καὶ ἄγγαρος διαφέρει. ὀροσάγγαι μὲν οἱ σωματοφύλακες — σαγγάνδαι δὲ οἱ ἀποστελλόμενοι καλοῦνται· Σοφοκλῆς δὲ ἐν τοῖς Ποιμέσι καὶ Εὐριπίδης ἐν Σκυρίαις παρασάγγας αὐτοὺς κεκλήκασιν· ἐχρῆν δὲ εἰπεῖν σαγγάνδας· ὁ γὰρ παρασάγγης μέτρον ἐστί. Quae hoc loco extat forma σαγγάδης sive σαγγάνδης, nusquam alibi legi videtur: e Plutarchi et grammaticorum consensu ἀστάνδης corrigendum arbitror. Sophoclis verba fortasse erui possunt ex Hesychio, ubi vol. 2 p. 868 legitur: παρασαγγιλόγῳ· οἱ Πέρσαι τοὺς διαγγέλλοντας οὕτω λέγουσι. Mutila est haec glossa nec poterit probabiliter restitui, sed corruptum lemma nihil videtur recondere nisi παρασάγγῃ λόγῳ. Quae Sophoclea esse suspicor verba; certe e Ποιμέσι Sophoclis plurimae Hesychii glossae repetitae sunt.

ΣΚΥΡΙΟΙ. Stob. Flor 59, 3: ἦ ποντοναῦται τῶν ταλαιπώρων βροτῶν,
οἷς οὔτε δαίμων οὔτε τις θεῶν νέμων
πλούτου ποτ' ἂν νείμειεν ἀξίαν χάριν.
λεπταῖς ἐπὶ ῥοπῇσιν ἐμπολὰς μακρὰς
ἀεὶ παραρρίπτοντες οἱ πολύφθοροι
ἢ ἔσωσαν ἢ ἐκέρδαναν ἢ διώλεσαν.

Vs. 1 ἦ om. A, οἱ praebet B. Verba οὔτε δαίμων οὔτε τις θεῶν suspecta mihi esse supra (p. 8 not. 3) significavi: verissimum arbitror, quod Meinekius coniecit, pro θεῶν scribendum esse βροτῶν, quod ad vs. 1 aberrarit. Ceterorum medela incerta; probabiliter tamen Meinekius:

φεῦ, παντοναυτῶν ὡς ταλαίπωρον γένος,
οἷς οὔτε δαίμων οὔτε τις βροτῶν γέμων
πλούτου ποτ' ἂν νείμειεν ἀξίαν χάριν.

Idem vs. 4, ubi ἐπὶ ῥοπῆσιν AB, ἐπιρροπῆσιν Vind., egregie correxit ἐπὶ ῥιπῖσιν. De mensura huius nominis cf. Herod. περὶ διχρόνων in Anecd. Oxon. vol. 3 p. 299, 10 (p. 371 Lehrs.): τὸ μέντοι καρίς καὶ ῥιπίς ἡ μὲν συνήθεια ἐκτείνει, ἡ δὲ τῶν Ἀθηναίων διάλεκτος συστέλλει. Hoc est, ut recte interpretatur Lehrsius, καρίδος et ῥιπίδος proprium est Atticorum, καρῖδος et ῥιπῖδος iisdem non negatum. Vnde haud scio an legendum sit, ἡ δὲ τῶν Ἀθηναίων διάλεκτος καὶ συστέλλει. De καρῖδος res notissima, de ῥιπῖδος hoc Sophoclis loco docemur.

ΤΗΡΕΥΣ. Quos Stob. Flor. 86, 12 servavit versus sic scribendos esse suspicor:

ἓν φῦλον ἀνθρώπων, μί' ἔδειξε πατρὸς ΣΤΡ.
καὶ ματρὸς ἡμέας ἁμέρα τοὺς πάντας· οὐδεὶς
ἔξοχος ἄλλος ἔβλαστεν ἄλλου.
βόσκει δὲ τοὺς μὲν μοῖρα δυσαμερίας, ΑΝΤ.
τοὺς δ' ὄλβος ἡμῶν· τοὺς δὲ δουλείας ⏑ – –
– ⏑ ⏑ – ζυγὸν ἔσχ' ἀνάγκας.

Vs. 1 ἐν φύλῳ vulgo scribitur, ἓν φῦλον recte Bergkius, cui favet Vindobonensis codicis scriptura ἐν φυλων. Vs. 2 ματρὸς malim, quod ex uno B affertur, item vs. 6 praetulerim quod alii suaserunt ἀνάγκας. Eodem vs. 6 ἔσχ' pro ἔσχεν scripsi et ante ζυγὸν septem syllabarum lacunam indicavi: commode ἐν αὐλαῖς ἀλλοτρίαις suppleveris. — Ex eodem carmine, nisi fallor, haec repetita sunt:

τὰν γὰρ ἀνθρώπου ζόαν ΣΤΡ.
ποικιλομήτιδες ἆται
πημάτων πάσαις μεταλλάσσουσιν αὔραις.
ἀλλὰ τῶν πολλῶν κακῶν ΑΝΤ.
τίς χάρις, εἰ κακόβουλος
φροντὶς ἐκτρέφει τὸν εὐαίωνα πλοῦτον;

Priores tres versus ex Sophoclis Tereo affert Stob. Flor. 98, 45: eos qui sequuntur sine fabulae nomine a Plutarcho Mor. p. 21 B appositos huc rettulit Bergkius metri ductus indicio. Vs. 1 τὰν δ' ἀνθρώπου ζωὰν libri, correxit Bergkius. Vs. 6 ἐκτρέφει φροντὶς metri causa suasit Bergkius, mihi ἐκτρέφει suspectum. — Denique eiusdem carminis haec habemus:

οὐ χρή ποτ' ἀνθρώπων μέγαν ὄλβον ἀπο- ΣΤΡ.
βλέψαι· τανυφλοίου γὰρ ἰσαμέριός τις
– ⏑ αἰγείρου βιοτὰν ἀποβάλλει.
ζώοι τις ἀνθρώπων τὸ κατ' ἦμαρ ὅπως ΑΝΤ.
ἥδιστα πορσύνων· τὸ δ' ἐς αὔριον ἀεὶ
τυφλὸν ἕρπει – ⏑ ⏑ – ⏑ ⏑ – –

Ita enim locum scribendum existimo. Stropham servavit Porphyrius in Stob. Flor. 105, 57: διὸ καὶ Σοφοκλῆς ἔν τισι φησίν "οὐ χρή — ἀποβάλλει". Terei esse locum vidit

Bergkius, ac fortasse ἔν τισι ex ἐν Τηρεῖ corruptum est. Antistrophe debetur Stobaeo Flor. 98, 46. Vs. 2 ἰσαμέριος ὅστις libri, ἰσαμέριός τις Bergkius. — Quoniam de strophicis carminibus disputo, addere hoc lubet, coniungendos videri Euripideae Andromedae locos in Schol. Ar. Thesm. 1018 et in Stob. Flor. 98, 46 servatos, hunc in modum:

προσαυδῶ σὲ τὰν ἐν ἄντροις, ΣΤΡ.
ἀπόπαυσον ἔασον Ἀ-
χοῖ με σὺν φίλαισιν
γόου πόθον λαβεῖν.
συνάλγησον, ὡς ὁ κάμνων ΑΝΤ.
δακρύων μεταδοὺς ἔχει
κουφότητα μόχθων
⏑ — ⏑ — ⏑ —

Vs. 1 προσαιδουσσαι τὰς Schol., πρὸς Αἰδοῦς σὲ τὰν Seidlerus, προσαυδῶ σὲ τὰν Hermannus. Vs. 3 φίλαις Schol., φίλαισιν scripsi.

ΤΡΙΠΤΟΛΕΜΟΣ. Schol. Soph. Oed. C. 504: χρῆσται μ' ἐφευρεῖν] χρείη (leg. χρὴ) ἔσται κατὰ συναλιφὴν χρῆσται. (Delenda sunt quae sequuntur, ἀντὶ τοῦ χρείη ἔσται.) δηλοῦται δὲ ταυτὸν τὸ (τῷ recte ed. Rom.) δεήσει. καὶ ἐν Τριπτολέμῳ

χρῆσται δέ σ' ἐνθένδ' αὖθις.

Recte grammaticus: verum tamen non χρῆσται scribendum est, sed χρῇσται. De hac et cognatis formis permira extant grammaticorum commenta. Formam χρή, quod *praesens* vulgo dicitur, χρῇ scribendum fuisse dicit Buttmannus Sprachl. 2 p. 329, secutus Eustathium Il. p. 751, 58, qui χρῇ *vaticinatur* a χρή *opus est* distinguendum fuisse putat. *Imperfecti* habemus formas χρῆν et ἐχρῆν. Breviorem formam qui κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ E factam esse dicunt, rem aeque incredibilem narrant atque Heraclides Eustathii Od. p. 1647, 17, qui χρῆν et ἐχρῆν infinitivos esse vult verbi χράω, illum legitimum, hunc praefixo E auctum. *Futurum* χρῆσται e χρήσεται contractum statuit Hermannus, cui suffragari videtur Lobeckius Pathol. Elem. vol. 1 p. 275. Opiniones istae et suspiciones communi laborant vitio, quod singulas formas explicare temptant, cognatas omittunt. Res autem sic se habet. Substantivum est χρή, id quod docet accentus: hoc si copularis cum verbo εἶναι, prodibunt illae formae, quae grammaticos exercuerunt. Ergo coniunctivus χρῇ ortus e χρὴ ᾖ, χρείη e χρὴ εἴη, χρῆναι e χρὴ εἶναι (rectius igitur χρῇναι fuerit), χρεών e χρὴ ὄν (sicut βασιλέως habes pro βασιλῆος dictum, νεώς pro νηός), imperfectum χρῆν e χρὴ ἦν, futurum χρῇσται e χρὴ ἔσται. Atque ita, quod Henricus Iacobi mihi indicavit, iam Ahrensius Griech. Formenl. p. 245. cf. p. 124. Imperativus formari potest χρήστω, cur non extet quivis videt. Vitiose formatum est ἐχρῆν, rarius illud quidem apud Atticos, sed optimorum scriptorum usu probatum: nimirum ipsa Graecorum gens originem formae oblita est et augmentum falso praefixit, ut in ἐκαθήμην et aliis formis. Item analogiae repugnat infinitivus χρῆν, cuius formae fides uno nititur loco Eur. Hec. 260:

πότερα τὸ χρῆν σφ' ἐπήγαγ' ἀνθρωποσφαγεῖν;

Sic libri et Eustathius [8]; nisi fallor τὸ χρή legendum est coll. Herc. F. 828: τὸ χρή νιν ἐξέσωζεν (ita enim codex, τὸ χρῆν coniectura est librarii, qui in margine annotat "γρ. τὸ χρῆν" cum inepta annotatione grammatica). Alii in Hecubae versu τὸ χρεών praeferent; sed est quod obstet: monosyllabum enim χρεών fecerunt epici poetae, de quibus cf. Naekius in Choeril. p. 161 sq., e tragoedia certum huius mensurae exemplum nemo proferet [9]. Vnum habeo quod addam: formam χρῆσται (sic enim scribendum, nisi inconstantiam sectari voluerimus), qua forma Sophoclem Pherecratem Phrynichum Aristophanem usos esse scimus, ne commemorant quidem nostri grammatici, Buttmannus Matthiae Krüger al.: contra habent illud quod pueri discunt, χρήσει. Hoc χρήσει scire velim num satis certa munitum sit librorum fide; nam grammatica lex istam formam respuit. Legimus in Herodot. 7, 8, 10 προθύμως πάντα τινὰ ὑμέων χρήσει παρεῖναι, ubi codex Arch. χρὴ συμπαρεῖναι, Dionysius autem de vi Demosth. 41 vol. 6 p. 1086 προθύμως ὑμᾶς ἅπαντας δεῖ παρεῖναι. Plato Leg. VII p. 809 B: τὰ δὲ ἐν γράμμασι μὲν ὄντα, ἄνευ δὲ μέτρων, ποῖα καὶ τίνα μεταχειρίζεσθαι χρήσοι τρόπον, ὦ ἄριστε τῶν παίδων ἐπιμελητά, τοὺς ὑπὸ σοῦ τρεφομένους, οὐκ εἰρήκαμεν. Forma χρήσοι (nam sic meliores libri) fortasse e χρή σοι orta est: certe indicativum necessarium duco. Interea expectemus quibus exemplis cum alii tum Lobeckius formam χρήσει tueri possint: me fateor parum adhuc hanc rem attendisse.

ΤΥΝΔΑΡΕΩΣ. Stob. Flor. 105, 3:

σὺ χρή ποτ' εὖ πράσσοντος ὀλβίσαι τύχας
ἀνδρός, πρὶν αὐτῷ παντελῶς ἤδη βίος
διεκπερανθῇ καὶ τελευτήσῃ βίον.

Iure βίος et βίον displicuit viris doctis, nec dubium quin librarii errorem commiserint in exitu versuum frequentissimum, quem v. c. deprehendimus in Stob. Flor. 54, 9. Eur. Tro. 713. Hipp. 630. Iph. A. 750. Suppl. 1089. Ion. 649 aliis locis. Cf. Eur. Belleroph. ap. Stob. Flor. 97, 16: οἷος ἦν ποτε
κἀγώ, μετ' ἀνδρῶν ἡνίκ' εὐτύχουν ποτέ.

Legendum est εὐτύχουν βίῳ ex Iohanne Dam. in Stob. Ecl. p. 762, 25 ed. Gaisf. Eur. Or. 928:

εἰ γυναιξὶ δουλεύειν χρεών·
τοὐναντίον δὲ δράσετ' ἢ δρᾶσαι χρεών,

---

(8) Qui quod p. 751, 55 dicit, τὸ χρῆναι δὲ ἀπαρέμφατον, ὃ καὶ χρῆν μονοσυλλάβως λέγεται παρά τε Εὐριπίδῃ καὶ Σοφοκλεῖ, de Sophocle fallitur: cf. eiusdem p. 1179, 37 et p. 1647, 37.

(9) Spurius est versus Iph. T. 1486: αἰνῶ· τὸ γὰρ χρεὼν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ. Ineptissimum illud quod ex Eur. Temenidibus profert Stob. Flor. 124, 29:

τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποισι κατθανεῖν μένει·
κοινὸν δ' ἔχοντες αὐτὸ κοινὰ πάσχομεν
πάντες· τὸ γὰρ χρεὼν μεῖζον ἢ τὸ μὴ χρεών.

Vbi versum tertium nemo facile defenderit; sententiae consentaneum fuerit,

τὸ γὰρ χρεὼν οὐκ ἔστι μὴ χρεὼν ποιεῖν,

quem versum sine poetae nomine habet Plut. Mor. p. 103 B.

quo loco δρᾶσαι πρέπον scribendum conieci. Athenaeus X p. 428 A: καὶ ὁ Σοφοκλῆς δὲ ἐν * * σατυρικῷ φησιν ὡς ἄρα τὸ πρὸς βίαν πίνειν

ἴσον κακὸν πέφυκε τῷ διψῆν βίᾳ.

Falsum est quod plerique scripserunt τὸ πίνειν πρὸς βίαν. Recte Bothius: τὸ πρὸς βίαν πίνειν ἴσον πέφυκε, deleto κακὸν glossemate. Sed διψῆν βίᾳ nemo dixerit; fortasse διψῆν ἄγαν Sophocles scripsit. Mitto alios locos, in quibus sunt quos vitiosos esse non audeam confidenter affirmare, velut Soph. Oed. R. 1281:

τάδ' ἐκ δυοῖν ἔρρωγεν, οὐ μόνου, κακά,
ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμιγῆ κακά,

ubi malim συμμιγῆ κυρεῖ. Minus frequenter in mediis versibus hoc vitium deprehendimus; cf. Eur. Herc. F. 1101: οὔ που κατῆλθον αὖθις εἰς Ἅιδου πάλιν
Εὐρυσθέως δίαυλον εἰς Ἅιδου μολών;

ubi prius εἰς Ἅιδου falsum puto, non alterum: ἐντολαῖς probabiliter Piersonus. Sclerias Athenaei IX p. 402 B: ἔνθ' οὔτε ποιμὴν ἀξιοῖ νέμειν βοτὰ
οὔτ' ἀσχέδωρος νεμόμενος καπρώζεται,

ubi ex Eur. Hipp. 75 ἀξιοῖ φέρβειν βοτὰ corrigendum. Item suspectum quod in Aesch. Pers. 250 habemus ὦ Περσὶς αἶα καὶ πολὺς πλούτου λιμήν,
ὡς ἐν μιᾷ πληγῇ κατέφθαρται πολὺς ὄλβος.

Suspicor καὶ μέγας πλούτου λιμήν coll. Eur. Or. 1077: ὦ δῶμα πατρὸς καὶ μέγας πλούτου λιμήν. Sed redeamus ad Sophoclis Tyndareum, ubi παντελῶς ἤδη χρόνος cum Blomfieldo scribendum videtur. Sic βίος et χρόνος de sede certant in Eueni quodam versu, Bergk. Lyr. p. 475. Sententia loci in memoriam revocat Soph. Trach. 946:

οὐ γάρ ἐσθ' ἥ γ' αὔριον
πρὶν εὖ πάθῃ τις τὴν παροῦσαν ἡμέραν.

Vbi εὖ πάσχειν, passivum verbi εὖ δρᾶν, offensioni est. At ΕΥΠΑΘΗΙ nihil est nisi ΕΥΠΛΟΗΙ, hoc est εὐπλοῇ, *antequam felici cursu superarit*. Confusionis frequentissimae exempla attulit Cobetus V. L. p. 2 sq. Adde Gregor. Naz. vol. 2 p. 181 C: ὅταν τιν' εὕρῃς εὖ παθοῦντα τῶν κακῶν, γίνωσκε τοῦτον τῷ τέλει τηρούμενον. Restituas εὐπλοοῦντα, quo verbo haud raro Gregorius utitur, ut in eadem pagina B: ἄλλοι μὲν εὐπλοοῦσι τῶν θεῷ φίλων, ἄλλοι δὲ δυσπλοοῦσιν. Suspicabar idem vitium latere in Sophoclis Nauplio (Stob. Flor. 104, 3): τῷ γὰρ κακῶς πράσσοντι μυρία μία
νύξ ἐστιν εὖ παθόντα εἶθ' ἑτέρα θανεῖν.

Sed emendando huic loco imparem me fateor.

ΤΥΡΩ. De Aristophanis Av. 275: "νὴ Δί' ἕτερος δῆτα χοὖτος ἔξεδρον χώραν ἔχων", Scholia annotant: ἐκ τῆς Σοφοκλέους δευτέρας Τυροῦς ἀρχή·

τίς ὄρνις οὗτος ἔξεδρον χώραν ἔχων;

Haec recte se habere viri docti consentiunt. Num vero credibile est Sophoclei dramatis initium fuisse "Τίς ὄρνις οὗτος"? Non opinor. Atque ipsa Scholiorum verba vitium arguunt; nam ἀρχὴ ἐκ τοῦ δράματος nemo unquam dixit. Habemus igitur haec Sophoclis verba: ἀρχὴ τίς ὄρνις οὗτος ἔξεδρον χώραν ἔχων;

Statim liquet ὄρνις delendum esse, quod irrepserit ex Aristophanis loco. Restat corruptum ἀρχή: temptabam ἄθρει, sed gratum faciet qui probabiliorem medelam attulerit.

Quem sine fabulae nomine Aristoteles Rhet. 2, 23 p. 1400 b 17 excitat versum Sophocleum, σαφῶς Σιδηρὼ καὶ φοροῦσα τοὔνομα, recte huc rettulit Brunckius. Poterat annotari hunc versum respici ab Eust. Il. p. 158, 24: κατὰ τὴν παροιμιαζομένην Σιδηρὼ θρασεῖαν ἐκείνην γυναῖκα φορεῖν τὸ οἰκεῖον ὄνομα. Certe non debebant neglegi Scholia Aristot. Rhet. a Neobario edita, ubi fol. 47 a 16 haec prostant: ἅ φησιν ὁ βιάζων πρὸς τὴν Σιδηρώ·

αὕτη δὲ μάχιμός ἐστιν, ὡς κεχρημένη
σαφῶς σιδήρῳ καὶ φέρουσα τοὔνομα.

Hinc apparet vulgarem scripturam σαφῶς Σιδηρὼ falsam esse, nisi quis κεχρημένη e τεθηγμένη vel simili verbo ortum putare malit. Neque enim fore existimo qui Scholia illa fraudis insimulet.

ΦΑΙΔΡΑ. Stob. Flor. 74, 16: σύγγνωτε κἀνάσχεσθε σιγῶσαι· τὸ γὰρ
γυναιξὶν αἰσχρὸν σὺν γυναικὶ δεῖ στέγειν.

Sic vs. 2 AB, ἐν γυναικὶ Vind. Wagnerus cum olim in κἂν γυναιξὶ incidisset, postea vidisse se ait "facilius ac certius sic restitui posse: τὸ γὰρ γυναιξὶν αἰσχρὸν ὂν γυναικὶ δεῖ στέγειν". Adeo mira sunt hominum quorundam ingenia. E coniunctis ἐν et σὺν facile emergit genuinum εὖ: γυναικὶ debetur librariis qui propter ἐν vel σύν dativum requirerent. Scribendum igitur εὖ γυναῖκα δεῖ στέγειν.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. Stob. Flor. 120, 7:

ἀλλ' ἔσθ' ὁ θάνατος λοῖσθος ἰατρὸς νόσων.

Mors omnium rerum extremum dicitur, medicum extremum nemo facile dixerit. Nam levioribus morbis mors non medetur; insanabili morbo non tam extremus quam unus vel optimus est medicus. Sic Aeschylus: ὦ θάνατε παιάν, μή μ' ἀτιμάσῃς μολεῖν· μόνος γὰρ εἶ σὺ τῶν ἀνηκέστων κακῶν ἰατρός, et θάνατον — μέγιστον ῥῦμα τῶν πολλῶν κακῶν. Itaque Sophoclem scripsisse conicio ἀλλ' ἔσθ' ὁ θάνατος λῷστος ἰατρὸς νόσων. Quae suspicio confirmatur eo quod tragici poetae forma λοῖσθος (pro λοίσθιος) nunquam usi sunt. Nam in Soph. Oed. C. 583 e librorum vestigiis τὰ λοίσθι' ἄρ' αἰτεῖ βίου revocatum est; corruptissimus versus Euripideus Hel. 1597: "οὐκ εἶ ὁ μέν τις λοῖσθον ἀρεῖται δόρυ" nihil demonstrat.

ΦΙΝΕΥΣ. Ar. Plut. 635: ἐξωμμάτωται καὶ λελάμπρυνται κόρας. Scholia deteriorum librorum quod huic versui adscribunt "ἐκ Φινέως Σοφοκλέους ὁ στίχος" non movit criticorum suspicionem. In codice Veneto de versu 636 "Ἀσκληπιοῦ παιῶνος εὐμενοῦς τυχών" hanc legimus annotationem: ἀντὶ τοῦ εὐμενεστάτου· ταῦτα δὲ ἐκ τοῦ Φινέως Σοφοκλέους ἔλαβεν. Quae sine dubio vera est lectio, nam ipsa verba Ἀσκληπιοῦ — τυχών, tragoediam spirant. At Dindorfius dubitat utrum unum an duos versus ab Sophocle Aristophanes sumpserit. Ista vero dubitatio caret certo fundamento: nam deteriorum librorum scholia ut plerumque fide indigna sunt, ita hoc loco, ubi unius versus intervallum agitur, nullam vim habent. Scholii suo loco moti exemplum habes in Ar.

Lys. 1131, cui versui quae ascribuntur, ὅλος ὁ ἴαμβος λέλεκται ἐξ Ἐρεχθέως, referenda sunt ad vs. 1135: εἷς μὲν λόγος μοι δεῦρ' ἀεὶ περαίνεται, quem Euripideum, esse ex hoc loco colligi poterat etiam sine testimonio grammatici a Bachmanno editi Anecd. vol. I p. 191, 29. Noviciis scholiis viros doctissimos passim deceptos esse facile potest demonstrari. Luculentum rei exemplum offert Euripidis Meleager, cuius dramatis prologum ridet Aristophanes illo „ληκύθιον ἀπώλεσεν" Ran. 1238 sqq.:

ΕΥΡ. Οἰνεύς ποτ' ἐκ γῆς ΑΙΣΧ. ληκύθιον ἀπώλεσεν.
ΕΥΡ. ἔασον εἰπεῖν πρῶθ' ὅλον με τὸν στίχον.
Οἰνεύς ποτ' ἐκ γῆς πολύμετρον λαβὼν στάχυν
θύων ἀπαρχὰς ΑΙΣΧ. ληκύθιον ἀπώλεσεν.

Vbi Scholia: Οἰνεύς ποτ' ἐκ γῆς] ἔστι μὲν ἐκ Μελεάγρου μετὰ ἱκανὰ τῆς ἀρχῆς. ἡ δὲ ἀρχὴ τοῦ δράματος „Καλυδὼν μὲν ἥδε γαῖα Πελοπίας χθονός". τὸ δὲ λεῖπον τοῦ στίχου „οὐκ ἔθυσεν Ἀρτέμιδι". Extrema verba magnas difficultates pararunt criticis metrum restituere temptantibus: itaque multae coniecturae prolatae sunt, οὐκ ἔθυσεν Ἐνοδίᾳ, οὐκ ἔθυσε παρθένῳ Ἀρτέμιδι, οὐκ ἔθυσεν ἐν μέρει Ἀρτέμιδι, οὐ καθωσίωσέ μοι, οὐκ ἔτισεν Ἄρτεμιν, al. Omnia ista pericula dilabuntur, si consideraris verba τὸ δὲ λεῖπον κτἑ. ab antiquioribus libris abesse; suspecta vel ideo esse poterant, quod male collocata sunt. Habemus igitur αὐτοσχεδίασμα nescio cuius grammatici, qui sententiam Euripideorum verborum vellet indicare, et fatebimur supplementum alterius versus nobis negatum esse, cum scientes referre noluerint, relaturi ignorarint.

Pollux 7, 193: τὸ δὲ τῶν καπήλων ἐργαστήριον καπηλεῖον εἰρήκασιν οἱ κωμῳδοδιδάσκαλοι, καὶ τὸ κωμῳδούμενον ἐν Σοφοκλέους Φινεῖ βλέφαρα κέκληταί γ' ὡς καπηλείου θύραι. Verbis ὡς καπηλείου θύραι quae inest comparatio non potest Sophocli tribui sine ineptiae crimine; itaque non dubito quin ista comici poetae debeantur lusui, id quod Pollux ipse verbo τὸ κωμῳδούμενον quodammodo indicat. Sophocles quid dixisse videatur, sagaciores velim exquirant.

ΦΡΥΓΕΣ. Stob. Flor. 8, 5: τοὺς εὐγενεῖς γὰρ κἀγαθούς, ὦ παῖ, φιλεῖ
Ἄρης ἐναίρειν· οἱ δὲ τῇ γλώσσῃ θρασεῖς
φεύγοντες ἄτας ἐκτός εἰσι τῶν κακῶν·
Ἄρης γὰρ οὐδὲν τῶν κακῶν λογίζεται.

Parum aptum est extremum verbum λογίζεται. Quid requiratur docet Sophocleum illud, φιλεῖ δὲ πόλεμος ἄνδρας ἀγρεύειν νέους. Itaque Philol. 2 p. 640 suspicatus sum λῃίζεται scribendum esse ex Schol. Il. B, 833, ubi de φθισήνωρ Martis epitheto sine poetae nomine apponuntur verba „Ἄρης γὰρ οὐδένα τῶν κακῶν λῃίζεται". Astipulati mihi sunt Schneidewinus in Soph. Phil. 435 et Dindorfius in Aeschyli edit. sec. p. 269. Sed nuper Schneidewinus formam λῃίζομαι Atticis abiudicavit, qui λῄζομαι dixerint, et λωτίζεται Sophocli restitui iussit auctore Coningtono (Epist. crit. ad Th. Gaisfordum, Oxon. 1852 p. 5). Eandem coniecturam a. 1851 per litteras mecum communicavit C. Keilius, quondam praeceptor meus, nunc amicus. Nec dubito quin elegantissimum hoc λωτίζεται praeferendum sit.

FABVLAE INCERTAE. Anecd. Bekk. p. 373, 2: ἀκουσίμη· ἀντὶ τοῦ ἀκουστή. Σοφοκλῆς

σπουδὴ γὰρ ἡ κατ' οἶκον ἐγκεκρυμμένη
οὐ πρὸς θυραίων οὐδαμῶς ἀκουσίμη.

Editores vs. 1 σπονδὴ exhibent, quod ex alia editione in aliam transiit neque criticorum suspicionem movisse videtur, quamvis ineptum sit. Hartungius ex isto σπονδὴ fabulam indagavit, cui allatos versus insereret. Quod Bekkero teste codex habet σπουδὴ ne ipsum quidem intellego; scribendum videtur mutatione facillima ([10]), ποῦ δὴ γὰρ — ἀκουσίμη;

Clemens Alex. Strom. II p. 494: εὖ γοῦν ἡ τραγῳδία ἐπὶ τοῦ Ἅιδου γράφει

πρὸς δ' οἷον ἥξεις δαίμον' ὡς ἔρωτα,
ὃς οὔτε τοὐπιεικὲς οὔτε τὴν χάριν
ᾔδει· μόνην δ' ἔστεργε τὴν ἁπλῶς δίκην.

Sophocleos esse hos versus docet Plut. Mor. p. 761 F, qui secundum et tertium attulit. Wagnerus hunc locum Alcestidi adscribit, cuius nominis drama ab Sophocle compositum esse nemo veterum tradidit, ac diserto testimonio negat auctor argumenti Eur. Alc.: παρ' οὐδετέρῳ κεῖται ἡ μυθοποιία. Gravior illa est neglegentia, quod Brunckio auctore versum primum sic plerique scribunt: πρὸς δ' οἷον ἥξεις δαίμονα, verbis ὡς ἔρωτα simpliciter abiectis. Certe hoc loco debebat Wagnerus librorum scripturam indicare, quam locis innumeris ab eo neglectam esse mirabitur qui p. X legerit. Sed de illo πρὸς δ' οἷον ἥξεις δαίμονα quid dicamus? Facile, opinor, Brunckio inscientiam ignoscemus, aegre licentiam, qua damnarit quae nesciret emendare: nostra aetate et cautiores expectaris criticos et metricae artis peritiores. Canonem quem dicimus Porsonianum impugnare studuit Wagnerus Poet. Trag. Fragm. vol. 3 p. 190 sq., sed ita rem egit ut a Porsoni mente longe aberraret. Qui si Porsoni praefationem Hecubae saepius et attentius legerit, fortasse μετανοήσει. Sed perlustremus locos illi canoni adversantes. Ex Euripidis Antiopa haec affert Clemens Alex. Strom. I p. 418:

ἔνδον δὲ θαλάμοις βουκόλον
κομῶντα κισσῷ στῦλον εὐίου θεοῦ.

Laesum esse metrum concedemus, si quis ex his verbis probabilem sententiam elicuerit: nunc ante κομῶντα aliquot verba excidisse suspicamur. Euripides ἐν Ἰνοῖ ap. Schol. Ar. Plut. 521 dixisse fertur πολλοὶ παρῆσαν, ἀλλ' ἄπιστοι Θετταλοί. Felici casu idem versus in Schol. Eur. Phoen. 408 servatus est, ubi ἄπιστα Θεσσαλοῖς extat, quamquam etiam hic ἄπιστοι codex Augustanus; ἄπιστα Θεσσαλῶν scripsit Hemsterhusius, qui Porsonianae legis nullam habuit notitiam. In Pirithoo Euripidis haec feruntur (Greg. Cor. in Rhett. Gr. vol. 7 p. 1312): ἐμῇ γὰρ ἦλθε μητρὶ κεδνῇ πρὸς λέχος. Indicabo Wagnero facillimam quam desiderabat medelam; scribendum κεδνὸν εἰς λέχος, quod occupatum video a Coningtono: nam πρός et εἰς locis innumeris permutantur,

([10]) Nimirum praecedentis Σοφοκλῆς litteram finalem repetiverunt librarii. In Soph. Oed. C. 16 libri fluctuant inter ὡς σάφ' εἰκάσαι et ὡς ἀφεικάσαι: mihi hoc quod Laurentianus habet, praeferendum videtur. De spiritu nemo sollicitus erit qui legerit doctissimam disputationem C. Keilii Sched. epigraph. p. 7—11.

ac πρός ne aptum quidem huic loco, εἰς necessarium. Euripides in Telepho dixisse putatur:

δεῖ γάρ με δόξαι πτωχὸν εἶναι τήμερον,
εἶναι μὲν ὅσπερ εἰμί, φαίνεσθαι δὲ μή.

Debemus hos versus uni Aristophani Ach. 440: hunc deflexisse paululum a tragici verbis nemo mirabitur; itaque non opus erit ut ad coniecturam confugiamus. De Ar. Ach. 540: ἐρεῖ τις οὐ χρῆν, ἀλλὰ τί ἐχρῆν εἴπατε, qui versus item e Telepho derivatus esse dicitur, non audeo iudicare: vitii immunem non crediderim. Τί ποτε τούτου ταἴτιον (Eurip. Phaeth. in Stob. Flor. 93, 2) pessimi libri B est lectio, ceteri τοῦτο praebent, Arsenius p. 461, 22 τοῦδε. Euripides ap. Stob. Flor. 73, 1:

οὐδ' ἂν γένοιτο γράμμα τοιοῦτ' ἐν γραφῇ,
οὐδ' ἂν λόγος δείξειεν.

Vitiosam esse prioris versus clausulam, docet τοιοῦτο forma a tragicis poetis aliena; itaque τοιοῦτον γραφῇ corrigendum arbitror. Astydamanti hic tribuitur versus in Stob. Flor. 86, 3:

ἕν' ἄνδρα τούτων ἐστὶν εὑρεῖν δυσχερές.

Ita nimirum A in marg. et B, sed codex Vindobonensis et alii libri hanc ostendunt corruptelam "ἕνεκα τῶν ἐστὶν εὑρεῖν ἄνδρ' ἕνα". Vbi ἐν ἑκατὸν agnovit Porsonus; ceterorum medela est incertissima: ἐν δ' ἑκατὸν εὑρεῖν ἄνδρ' ἕν' ἐστὶ δυσχερές ci. Conington. In Stobaei Ecl. 1, 6, 15 p. 202 legimus: Χαιρήμονος.

ἅπαντα νικᾷ καὶ μεταστρέφει τύχη.
οὐδεὶς δὲ νικᾷ μὴ θελούσης τῆς τύχης.

Non cohaerent hi versus: Chaeremonis prior est, alter poetae comici. Lycophron in Menedemo teste Ath. X p. 420 B dixit:

ἐγὼ μὲν ὑμῖν, ὡς ὁρᾶτε, στρηνιῶ.

Istud vero drama quantopere veteris tragoediae severitatem exuerit, patebit ex iis quae mox Athenaeus affert, ἀλλὰ κυλίκιον ὑδαρὲς ὁ παῖς περιῆγε τοῦ πεντωβόλου κτέ. Restat Astydamantis versus (Ath. XI p. 496 E), cuius medelam non habeo,

ῥέοντα δώδεχ', ὧν τὰ μὲν δέκ' ἀργυρᾶ
ἦν, δύο δὲ χρυσᾶ, γρυψί, τὸ δ' ἕτερον πήγασος.

Sed reflectamus oculos ad Sophocleum versum. Non defuerunt qui illud ὡς ἔρωτα expedire studerent: ὡς ἀρηρότα (debebat ἀραρότα) proposuit Grotius, ὡς ἐρώμενον R. Klotzius, οἰζυρώτατον Bothius. Quarum coniecturarum ultimam non probo, ceteras ne intellego quidem. Nec repperi equidem certam medelam: temptavi πρὸς δ' οἷον ἥξεις δαίμον', ἐξερῶ τάχα.

Schol. Ar. Nub. 1163: λυσανίας — πρὸς δὲ τὴν ὀνοματοποιίαν τὸν Σοφοκλέα μυκτηρίζει λέγοντα

Ζεὺς νόστον ἄγοι τὸν νικομάχαν
καὶ πανσανίαν καὶ ἀτρείδαν.

Eadem fere Suidas v. λυσανίας. Sicut Aristophanes lusu etymologico Λυσανίας nomen proprium de eo dixit ὃς λύει τὴν ἀνίαν, ita Sophocles πανσανίας usurpavit et quae cum eo coniuncta sunt. Similiter tragicus poeta nescio quis (fortasse Aeschylus) dixit

λαβὼν ἀριστόνικον ἐν μάχῃ κράτος

teste Athenaeo X p. 457 B. Hinc νικομάχαν in νικόμαχον mutandum suspicor: Νικόμαχος

enim notissimum est nomen, Νικομάχας sive Νικομάχης non novi. Versu altero quod Bentleius suasit κατ' Ἀτρειδᾶν, non nullorum assensum tulit, equidem quid sit non video: Sophocles ut νικόμαχος et πανσανίας, item ἀτρείδης appellative dixerit eo significatu quo ἄτρεστος dicitur. Eodem plane modo ἀτρία δῆμον usurpavit Euphorion in Meinekii Anal. Alex. p. 126. Iam vero νόστον non potest esse non suspectum: nam reditus vix potest aut νικόμαχος dici aut ἀτρείδης. Ac videtur νόστον ἄγοι τὸν Suidae deberi: Scholiorum editio Aldina ἄνοτος ἄγοιτο habet, de codicibus nihil annotatur. Probabilius ἄνοτος in αὐτὸς mutato scripseris: Ζεὺς αὐτὸς ἄγοι τὸν νικόμαχον

καὶ πανσανίαν καὶ ἀτρείδην.

Quae si de homine Sophocles dixit, ut dixisse videtur, aptissime andronymicis eum usum esse intelleges.

Stob. Flor. 45, 11: Σοφοκλέους.

πολλῶν καλῶν δεῖ τῷ καλῶς τιμωμένῳ·

μικροῦ δ' ἀγῶνος οὐ μέγ' ἔρχεται κλέος.

Merito καλῶν suspiciones movit, quamquam probabilem medelam allatam non vidimus: sententiae conveniet πολλῶν πόνων δεῖ. Sed quid est τῷ καλῶς τιμωμένῳ? Labores subeundi sunt non ei qui καλῶς τιμᾶται sed ei qui gloriam quaerit: hoc fere dici debuisse manifestum est ex versu altero. Itaque scribendum suspicor

τῷ καλόν τι μωμένῳ.

Participio μώμενος in trimetro usus est Sophocles Trach. 1136: ἥμαρτε χρηστὰ μωμένη (ubi μνωμένη libri). Cf. Helladius in Phot. Bibl. p. 531 a 4. Postquam τι μωμένῳ male coniunctum est, librarios non mirum est καλόν in καλῶς mutasse. Litteris autem falso vel copulatis vel distractis longe plurimas deberi corruptelas nemo ignorat. In Eur. Cressis ex Apollon. de adv. p. 514, 9 editur: ἐγὼ χάριν σὴν παῖδας οὐ κατακτενῶ. Qui prior Bekkero hunc locum protulit Bastius in Greg. Cor. p. 32, παῖδά σου pro παῖδας οὐ praebet, recte opinor, modo interrogationem restituas:

ἐγὼ χάριν σὴν παῖδά σου κατακτενῶ;

Agitur enim de Aeropa, et verba sunt Nauplii. Theognostus p. 1, 19: ὁρῶ, βασιλεῦ, ὑπὸ πολλῶν σε περὶ κύκλῳ δορυφορούμενον, καὶ τὸ ἀχάριστον δὲ διττόμενος ὡς πρόξενον ὂν βασιλείας ἀγανακτήσεως τῷ πραχθέντι τὸν κίνδυνον ἐκτρίβομαι. Quid sit δὲ διττόμενος nemo non intelleget. Ibidem paulo post δωρεαῖς ἀδραῖς καὶ βασιλικωτάταις in δ. ἁ. καὶ βασιλικῶς ταύταις abiit. Philes in Ideleri Physicis vol. 1 p. 292:

τὰς εἰσαγωγὰς τοῦ μονοτρόπου βίου

ἀγρυπνίᾳ ῥύθμιζε καθεύδων μόλις·

δεῖ γάρ σε φυγεῖν τὰς ὀνεφολεσχίας (immo ὀνειρολεσχίας),

μὴ γὰρ γαλισθῇς ὑπὸ φιλοσαρκίας.

Vbi γὰρ γαλισθῇς eodem modo quo δὲ διττόμενος sanandum est, littera nulla mutata. Arcadius p. 27, 23: τὰ εἰς ΤΗΣ παρὰ τὸ ἔτος καὶ ἔργον ὀξύνεται· διετής τριετής, κλεπτουργής ναξιουργής. Nihil est κλεπτουργής: facilis medela, καὶ λεπτουργής. Scholia Hesiodi Theog. 138 χλωρὸν δέος interpretantur τὸ χλωρὸν ποιόν: corrigas τὸ χλωροποιόν. Vitiose

formatum est quod in Scholiis Arat. 636 extat, ἐκ τῆς ἀστροθέσεως: noli dubitare quin τῆς ἄστρων θέσεως scribendum sit. Geminum vitium habes in Photii Lex. p. 437, 18: ποιμάνωρ· ποιμανδρῶν. Immo ποιμὴν ἀνδρῶν. Monstrosum est quod in Phot. Lex. p. 656, 14 editur: Ψυρανς· ἴδιον μικρόν. Quae ex Schol. Od. γ, 171 facillime curabuntur: Ψύρα· νησίδιον μικρόν. Et ὀπιάντορον Phot. p. 341, 21 in ὀπίαν τυρόν mutandum esse docet interpretatio, τὸν πεπηγότα ὑπὸ ὀποῦ. Dio Chrys. 1, 76: περὶ ἧς (π. τῆς τυραννίδος) πολλὰ καὶ παντοδαπὰ πράγματα ἔχουσι, φονεύοντες ἀλλήλους — τὸ μέγιστον κακὸν ἐπιποθοῦντες καὶ μακαρίζοντες, ἐξουσίαν μετὰ ἀνοίας. Extrema verba ut possint intellegi, corrigemus ἐξουσίαν μετανοίας. In choliambis a Pseudo-Callisth. 1, 46 servatis codex praebet p. 52 a: ὁ δ' Ἡρακλῆς μέμηνεν ἐν θενοῖς τρηθείς,

hoc est ἔνθεν οἰστρηθείς. Paulo post ταύταις τῇ Φοίβου λόγια, Τειρεσίου δῶμα. Scribendum ταῦτ' ἔστι Φοίβου λόγια. Mox τουτέστιν αἵματι σεσυρμένης Δίρκης, immo αἷμα τῆς σεσ. Δ. Ibidem p. 52 b: ἐνταῦθα Καμπανεὺς περὶ τὸ χεῖλος ἐφλέγχθη,

corruptum ex ἔνθα Καπανεὺς περιττόχειλος ἐφλέχθη. Sed iam audio exprobrantes hanc exemplorum silvam, quorum pleraque ex vilissimis deprompta sint scriptoribus ad illustrandam rem satis notam. Verum tamen exemplis ubique discendum est: scriptores consulto eos delegi, in quibus non verendum esset ne vulgaris lectio acriores haberet defensores, ac sequiores scriptores etiam hanc nobis praestant utilitatem, quod in iis emendandis nanciscimur usum quendam artis criticae et exercitationem multiplicem. Quantis autem erroribus obnoxius sit qui tritos librariorum errores non meminerit, disci potest ex Heliconia Iliade, quam ante aliquot annos philologus quidam illustrissimus e codice Romano produxit, ubi haec leguntur: ἡ δὲ δοκοῦσα ἀρχαία Ἰλιάς, λεγομένη δὲ ἀπ' ἑλικῶνος, προοίμιον ἔχει τοῦτο Μούσας ἀείδω καὶ Ἀπόλλωνα κλυτότοξον. Editor pro ἀπ' ἑλικῶνος primum ἀπ' Ἑλικῶνος, postea ἀφ' Ἑλικῶνος scribendum duxit, et operose demonstrare conatus est, cur tandem Heliconia dicta fuerit Ilias. Nos par est librariis gratiam habere, qui corruptelam noluerint importuna correctione oblinere. Scribendum esse λεγομένην δὲ Ἀπελλικῶνος, dixi in Schneidewini Philol. vol. 6 p. 563. Genetivi forma tum aliorum nominum similitudine munitur tum Plutarchi loco, Sull. c. 26, ubi inter ἀπελλίκωνος et ἀπελλικῶνος libri fluctuant.

Vita Soph. in Westermanni Βιογρ. p. 131, 93: παρετυμολογεῖ δὲ καθ' Ὅμηρον καὶ τοὔνομα τοῦ Ὀδυσσέως· ὀρθῶς δ' Ὀδυσσεύς εἰμ' ἐπώνυμος κακοῖς·
πολλοὶ γὰρ ὠδύσαντο δυσσεβεῖς ἐμοί.

Osores Vlixis si fuerunt impii, hoc tamen loco de impietate eorum non agitur. Ergo pro δυσσεβεῖς corrigendum erit δυσμενεῖς. Saepissime tragicos poetas in nomine omen quaerere, docet Elmsleius in Eur. Bacch. 508. Neque ab hoc neque ab Euripidearum reliquiarum editoribus annotatus est locus Varronis L. L. 7, 82: *apud Ennium "Andromachae nomen qui indidit, recte indidit", item "quapropter Parim pastores nunc Alexandrum vocant". imitari dum vult Euripidem et ponere* ἔτυμον, *est lapsus; nam Euripides quod Graeca posuit,* ἔτυμα *sunt aperta. ille ait ideo nomen additum Andromachae, quod* ἀνδρὶ μάχεται.

Non recte Sophocleis fragmentis accensetur testimonium Photii Lex. p. 359, 8: οὐκ ἐκφρῶσιν· οὐκ ἐξαφῶσι. Σοφοκλῆς. Manifesto respicitur Eur. Phoen. 264: μή με δικτύων ἔσω λαβόντες οὐκ ἐκφρῶσ' ἀναίμακτον χέρα. Item hunc locum excluserim, qui est in Anecd. Bekk. p. 372, 13: ἄκουε σίγα — Σοφοκλῆς "ἄκουε σίγα· τίς ποτ' ἐν δόμοις βοή;" Simillimum est quod legimus in Eur. Hipp. 790: γυναῖκες, ἴστε τίς ποτ' ἐν δόμοις βοή; Ac nisi fallor, hunc ipsum locum grammaticus significat. Certe γυναῖκες ἴστε vehementer languet, ἄκουε σῖγα loco aptissimum est. Neque istius modi varietates in Euripide inauditae sunt. Cf. Hel. 711: ὦ θύγατερ, ὁ θεὸς ὡς ἔφυ τι ποικίλον, ubi Stobaeus Ecl. 1, 7, 6 p. 214: σκέψαι γὰρ ὁ θεὸς ὃς ἔχει τι ποικίλον. El. 953: δίκην δέδωκας· ὧδέ τις κακοῦργος ὤν, ubi Stob. Ecl. 1, 3, 18 p. 112: δίκην δέδωκας· ὥστε τῆς ἐπιρουρίας. Orest. 395: τί χρῆμα πάσχεις, τίς σ' ἀπόλλυσιν νόσος; ubi Stob. Flor. 24, 5 (cui fere suffragatur Clemens Alex. Strom. VII p. 844): Ὀρέστα τλῆμον, τίς σ' ἀπόλλυσιν νόσος; Scio equidem saepissime tragicos poetas inter se consentire, ita ut integros versus alius ab alio mutuati sint (11). At haud rarius poetarum nomina a grammaticis confunduntur, itaque cavendum nobis est ne illorum erroribus decipiamur, ac praestat in certa possessione acquiescere quam divitias sectari opinatas. Nonnulla quae alii recte deleverant, Wagnerus recoquenda putavit, velut

ὄψις γὰρ ὤτων κριτικωτέρα πᾶσι

dignum scilicet Sophocle versum, et ὀστιβογμεύς vocabulum vere tragicum (fr. 805 et 960). Idem ex Eust. Od. p. 1389, 8 verba χρυσώπιδες ἐλλοὶ νήχοντο acquisivit: ergo non debebat omittere ὀψοφαγίστατος καὶ βλακίστατος ab eodem Eustathio Il. p. 867, 61 ex Sophocle annotata.

Etiam illud falsum puto quod verba ἔρχομαι, τί μ' αὔεις; aut Aeschylo aut Sophocli vindicarunt. Prodidit haec verba sine auctoris nomine Diog. L. 7, 28, ubi de Zenone narrat: ἐτελεύτα δὴ οὕτως· ἐκ τῆς σχολῆς ἀπιὼν προσέπταισε καὶ τὸν δάκτυλον περιέρρηξε· παίσας δὲ τὴν γῆν τῇ χειρί, φησὶ τὸ ἐκ τῆς Νιόβης "ἔρχομαι, τί μ' αὔεις;" καὶ παραχρῆμα ἐτελεύτησεν, ἀποπνίξας ἑαυτόν. Quo loco usus est Suidas v. αὔεις. Cf. Stob. Flor. 7, 45, ubi αὔεις pro ἄγεις restituit Meinekius. Tragici haec esse poetae fortasse erunt qui concludant e Platonis Phaedone p. 115 A: ἐμὲ δὲ νῦν ἤδη καλεῖ, φαίη ἂν ἀνὴρ τραγικός, ἡ εἱμαρμένη. Sed videtur Plato respicere Euripidis Alc. 254: ἔχων χέρ' ἐπὶ κοντῷ Χάρων μ' ἤδη καλεῖ "τί μέλλεις;" quem locum Aristophanes ante oculos habuit dicens ὁ Χάρων σε καλεῖ Lysistr. 606. Verba autem illa ἐκ τῆς Νιόβης allata Timothei esse suspicor; cf. Macho Ath. VIII p. 341 C:

ἀλλ' ἐπεὶ
ὁ Τιμοθέου Χάρων σχολάζειν οὐκ ἐᾷ
οὐκ τῆς Νιόβης, χωρεῖν δὲ πορθμὸν ἀναβοᾷ,
καλεῖ δὲ μοῖρα νύχιος, ἧς κλύειν χρεών κτέ.

---

(11) Aeschylo et Sophocli communia sunt haec verba: τὴν κάκοσμον οὐράνην ἔρριψεν οὐδ' ἥμαρτε, περὶ δ' ἐμῷ κάρᾳ. Non minus memorabilis est consensus trium locorum: Soph. Oed. C. 1292. Soph. fr. ap. Herod. π. σχημάτων p. 58, 2. Eur. Hel. 90.

Ceterum καιρὸς καλεῖ et Sophocles Phil. 466 dixit et poeta nescio quis ap. Lucian. Demon. c. 65 vol. 2 p. 395 et Iulian. Caes. p. 318 D: ἄρχει (λήγει substituit Lucianus) μὲν ἀγὼν τῶν καλλίστων ἄθλων ταμίας, καιρὸς δὲ καλεῖ μηκέτι μέλλειν. Item fortasse Aristophanes (Com. 2 p. 1202) ap. Ath. XI p. 1127 Dind.: ἑπτάπους γοῦν ἡ σκιά 'στιν ἡ 'πὶ τὸ δεῖπνον, ὡς ἤδη καλεῖ μ' ὁ χρόος ὁ φιλοτήσιος. Vbi vide an scribendum sit: ἑπτάπους γοῦν ἡ σκιά· ἤδη καλεῖ μ' ὁ καιρὸς ὁ φιλοτήσιος.

Iohannes Damascenus post Stob. Ecl. ed. Gaisf. p. 725, 15 praefixo Σοφοκλέους nomine hos versus affert:

ἐπεὶ πέπρακται πᾶν τὸ τοῦ θεοῦ καλῶς,
χωρῶμεν ἤδη, παῖδες, εἰς τὰ τῶν σοφῶν
διδασκαλεῖα, μουσικῆς παιδεύματα.
προσλαμβάνειν δὲ δεῖ καθ' ἡμέραν ἀεί,
ἕως ἂν ἐξῇ μανθάνειν βελτίονα.
παῖς δ' ὢν κακὸν μὲν δρᾶν τι προῖκ' ἐπίσταται,
αὐτὸς παρ' αὑτοῦ μανθάνων ἄνευ πόνου·
τὰ χρηστὰ δ' οὐδ' ἢν τὸν διδάσκαλον λάβῃ,
ἐμνημόνευσεν, ἀλλὰ κέκτηται μόλις.
ταῦτ' οὖν φυλαξώμεσθα, καὶ μοχθητέον,
ὦ παῖδες, ὡς ἂν μήτ' ἀπαιδεύτων βροτῶν
δοκῶμεν εἶναι κἀποδημοῦντος πατρός.

Versu quarto et quinto aptius puto προσμανθάνειν δὲ δεῖ et ἕως ἂν ἐξῇ λαμβάνειν. Vs. 11 μήτε nunc non habet quod respondeat, videtur habuisse in sequentibus. At Sophoclis esse hunc locum non credo, ne Euripide quidem dignus est. Mitto verborum delectum, ubi offensioni est παιδεύματα vs. 3 et προῖκα vs. 6, utrumque novata potestate; ἀποδημοῦντος vs. 12 adeo insolens, ut corruptum putem. Ipsum vero argumentum hoc modo explicatum quantum distat ab Sophocleae poeseos dignitate. Audire nobis videmur ludimagistrum, qui discipulos exhortetur oratione exili neque ultra quotidianum sermonem assurgente, ac sapit omnis ista declamatio non poetam, sed philosophum. Scimus autem hanc fuisse tragoediae Graecae vicissitudinem, ut philosophi in poetarum locum succederent. Quam rerum conversionem excitavit quodammodo Euripides, qui postquam disceptationem rerum humanarum et divinarum ad scenam traduxit, exorti sunt qui cum poetam philosophantem vidissent, philosophi auderent τραγῳδεῖν, idque eo promptius fecerunt, cum non populari aurae se committerent, sed scholae rationibus inservirent. Placita igitur sua versibus decantarunt et in utramque partem disputando confirmare studuerunt. Inprimis huic tragoediarum generi operam dedisse videtur Crates Thebanus, de quo Diog. L. 6, 98: γέγραφε δὲ καὶ τραγῳδίας ὑψηλότατον (fort. ψιλότατον) ἐχούσας φιλοσοφίας χαρακτῆρα, οἷόν ἐστι κἀκεῖνο·

οὐχ εἷς πάτρα μοι πύργος, οὐ μία στέγη,
πάσης δὲ χέρσου καὶ πόλισμα καὶ δόμος
ἕτοιμος ἡμῖν ἐνδιαιτᾶσθαι πάρα.

Nec dubito quin similes fuerint Diogenis Sinopensis tragoediae, quas alii Philisco

Aeginetae, alii Pasiphonti cuidam tribuerunt. In scena nunquam istas fabulas exhibitas esse ex ipsarum indole, qualis ab Iuliano et Clemente describitur, recte conclusit Meinekius, cuius habes disputationem egregiam in Exercit. in Ath. Spec. 1 p. 46 sqq. Titulos prodidit Diog. L. 6, 80 hos: Ἑλένη, Θυέστης, Ἡρακλῆς, Ἀχιλλεύς, Μήδεια, Χρύσιππος, Οἰδίπους. E quibus titulis apparet mythorum apparatum umbratili isti tragoediae non defuisse. Postea extiterunt qui exuto hoc vinculo iambicis versibus liberius conformatis decreta sua includerent, de qua poesi didactica vide Meinekii Hist. crit. p. IX sqq. Sed haec persequi nunc nolumus. Duodecim autem illi senarii, quos supra attuli, cuiuscunque auctoris sunt, Sophocli certe tragicorum poetarum longe praestantissimo abrogandi sunt. Erunt fortasse qui cogitent de iuniore Sophocle Atheniensi, quem post Pleiadem vixisse tradit Suidas quemque in titulo Orchomenio 1584, 29 indicari coniciunt. De hac re ἐπέχω: sed illud haud fortuitum puto, quod singuli versus duodenarum sunt syllabarum. Nimirum hoc versuum genere et Moschio usus est, de quo nuper docuit nitidissima commentatione Meinekius, et plerique tragici aetatis Alexandrinae ([12]).

Quos Clemens Alex. Strom. V p. 716 Sophocli tribuit versus,

τὴν τοῦδε γάρ τοι Ζεὺς ἔγημε μητέρα,
οὐ χρυσόμορφος οὐδ' ἐπημφιεσμένος
πτίλον κύκνειον κτέ.,

impostoris esse recte statuit L. Dindorfius, rationibus motus iis quas Porsonus in Eur. Med. 284 exposuit. Simile fraudis genus dudum alii observarant in versibus notissimis,

εἷς ταῖς ἀληθείαισιν, εἷς ἔστιν θεός,
ὃς οὐρανόν τ' ἔτευξε καὶ γαῖαν μακράν κτέ.,

quos plurimi post Clementem attulerunt, et in illis quos Wagnerus incertorum tragicorum fragmentis inseruit,

ἔσται γὰρ ἔσται κεῖνος αἰῶνος χρόνος,
ὅταν πυρὸς γέμοντα θησαυρὸν σχάσῃ
χρυσωπὸς αἰθήρ· ἡ δὲ βοσκηθεῖσα φλὸξ κτέ.

Quae addam Sophocleis reliquiis pauca restant. Iphigeniae versum,

ὀξηρὸν ἄγγος σὺ μελισσοῦσθαι πρέπει

ex Append. Prov. 4, 27 dudum indicavit Bergkius, item verba a Libanio Decl. vol. 3 p. 365 servata,

ὅ τι γὰρ φύσις ἀνέρι δῷ,
τόδ' οὔποτ' ἂν ἐξέλοις,

et complures glossas, quas nunc nolo enumerare. Omnes fugisse videtur Plin. H. N. 21, 88: *Sophocles enim poeta venenatum id dicit* (trifolium, cuius mentionem ad Ῥιζοτόμους rettulerim). Nec debebat neglegi Antiphanis locus (Com. 3 p. 3) ab Ath. IX p. 396 B traditus:

([12]) Propter reliquiarum exilitatem ambiguum in multis esse iudicium non nego. Sed ex Sosithei Daphnide quod habemus unius et viginti versuum fragmentum nusquam ostendit pedes trisyllabos. Vel hac de causa improbandae sunt duae Hermanni coniecturae, qui vs. 11 Διόνυσον ὅμπνῃ et vs. 16 ἐπισκοπῶν δὲ πεδία scribendum opinabatur. Codex δαίνυσί τ' ἔμπης et ἐπιστατῶν οἴδημα. Initio miror neminem restituisse τούτῳ Κελαιναὶ πατρίς, ἀρχαία πόλις Μίδου γέροντος.

αἴρω ποθεινὴν μᾶζαν, ἣν φερέσβιος
Δηὼ βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται φίλον·
ἔπειτα πηκτὰ ταχερὰ μηκάδων μέλη,
χλόην καταμπέχοντα, σάρκα νεογενῆ.

Nam Sophoclem his verbis rideri apparet ex iis quae subiciuntur, τί λέγεις; τραγῳδίαν περαίνω Σοφοκλέους. Sed haereo quid faciam de Ath. XIII p. 592 B, ubi Sophocles ἔν τινι στασίμῳ dixisse fertur, φίλη γὰρ ἡ Θεωρίς. De quo loco cf. Welckeri Tragodum. p. 304. Fortasse Sophocles ϑεωρίς eo significatu dixit, quem tradit Hesychius: ϑεωρίδες· αἱ περὶ τὸν Διόνυσον Βάκχαι. Nova quaedam Sophoclis frustula ex Etym. Vindob. nuper protulit Bergkius in Diario Marburg. 1855 p. 110, ubi haec quoque extant: πορεύω γράφεται ἐνεργητικῶς· Σοφοκλῆς 'πόρευσόν με πρὸς τὸν τάφον'. Quae ducta suspicor ex Eur. Or. 796: καί με πρὸς τύμβον πόρευσον πατρός.

CAPVT III. DE EVRIPIDE.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ. Clemens Alex. Strom. VI p. 742:

χρόνος δὲ δείξει σ'· ᾧ τεκμηρίῳ μαϑὼν
ἢ χρηστὸν ὄντα γνώσομαί σ' ἢ κακόν.

Plerique vs. 2 γνώσομαι σέγ' ἢ κακόν, Schneidewinus Philol. 4 p. 47 maluit γνωσόμεσϑά σ' ἢ κακόν, qua syntaxi utitur Eur. Herc. F. 858 et Ion. 1250. Fortasse aequo iure scripseris γνώσομαί σ' ἤτοι κακόν. Nam ἢ — ἤτοι quamquam Apollonius de coni. p. 486, 31 dici negat, dixerunt tamen Pindarus Nem. 6, 4: ἤ μέγαν νόον ἤτοι φύσιν (cf. Antiatt. p. 99, 2) et Menander Com. 4 p. 327: ἢ δόξαν ἤτοι διαβολήν. Cf. Sophocles ap. Stob. Flor. 105, 42: τίς δή ποτ' ὄλβον ἢ μέγαν ϑείη βροτῶν ἢ σμικρὸν ἢ τὸν μηδαμοῦ τιμώμενον; ubi Brunckius ci. ἤτοι μηδαμοῦ τιμώμενον, recte opinor. Soph. Ant. 664: ὅστις δ' ὑπερβὰς ἢ νόμους βιάζεται ἢ τοὐπιτάσσειν τοῖς κρατοῦσιν ἐννοεῖ. Vide an praestet ἤτοι 'πιτάσσειν.

ΑΛΟΠΗ. Stob. Flor. 74, 17: τί δῆτα μοχϑεῖν δεῖ γυναικεῖον γένος
φρουροῦντας; αἱ γὰρ εὖ τεϑραμμέναι πλέον
σφάλλουσιν ἡμᾶς τῶν παρημελημένων.

Versu primo γάμον libri, γένος Meinekius, quam necessariam esse emendationem pauci negabunt; Wagnerus librorum scripturam ideo putat veram, quod alibi Euripides dixerit: πλοῦτος δ' ἐπακτὸς ἐκ γυναικείων γάμων ἀνόνητος. Scio equidem alibi poetam scripsisse, μοχϑοῦμεν ἄλλως ϑῆλυ φρουροῦντες γένος: nihilominus hoc loco φρουροῦντας ineptum puto propter ea quae accedunt, αἱ γὰρ εὖ τεϑραμμέναι. Codex A habet φροροῦντας, corrigendum φρενοῦντας. De confusis ρ et ρ vide Arcad. p. 59, 12: τὰ εἰς ΜΟΣ δισύλλαβα τῷ Η παραληγόμενα κύρια ὄντα βαρύνεται, Κρῆμος Φῆμος Πρῆμος, ubi scribendum suspicor Κνῆμος Σῆμος Ῥῆμος.

ΑΝΔΡΟΜΕΔΑ. Ath. XIII p. 561 B: σὺ δ' ὦ τύραννε ϑεῶν τε κἀνϑρώπων Ἔρως,
ἢ μὴ δίδασκε τὰ καλὰ φαίνεσϑαι καλά,
ἢ τοῖς ἐρῶσιν, ὧν σὺ δημιουργὸς εἶ,
μοχϑοῦσι μόχϑους, εὐτυχῶς συνεκπόνει.

Versum tertium sic plerique accipiunt, ut amantium δημιουργός Amor dicatur. Quod merito reicit Fritzschius in Ar. Thesm. p. 507, qui cum Grotio ὧν ad μόχθους refert. Invocatur Amor, ut iuvet amantes et levet illos quos ipse crearit labores. Euripidi vero quid causae fuisse dicamus ut hac verborum traiectione uteretur, qua sententia loci obscuratur? Sine dubio non Euripides peccavit, sed librarii. Corrigendum arbitror:

ἢ τοῖς ἐρῶσιν εὐτυχῶς συνεκπόνει
μοχθοῦσι μόχθους, ὧν σὺ δημιουργὸς εἶ.

Ne quis audacem hanc suspicionem dicat et temerariam, duas res proferam quibus probem id quod probatione vix eget. Ac primum felici casu factum est, ut tres primos huius loci versus servarit Stob. Flor. 64, 6 male quidem sic scriptos:

σὺ δ' ὦ κάκιστε πάντων θεῶν κἀνθρώπων,
ἢ μὴ δίδασκε τὰ καλὰ φαίνεσθαι καλά,
ἢ τοῖς ἐρῶσιν εὐμενὴς παρίστασο.

Deinde haud raro exitus versuum a librariis permutatos invenimus. Comicus poeta (vol. 4 p. 605) ap. Ath. II p. 36 B vinum dicit afferre

τοῖς μὲν μέτριον πίνουσι καὶ κεκραμένον
εὐθυμίαν, ἐὰν δ' ὑπερβάλῃς, ὕβριν·
ἐὰν δ' ἴσον ἴσῳ προσφέρῃ, μανίαν ποιεῖ,
ἐὰν δ' ἄκρατον, παράλυσιν τῶν σωμάτων.

Si reputaris μανίαν maius esse damnum quam παράλυσιν, ac si memineris τὸν ἄκρατον dici μαινόμενον θεόν, non τὸν ἴσον ἴσῳ κεκραμένον, facile concedes scribendum esse:

ἂν ἴσον ἴσῳ δέ, παράλυσιν τῶν σωμάτων,
ἐὰν δ' ἄκρατον προσφέρῃ, μανίαν ποιεῖ.

Nam quod δέ versu priore traiecimus, rhythmo flagitatur: semper ΙΣΟΝ ΙΣΩΙ poetae dixerunt, nunquam ΙΣΟ΄Ν ΙΣΩΙ. Eur. Bacch. 1207 sq.: ἔλθεθ', ὡς ἴδητε τήνδ' ἄγραν — ἣν ἠγρεύσαμεν — χειρῶν ἀκμαῖσι. κᾆτα κομπάζειν χρεὼν
καὶ λογχοποιῶν ὄργανα κτᾶσθαι μάτην;

Quod olim proposui, κᾆτα κομπάζειν μάτην καὶ λογχοποιῶν ὄργανα κτᾶσθαι χρεών, non receptum nunc doleo; nam certa est emendatio: sic κομπάζειν μάτην Eur. Hipp. 978, τί δεῖ μάτην κομπεῖν Soph. Oed. C. 1148: arma irrita esse nemo dixerit. Eur. Heracl. 784:

δέσποινα, μύθους σοί τε συντομωτάτους
κλύειν ἐμοί τε τῷδε καλλίστους φέρω.

Genuinam scripturam, δέσποινα, μύθους σοί τε καλλίστους φέρω κλύειν ἐμοί τε συντομωτάτους λέγειν, agnovit Hartungius. Librarii primum clausulas permutarunt hunc in modum:

δέσποινα, μύθους σοί τε συντομωτάτους λέγειν
κλύειν ἐμοί τε καλλίστους φέρω.

Deinde duplici modo haec ulterius depravarunt, priore versu λέγειν deleverunt, altero τῷδε suppleverunt. Euripides in Dictye teste Stob. Flor. 39, 7:

εἰ δ' ἦσθα μὴ κάκιστος, οὔποτ' ἂν πόλιν
τὴν σὴν ἀτίζων, τήνδ' ἂν εὐλόγεις πάτραν.

Miror ad novissimas editiones haec propagata esse, cum requiratur οὔποτ᾽ ἂν πάτραν
τὴν σὴν ἀτίζων, τήνδ᾽ ἂν εὐλόγεις πόλιν.

Cohaerent autem cum his versibus quae Stobaeus statim subicit (Flor. 39, 8),

ὡς ἔν γ᾽ ἐμοὶ κρίνοιτ᾽ ἂν οὐ καλῶς φρονεῖν
ὅστις πατρῴας γῆς ἀτιμάζων ὅρους
ἄλλην ἐπαινεῖ καὶ τρόποισιν ἥδεται.

Babrius 101, 7: σὺ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἐν λύκοις λέων φαίνῃ,
ἐν δ᾽ αὖ λεόντων συγκρίσει λύκος γίγνῃ.

Sententia requirit λέων γίγνῃ et λύκος φαίνῃ. Soph. Trach. 614:

καὶ τῶνδ᾽ ἀποίσεις σῆμ᾽, ὃ κεῖνος εὐμαθὲς
σφραγῖδος ἕρκει τῷδ᾽ ἐπ᾽ ὄμμα θήσεται.

Veram lectionem a Dobraeo inventam servarunt Scholia:

καὶ τῶνδ᾽ ἀποίσεις σῆμ᾽, ὃ κεῖνος ὄμμα θεὶς
σφραγῖδος ἕρκει τῷδ᾽ ἔπ᾽, εὖ μαθήσεται.

Interpretantur enim: ὅπερ ἐκεῖνος ἐπιγνώσεται (l. εὖ γνώσεται), ἐπιθεὶς τὸ ὄμμα τῇ σφραγῖδι. Ceterum similiter initia versuum a librariis saepe permutata fuisse, nonnunquam etiam medios versus, facile potest doceri; sed redeamus ad Andromedam.

Stob. Flor. 77, 12: ἐγὼ δὲ παῖδας οὐκ ἐῶ νόθους λαβεῖν·
τῶν γνησίων γὰρ οὐδὲν ὄντες ἐνδεεῖς
νόμῳ νοσοῦσιν.

Versum primum qui sine offensione transmittunt, id quod plerique fecerunt, ita interpretari videntur quasi legeremus, οὐδένα ἐῶ παῖδας νόθους λαβεῖν. Sed quis alterum prohibuerit quominus liberos per adoptionem asciscat? Necessario scribendum:

ἐγὼ δὲ παῖδας οὐκ ἐρῶ νόθους λαβεῖν.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ. Initium huius dramatis tale fuisse credunt:

Ἦν Οἰδίπους τὸ πρῶτον εὐδαίμων ἀνήρ,
εἶτ᾽ ἐγένετ᾽ αὖθις ἀθλιώτατος βροτῶν.

Debetur uterque versus Aristophani Ran. 1182 et 1187. Scholia de priore tradunt: ἐξ Ἀντιγόνης Εὐριπίδου· ἔστι δὲ ἡ ἀρχὴ τοῦ δράματος. Alterum e prologo eiusdem dramatis petitum esse loci Aristophanei nexus docet. Nullis autem verbis interiectis hos versus cohaesisse, neque tradidit quisquam neque credibile puto. Sine dubio felicitatem Oedipi Euripides descripsit, antequam miseriam ostenderet hominis inter mortales infelicissimi: etenim, quod saepe hic poeta dicit, in conversione fortunae summum est infortunium. Aristophanem decebat eligere e prologo quae impugnaret, non opus erat ut continuo ordine singulos Euripidis versus persequeretur. Alterum versum manifesto respicit Clearchus ap. Ath. XII p. 524 C: εἶτα πάλιν ἐγένοντο πάντων ἀθλιώτατοι βροτῶν. Vnde Euripidem scripsisse conicio:

εἶτ᾽ αὖθις πάλιν
ἐγένετο πάντων ἀθλιώτατος βροτῶν.

Certe Aristophanis verba huic suspicioni obesse non videntur.

Stob. Flor. 63, 4: ἀνδρὸς δ' ὁρῶντος εἰς Κύπριν νεανίου
ἀφύλακτος ἡ τήρησις· κἂν γὰρ φαῦλος ᾖ
τἄλλ', εἰς ἔρωτα πᾶς ἀνὴρ σοφώτερος·
ἣν δ' ἂν προσῆται Κύπρις, ἥδιστον λαβεῖν.

Versus secundi vitium qui sanari putarunt reposito ἂν vel ἦν γὰρ φαῦλος ᾖ, violarunt senarii tragici legem eam de qua diximus p. 28 sq., ac si sententiam consideraris, κἂν necessarium esse fatebere. Itaque scribendum ὡς κἂν φαῦλος ᾖ. Pro ἀφύλακτος requiro ἄπρακτος. Quartum versum quomodo emendem non habeo.

Stob. Flor. 87, 1: ἡ γὰρ δόκησις ἅπασι παῖδας εἰκέναι
τὰ πολλὰ ταύτῃ γίγνεται τέκνα πέρι.

Recte sine dubio πατράσι pro ἅπασι restituit Gesnerus; cetera vitia nemo quod sciam sustulit; nam qui vs. 2 τέκνων πέρι scripserunt, metro prospicientes neglexerunt sententiam. Temptabam paulo audacius: ἦ γὰρ δοκεῖ σοι πατράσι παῖδας εἰκέναι;
τὰ πολλὰ ταύτῃ· γίγνεται δὲ κἄμπαλιν.

Quorum versuum priorem Creonti, Haemoni alterum tribuerim.

Stob. 108, 3: Εὐριπίδου Ἀντιγόνη. μὴ οὖν θέλε λυπεῖν σαυτὸν εἰδὼς ὅτι
πολλάκις τὸ λυποῦν ὕστερον χαρὰν ἄγει
καὶ τὸ κακὸν ἀγαθοῦ γίγνεται παραίτιον.

Ita libri, nisi quod vs. 1 εἰδὼς τοῦθ' ὅτι B, quod commemoratione vix dignum est. Facillimum hoc videtur ut scribamus, μὴ οὖν ἔθελε λυπεῖν σαυτὸν ἐξειδὼς ὅτι πολλοῖς τὸ λυποῦν κτέ., ubi ἔθελε debetur Grotio, ἐξειδὼς et πολλοῖς Hermanno. Sed quod gravissimum est, num Euripidei sint hi versus vehementer dubito: videtur enim et metrum et sententia comoediam sapere. Qua in dubitatione haud mediocriter confirmatum me vidi consensu Dobraei Advers. 2 p. 360, qui in Stobaei Flor. 108, 3—6 lemmatum hunc requirit ordinem:

3 τοῦ αὐτοῦ (Menandri). 'μὴ οὖν θέλε λυπεῖν' κτέ.
4 Εὐριπίδου Ἀντιγόνη. οὐδεὶς ἐπὶ σμικροῖσι λυπεῖται σοφός.
5 Χαιρήμονος. πειρῶ τύχης ἄνοιαν ἀνδρείως φέρειν.
6 Μενάνδρου. ἄνδρα τὸν ἀληθῶς εὐγενῆ κτέ.

Quae verissima mihi videtur suspicio.

Stob. Flor. 108, 13: ὅστις δὲ πρὸς τὸ πῖπτον εὐλόγως φέρει
τὸν δαίμον', οὗτος ἧσσόν ἐστιν ὄλβιος.

Immo ἧσσόν ἐστ' ἀνόλβιος, quod restituit Scaliger. Quid sit πρὸς τὸ πῖπτον, docebit Eur. El. 639: τοὐνθένδε πρὸς τὸ πῖπτον αὐτὸς ἐννόει. Sed εὐλόγως φέρει miror hucusque propagatum. Novimus εὐκόλως, εὐπετῶς, εὐχερῶς φέρειν: εὐλόγως φέρειν nemo unquam aut dixit aut dicere potuit. Recte dudum Brunckius εὐλόφως φέρει. Cf. Soph. Ant. 292, ubi nunc editur: κρυφῇ κάρα σείοντες, οὐδ' ὑπὸ ζυγῷ
λόφον δικαίως εἶχον ὡς στέργειν ἐμέ.

Genuina vero haec est lectio: οὐδ' ὑπὸ ζυγῷ
νῶτον δικαίως εἶχον εὐλόφως φέρειν.

Scribendi vitio, λόφον δικαίως εἶχον εὐλόφως φέρειν, debetur haec quae nostros codices invasit interpolatio. Appono grammaticorum testimonia. Eust. Il. p. 824, 32: τὸ καταλοφάδια ἐν Ὀδυσσείᾳ, καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ "ὑπὸ ζυγῷ νῶτον εὐλόφως φέρειν," ὡς λόφου ἐν τοῖς ζῴοις ὄντος τοῦ κατὰ τὸν τράχηλον μέρους, ᾧ ἐπίκειται ὁ ζυγός. Eust. Od. p. 1536, 49: εἴ τι προσεκτέον τῷ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ "κάρα σείοντες οὐδ' ὑπὸ ζυγῷ νῶτον εὐλόφως εἶχον". p. 1653, 5: ὅθεν ὁ τραγικὸς Οἰδίπους (immo Creon) φησὶ τῶν τινὰς πολιτῶν μὴ ἐθέλειν "ὑπὸ ζυγῷ νῶτον εὐλόφως φέρειν", ἤγουν εὐπειθῶς ([13]). Schol. Soph. Ai. 61: ἐλώφησεν· ἐπαύσατο, ἀπὸ τῶν ὑποζυγίων, ὅθεν καὶ τὸ "εὐλόφως φέρειν." Hoc scholion repetit Suidas v. ἐλώφησεν, ubi ἐλόγως B, εὐλόγως E Med., quod Brunckii emendationi favet. Similiter φέρειν εὐλόφως (εὐφόρως B) Damascius in Phot. Bibl. p. 347 b 6. εὐλόφῳ νώτῳ φέρειν Lycophr. 776. εὐλόφῳ αὐχένι τὴν ἄσκησιν ὑπέμενε Damasc. in Phot. Bibl. p. 342 a 35. αὐχένα δύσλοφον Theognis 1024. δυσλόφως φέρει κακά Eur. Tro. 303. Denique non credo εὐπόρως aut εὐφόρως ἐνεγκεῖν dixisse Sophoclem Phil. 872: quid verum sit, intelleges. Quamquam δυσφόρως ἤνεγκε Herodianus 6, 6, εὐφόρως ἐβάστασεν Georg. Pis. Avar. 437.

ΑΝΤΙΟΠΗ. Plato Gorg. p. 485 E: κινδυνεύω οὖν πεπονθέναι νῦν ὅπερ ὁ Ζῆθος πρὸς τὸν Ἀμφίονα ὁ Εὐριπίδου, οὗπερ ἐμνήσθην· καὶ γὰρ ἐμοὶ τοιαῦτ' ἄττα ἐπέρχεται πρὸς σὲ λέγειν οἷάπερ ἐκεῖνος πρὸς τὸν ἀδελφόν, ὅτι ἀμελεῖς, ὦ Σώκρατες, ὧν δεῖ σε ἐπιμελεῖσθαι, καὶ φύσιν ψυχῆς ὧδε γενναίαν μειρακιώδει τινὶ διαπρέπεις μορφώματι, καὶ οὔτ' ἂν δίκης βουλαῖσι προσθεῖ' ἂν ὀρθῶς λόγον οὔτ' εἰκὸς ἂν καὶ πιθανὸν ἂν λάβοις οὔθ' ὑπὲρ ἄλλου νεανικὸν βούλευμα βουλεύσαιο. Hoc de loco Schol. p. 911 b 1: καὶ ταῦτα τὰ ἰαμβεῖα τοῦ Εὐριπίδου ἐκ τοῦ αὐτοῦ Ἀντιόπης δράματος εἴληφε· — ὁ τῶν στίχων δὲ νοῦς οὗτος· ὁ Ζῆθός φησι τῷ Ἀμφίονι μουσικῷ ὄντι "ῥῖψον τὴν λύραν, κέχρησο δὲ ὅπλοις". Similiter Olympiodorus in *Archiv f. Philol. u. Paedog.* vol. 14 p. 285: ὁ Ἀμφίων οὗτος μουσικὸς ἦν· ὁ οὖν Ζῆθος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἔλεγεν αὐτῷ ὅτι ῥῖψον τὴν λύραν καὶ κέχρησο ὅπλοις. Operam perdiderunt qui illud ῥῖψον τὴν λύραν et quae accedunt metro conarentur astringere: nam, quod ipsa scholia indicant, sententiam Zethi referunt, non verba. Magis nobis prosunt quae mox habet Olymp.: ὁρᾷς πῶς τοῦ Εὐριπίδου γυναικώδει εἰρηκότος αὐτὸς μειρακιώδει εἶπε. καὶ οὔτ' ἂν δίκης βουλαῖσι: ὁ Εὐριπίδης εἶπε "καὶ οὔτ' ἂν ἀσπίδος κύτει προσομιλήσεις". Vbi γυναικώδει falsum est, γυναικομίμῳ dixisse poetam docet Philostratus V. Apoll. 4, 21 p. 73, 26 (Phot. Bibl. p. 333 b 2): γυναικομίμῳ δὲ μορφώματι κατὰ τὸν Εὐριπίδην αἰσχρῶς διαπρέπον. His locis expensis talia fere Euripidis verba fuisse conicio:

ἀμελεῖς ὧν [σε φροντίζειν ἐχρῆν·]
ψυχῆς ἔχων γὰρ ὧδε γενναίαν φύσιν
γυναικομίμῳ διαπρέπεις μορφώματι
. . . . . . κοὔτ' ἂν ἀσπίδος κύτει
[ὀρθῶς] ὁμιλήσειας οὔτ' ἄλλων ὕπερ
νεανικὸν βούλευμα βουλεύσαιό [τι].

([13]) Eundem locum significavit Eust. Il. p. 1313, 32: ὅθεν καὶ νῶτος εὔλοφος παρὰ Σοφοκλεῖ. Sed confudit Sophoclem et Lycophronem. Quae ex Eust. Il. p. 824 attulimus, recurrunt in Scholio recenti (codicis Parisini P) Aeschyleo Prom. 971, ubi vitiose ὑπὸ ζυγὸν νῶτον εὐκόλως φέρειν scribitur.

Extremum *τε* addidit Grotius. Ex eadem Zethi oratione haec deprompta sunt:

ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ·
παῦσαι μελῳδῶν, πολεμίων δ' εὐμουσίαν
ἄσκει· τοιαῦτ' ἄειδε καὶ δόξεις φρονεῖν,
σκάπτων, ἀρῶν γῆν, ποιμνίοις ἐπιστατῶν,
ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφεὶς σοφίσματα,
ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις.

Verba τοιαῦτ' ἄειδε — σοφίσματα (vs. 3—5) servavit Stobaeus Flor. 56, 13, vs. 6 Dio Chrys. 73, 10. Initium Platoni debetur et Olympiodoro. Plato Gorg. p. 486 C: ἀλλ' ὠγαθέ, ἐμοὶ πείθου· παῦσαι δ' ἐλέγχων, πραγμάτων δ' εὐμουσίαν ἄσκει, καὶ ἄσκει ὁπόθεν δόξεις φρονεῖν, ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφεὶς εἴτε λῃρήματα χρὴ φάναι εἴτε φλυαρίας, ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις. Olympiodorus l. l.: ἐκεῖνος (Zethus) δὲ εἶπε τῷ Ἀμφίονι (ἀμφίω ὅτι cod.) πολέμων δὲ εὐμουσίαν ἄσκει, οὗτος δέ φησι πραγμάτων. Felicius quam alii Euripidea verba restituit Valckenarius Diatr. p. 86, qui vs. 2 traditum παῦσαι δ' ἐλέγχων auctore Grotio in παῦσαι δ' ἀοιδῶν mutavit: equidem παῦσαι μελῳδῶν praetuli, quod a tragico poeta dictum indicant Ar. Av. 1382: παῦσαι μελῳδῶν, ἀλλ' ὅ τι λέγεις εἰπέ μοι, et Com. anon. vol. 4 p. 659: παῦσαι μελῳδῶν, ἀλλὰ πεζῇ μοι φράσον. Eodem versu πολέμων Olymp., πολεμίων Valck., fortasse πολεμικῶν praeferendum.

Stob. Flor. 70, 10: πᾶσι δ' ἀγγέλλω βροτοῖς,
ἐσθλῶν ἀπ' ἀνδρῶν εὐγενῆ σπείρειν τέκνα.

Corruptum esse ἀνδρῶν vidit Meinekius, qui ἀρχῶν scribendum iudicat: mihi placebat ἐσθλῶν ἀπ' ἀμφοῖν, i. e. *a patre et matre*. Sic Eur. in Meleagro (Stob. Flor. 72, 12): ἡγησάμην — ἐσθλοῖν ἀπ' ἀμφοῖν ἐσθλὸν ἂν φῦναι γόνον. Theodectes ap. Aristot. Polit. 1, 6 p. 1255 a 37: θείων δ' ἀπ' ἀμφοῖν ἔκγονον ῥιζωμάτων τίς ἂν προσειπεῖν ἀξιώσειεν λάτριν;

Longinus de Subl. c. 40, 4: εἰ δέ που
τύχοι πέριξ ἑλίξας, εἷλχ' ὁμοῦ λαβὼν κτέ.

Sic post alios nuper scripserunt Wagnerus et Spengelius. Ac Wagnerum de metro versus secundi patet non fuisse sollicitum; Spengelius participii ἑλίξας extremam syllabam sine dubio voluit corripi. Nec desunt huius mensurae exempla. Hesiodus Theog. 521: δῆσας ἀλυκτοπέδῃσι (teste Herodiano περὶ διχρόνων p. 283, 16 et Choerob. Bekk. p. 1182). Corpus Inscr. 3685, 4: στῆσας ἴχνος σὺ μάθε. Clemens Alex. p. 313: ὁ δεῖξας αὐτὸς ἡμέραν τε καὶ φάος καὶ τὸν πολοῦσιν ἀστράσι (ἄστροις vel ἄστρα libri) νημερτῆ δρόμον. Sed quis tragicus poeta similia ausus est? Praestabit igitur scribi:

εἰ δέ που τύχοι
πέριξ ἑλίξας . . εἷλχ' ὁμοῦ λαβών.

Supplementa varia temptari possunt: ταῦρος εἷλχ' ὁμοῦ ci. Valck., εἷλκε πάνθ' ὁμοῦ Bergkius.

Iulianus ap. Suid. v. Ἀμφίων: τρία δὲ ἅμα ταῦτα ξυνελθόντα ἤρκεσεν ἀποφῆναι τὸν Ἀμφίονα τῆς παλαιᾶς μουσικῆς εὑρετήν· χρόνος, θεοῦ πνεῦμα, ἔρως ὑμνῳδίας. Verissime Küsterus agnovit Antiopae versum ab editoribus neglectum:

χρόνος θεῶν τε πνεῦμ' ἔρως θ' ὑμνῳδίας.

Fidem huic suspicioni facit Philostratus V. Apoll. 7, 34 p. 146, 27: τίς ὁ ἀπολογησόμενος ἔσται; "χρόνος" ἔφη "καὶ θεῶν πνεῦμα καὶ σοφίας ἔρως, ᾗ ξύνειμι".

Item editores fugit Eubuli (Com. 3 p. 208) locus ab Ath. II p. 47 B traditus:

Ζῆθον μὲν ἐλθεῖν ἁγνὸν ἐς Θήβης πέδον
οἰκεῖν κελεύει· καὶ γὰρ ἀξιωτέρους
πωλοῦσιν, ὡς ἔοικε, τοὺς ἄρτους ἐκεῖ·
σὺ δ' ὀξύπεινος· τὸν δὲ μουσικώτατον
κλεινὰς Ἀθήνας ἐκπερᾶν Ἀμφίονα,
οὗ ῥᾶστ' ἀεὶ πεινῶσι Κεκροπιδῶν κόροι
χάπτοντες αὔρας, ἐλπίδας σιτούμενοι.

Dubitari non potest quin tragici poetae verba in his versibus lateant a comico lepide exornata. Nec difficulter agnoscimus Antiopam Euripideam, cuius dramatis in exitu deus aliquis, fortasse Mercurius, haec dixerit:

Ζῆθον μὲν ἐλθόνθ' ἁγνὸν ἐς Θήβης πέδον
οἰκεῖν κελεύω, τὸν δὲ μουσικώτατον
κλεινὰς Ἀθήνας ἐκπερᾶν Ἀμφίονα.

ΑΡΧΕΛΑΟΣ. Stob. Flor. 7, 5:

ἓν δέ σοι μόνον προφωνῶ, μὴ 'πὶ δουλείαν ποτὲ
ζῶν ἑκὼν ἔλθῃς παρόν σοι κατθανεῖν ἐλευθέρως.

Non perinde est utrum dicas ἐλεύθερος (hoc est *nullius servus*) τέθνηκεν an ἐλευθέρως (*voluntariam mortem obiit*). Hoc loco utrum requiratur, dubium esse non potest: necessario ἐλευθέρῳ corrigendum. Eur. Hec. 550: ἐλευθέραν δέ μ', ὡς ἐλευθέρα θάνω, πρὸς θεῶν μεθέντες κτείνατ'· ἐν νεκροῖσι γὰρ δούλη κεκλῆσθαι βασιλὶς οὖσ' αἰσχύνομαι. Heracl. 559: μὴ τρέσῃς μιάσματος τοὐμοῦ μετασχεῖν, ἀλλ' ἐλευθέρως θάνω. Apposui haec exempla in re manifesta, quoniam errasse video virum praestantissimum, Elmsleium in Eur. Heracl. p. 102 ed. Lips. In Eur. Or. 1170: ὃν οὐ καταισχυνῶ δοῦλον παρασχὼν θάνατον, ἀλλ' ἐλευθέρως ψυχὴν ἀφήσω, fortasse ἐλεύθερος praeferendum est, sed potest ferri adverbium.

Stob. Flor. 47, 6: τοῦ αὐτοῦ Ἀρχε (sic codex Vind., Αἰγεῖ A).

ἀνδρὸς ὑπ' ἐσθλοῦ καὶ τυραννεῖσθαι καλόν.

Sic libri: editores δέ post ἀνδρός inserunt; mihi ἀνδρῶν ὑπ' ἐσθλῶν probabilius videtur. In Menandri versu (Com. 4 p. 292), quem servavit Stobaeus Flor. 12, 15, libri haec praebent: κρεῖττον ἑλέσθαι ψεῦδος ἢ ἀληθὲς κακόν.

Correxerunt κρεῖττον δ' ἑλέσθαι: equidem κρεῖττον λέγεσθαι scribendum putavi, et assentitur mihi Meinekius.

Orionis Flor. 3, 1 p. 44, 26: εἰ τῶν δικαίων γὰρ νόμοι τ' αὐξήματα
μεγάλα φέρουσι πάντα δ' ἀνθρώποις
τάδ' ἐστὶ χρήματ', ἤν τις εὐσεβῇ θεόν.

Meinekius suasit: ἐκ τῶν δικαίων γὰρ νόμοι τ' αὐξήματα
μεγάλα φέρουσι πάντα τ' ἀνθρώπει' ἀεί.

Quorum versuum sententiam non assequor. Leges augebuntur aut ubi peccata hominum aucta fuerint, aut ubi civilis prudentia progressus fecerit: neutrum indicatur verbis ἐκ τῶν δικαίων, quae non video quid hoc loco significent. Aliorum coniecturas praetereo. Suspicor scripsisse Euripidem:

σὺν τῷ δικαίῳ γὰρ μόνῳ γ' αὐξήματα
μεγάλα φέρουσι πάντ' ἐν ἀνθρώποις ἀεί·
τάδ' ἐστὶ χρήματ', ἤν τις εὐσεβῇ θεούς.

Per iustitiam solam omnes res humanae auctus accipiunt: hae sunt opes, si quis colat deos.

Orionis Flor. 8, 2 p. 52, 27 et Stob. Flor. 105, 31:

πάλαι σκοποῦμαι τὰς τύχας τῶν βροτῶν
ὡς εὖ μεταλλάσσουσιν.

Editores τὰς τύχας τὰς τῶν βροτῶν scribunt cum Stobaei codice B, libro interpolato, cuius auctoritas nulla est. Fortasse praeferendum τὰς τύχας ἐγὼ βροτῶν. In coniecturis enim aestimandis par est probabilitatem spectari, non vetustatem.

ΒΕΛΛΕΡΟΦΟΝΤΗΣ. Stob. Flor. 100, 3: πρὸς τὴν νόσον τοι καὶ τὸν ἰατρὸν χρεὼν
ἰδόντ' ἀκεῖσθαι, μὴ ἐπιτακτὰ φάρμακα
διδόντ', ἐὰν μὴ ταῦτα τῇ νόσῳ πρέπῃ.

Omnia hic plana sunt praeter ἐπιτακτὰ φάρμακα. Consideres sententiam: *medicus morbum spectato, ne dato* ἐπιτακτὰ *remedia, quae morbo non conveniant;* et facile intelleges, non posse ἐπιτακτὰ a poeta scriptum esse. Corrigendum est μὴ ἐπιτὰξ τὰ φάρμακα διδόντα. Hoc adverbium a tragicis poetis usurpatum esse testatur Etym. M. p. 365, 29: ἐπιτάξ — εἰς δὲ ῥητορικὸν λεξικὸν εὗρον τὴν λέξιν σημαίνειν τὸ συντόμως, κωμικῶς· "ὅστις τῆς ὁδοῦ ἡγήσεταί σοι τὴν ἐπιτάξ"· οὐχ ὡς οἱ τραγικοί, μακρῶς. Tragicos hoc adverbio usos esse non credibile videbatur Meinekio Com. 4 p. 623, ac fateor me quoque olim dubitasse: nunc omnem dubitationem remotam spero. Sed μακρῶς interpretatio non sufficit: ἐπιτάξ est idem fere quod ἐφεξῆς, *continua serie, hintereinander, aneinander*, cf. Arat. 380: ἐπιτὰξ ἄλλῳ παρακείμενος ἄλλος.

ΔΑΝΑΗ. Stob. Flor. 75, 4: γύναι, φίλον μὲν φέγγος ἡλίου τόδε,
καλὸν δὲ πόντου χεῦμ' ἰδεῖν εὐήνεμον,
γῆ τ' ἠρινὸν θάλλουσα πλούσιόν θ' ὕδωρ,
πολλῶν τ' ἔπαινον ἔστι μοι λέξαι καλῶν κτέ.

Ineptum est πλούσιον ὕδωρ, obscurum quod Badhamus coniecit πλούσιόν θ' ἕδος. Probabilius Schneidewinus, γῆ τ' ἠρινὸν θάλλουσα πλούσιον θάλος.
Quam coniecturam haud scio an liceat confirmare Hesychii quodam loco: πλούσιον· θαλασσιοειδές. οἱ δὲ τὸ ὕδωρ. Vbi scribendum suspicor: πλούσιον θάλος — οἱ δὲ "θ' ὕδωρ". Interpretationem grammatici continent litterae ΣΣΙΟΕΙΔΕΣ (fortasse εὐειδές?), de qua alii videant.

ΕΥΡΥΣΘΕΥΣ. Stob. Flor. 92, 7: νῦν δ' ἤν τις οἴκων πλουσίαν φάτνην ἔχῃ,
πρῶτος γέγραπται τῶν κακιόνων κρατεῖ·
τά τ' ἔργ' ἐλάσσω χρημάτων νομίζομεν.

De verbis τῶν κακιόνων κράτει neque interpretationes neque coniecturae adhuc prolatae sufficiunt; vide an poeta scripserit, πρῶτος γέγραπται τῶν τε μειόνων κρατεῖ. In Euripidis Oedipode editur

πᾶσα γὰρ ἀνδρὸς κακίων ἄλοχος,
κἂν ὁ κάκιστος
γήμῃ τὴν εὐδοκιμοῦσαν.

Vbi κακίων, quod Clemens Alex. Strom. IV p. 592 et Stob. Flor. 73, 28 praebent, in μείων mutandum suspicor.

ΜΕΛΑΝΙΠΠΗ. Aristot. Eth. Nic. 5, 2 p. 1129 b 28: κρατίστη τῶν ἀρετῶν εἶναι δοκεῖ ἡ δικαιοσύνη καὶ οὔθ' ἕσπερος οὔθ' ἑῷος οὕτω θαυμαστός. De hoc loco, id quod editores fugit, Scholion codicis Paris. 1854 ab Osanno in Wolfii Anal. vol. 2 p. 538 editum: τοῦτο ἐκ τῆς Εὐριπίδου σοφῆς Μελανίππης· λέγει γὰρ ἐν αὐτῇ "δικαιοσύνης τὸ χρύσεον πρόσωπον". Pro τὸ χρύσεον alter codex Paris. (2023) τηλαυγὲς χρυσοῦν praebet, ubi τηλαυγὲς e notissimo Pindari loco Ol. 6, 4 immixtum esse recte iudicat Meinekius Exerc. in Ath. spec. 2 p. 24 sq. Idem Aristotelis ope Euripideum locum sic iubet restitui:

δικαιοσύνας τὸ χρύσεον πρόσωπον·
οὔθ' ἕσπερος οὔθ' ἑῷος οὕτω
θαυμαστός.

Aristotelis vestigia legit Plotinus p. 53 D: καλὸν τὸ τῆς δικαιοσύνης καὶ σωφροσύνης πρόσωπον καὶ οὔτε ἕσπερος οὔτε ἑῷος οὕτω καλά. Extremis verbis utitur auctor Timarionis dialogi in *Notices et Extr.* vol. IX, 2 p. 179: καὶ οὔθ' ἕσπερος οὔθ' ἑῷος οὕτω θαυμαστὸς ὡς ἡμῖν ἐκεῖνος τῷ τότε παρανατέταλκε. Forma δικαιοσύνας debetur Athenaeo XII p. 546 B.

ΜΕΛΕΑΓΡΟΣ. Stob. Flor. 119, 9:

τερπνὸν τὸ φῶς μοι τόδ'· ὑπὸ γῆν δ' Ἅιδου σκότος
οὐδ' εἰς ὄνειρον οὐδ' εἰς ἀνθρώπους μολεῖν.

Sic libri, nisi quod vs. 1 ἄτερπνον habent, quod vitium correxit Grotius. Improbandum vero quod vulgo scribunt, τερπνὸν τὸ φῶς μοι· τὸ δ' ὑπὸ γῆν Ἅιδου σκότος.
Nam σκότος nomen tragicis fere ubique masculinum est: qui repugnare huic usui videantur perpauci sunt loci nec satis certi. Euripides in Peleo (Stob. Flor. 90, 7): οὐκ ἔστιν ἀνθρώποισι τοιοῦτο σκότος. Manifesto legendum τοιοῦτος σκότος, nam τοιοῦτο et τοσοῦτο formae a tragicis alienae sunt. Herc. F. 563: τοῦ κάτω σκότους φίλας ἀμοιβάς. ibid. 1159: φέρ' ἄν τι κρατὶ περιβάλω σκότος. Horum versuum alter mancus est, et habemus unum Herculis codicem eumque pessimum. In Meleagro Euripides dixisse traditur (Etym. M. p. 803, 45): τὸ μὲν γὰρ ἐν φῷ, τὸ δὲ κατὰ σκότος κακόν. Incerta videtur Valckenarii coniectura κάτω: fortasse τὸ δὲ κατάσκοτον κακόν legendum est. Versus spurii Hec. 831: ἐκ τοῦ σκότους (ubi tamen alii σκότου) et Iph. T. 1025: πῶς δὴ σκότος λαβόντες, non obsto quominus a tragicorum usu abhorrere iudicentur. Sed in illis τερπνὸν τὸ φῶς μοι τόδ'· ὑπὸ γῆν rhythmus displicet, nec dubito quin deleto μοι scribendum sit: τερπνὸν τὸ φῶς τόδ'· ὁ δ' ὑπὸ γῆν Ἅιδου σκότος.
Osannus ὑπὸ γῆς maluit, fortasse recte. De altero versu nolo criticorum coniecturas

afferre plurimas illas quidem, sed parum probabiles. Certa, ut mihi videtur, emendatione revocandum: οὐδ᾽ εἰς ὄνειρον ἡδὺς ἀνθρώποις μολεῖν.

Schol. Pind. Nem. 10, 12: (Tydeus) ἀπεγεύσατο τῶν Μελανιππείων κρεῶν, ὡς καὶ Εὐριπίδης ἐν τῷ Μελεάγρῳ φησίν, εἰς ἀνδροβρῶτας ἡδονὰς ἀφίξεται
κάρηνα Τυδεὺς γένυσι Μελανίππου σπάσας.

Priore versu ἀνδροβώτους, ut videtur, libri: ἀνδροβρώτους Grotius, ἀνδροβρῶτος Valckenarius, ἀνδροβρῶτας Musgravius. Τυδεύς vs. 2 primus, quantum scimus, Scaliger scripsit; libri enim περσεύς. Inde πυρσαῖς scribendum conieci coll. Eur. Phoen. 32, ubi ipsum πυρσαῖς γένυσιν habes. Postea vidi occupatam esse hanc emendationem a Salmasio et Heathio. Hoc igitur debebat ab editoribus recipi: Tydeus intellegendus est, ut nominetur in his quae afferuntur verbis minime opus.

ΟΙΔΙΠΟΥΣ. Stob. Flor. 66, 1: νοῦν χρὴ θεάσασθαι· οὐδέν τι τῆς εὐμορφίας
ὄφελος, ὅταν τις μὴ τὰς φρένας καλὰς ἔχῃ.

Vterque versus laborat; atque vs. 2 patet aut τάς cum deterioribus libris delendum esse aut τις cum Piersono: nec difficilis erit optio. Supra θεᾶσθαι codex B, quae coniectura videtur, sed vera. AI a tragicis non eliditur (id quod ostendit qui contrarium demonstrare conabatur Lobeckius in Soph. Ai. 191 p. 151 sq.): hinc certum est οὐδέν vitiosum esse. Scribendum suspicor, νοῦν χρὴ θεᾶσθαι· ποῦ τι τῆς εὐμορφίας
ὄφελος, ὅταν μὴ τὰς φρένας καλὰς ἔχῃ;

Hoc ποῦ librarii per οὐδέν interpretati videntur. Similiter ποῦ δεινόν; pro οὐ δεινόν in Eur. Cycl. 197 restituendum conieci, et ante me idem coniecit Dobraeus. Cf. Porsonus in Eur. Or. 792.

ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ. Strab. X p. 470: τὴν κοινωνίαν τῶν περὶ τὸν Διόνυσον ἀποδειχθέντων νομίμων παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ τῶν παρὰ τοῖς Φρυξὶ περὶ τὴν μητέρα τῶν θεῶν συνοικειῶν ἀλλήλοις. Εὐριπίδης τε ἐν ταῖς Βάκχαις τὰ παραπλήσια ποιεῖ — καὶ ἐν Παλαμήδῃ φησὶν ὁ χορός
οὐ σὺν Διονύσῳ
κωμῶν, ὃς ἀν᾽ Ἴδαν
τέρπεται σὺν ματρὶ φίλᾳ
τυμπάνων ἰάκχοις.

Dicturi de hoc loco repetendum putamus illud quod supra p. 2 annotavimus, in decimo Strabonis libro codicibus CDhi fere solis utendum esse. Hinc apparet vulgari scripturae, οὐ σὺν Διονύσῳ κωμῶν, nullam esse auctoritatem omnesque quae hoc fundamento nitantur coniecturas reiciendas esse. Libri enim ad οὐ σὰν Διονύσου κομᾶν nos ducunt: οὐ σάν habent BCDhl, Διονύσου BCDhi. κομᾶν BDhil, κομᾶνες Cs, κομῶν kno. Hinc scribendum Θύσαν Διονύσου
κόραν, ὃς ἀν᾽ Ἴδαν κτέ.

In his Θύσαν i. q. Βάκχην, cuius formae unum adhuc noramus auctorem Lycophronem 106: sed is sine dubio veteris poetae vestigia legit.

Neglectum ab editoribus huius fabulae fragmentum petendum est ex Ar. Ran. 1446, qui Euripidem haec dicentem facit:

εἰ τῶν πολιτῶν οἷσι νῦν πιστεύομεν,
τούτοις ἀπιστήσαιμεν, οἷς δ' οὐ χρώμεθα,
τούτοισι χρησαίμεσθα, σωθείημεν ἄν.

Mox enim vs. 1451 exclamat Dionysus: εὖ γ', ὦ Παλάμηδες, ὦ σοφωτάτη φύσις. Hinc iam veteres interpretes coniecerunt praegressa ex Euripidis Palamede esse derivata: verba autem sunt non Palamedis, sed Vlixis. Quae in Aristophanis exemplaribus interponuntur, εἰ νῦν γε δυστυχοῦμεν ἐν τούτοισι, πῶς τἀναντία πράξαντες οὐ σωζοίμεθ' ἄν; spuria esse dudum alii intellexerunt.

ΠΕΛΙΑΔΕΣ. Stob. Ecl. 2, 7, 2 p. 336 et Orionis Flor. p. 55, 29:

οὐκ ἔστι τὰ θεῶν ἄδικ', ἐν ἀνθρώποισι δὲ
κακοῖς νοσοῦντα σύγχυσιν πολλὴν ἔχει.

Τὰ τῶν θεῶν ἐν τοῖς ἀνθρώποις νοσεῖ dici non poterit nisi de marcescente vel neglecto deorum cultu, sicut Eur. Tro. 27: ἐρημία γὰρ πόλιν ὅταν λάβῃ κακή, νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν οὐδὲ τιμᾶσθαι θέλει. At σύγχυσιν πολλὴν ἔχειν cultus deorum vix potest dici, et aliud quid hoc loco agi ostendunt priora verba, οὐκ ἔστι τὰ θεῶν ἄδικα. Patet deos ab iniustitiae crimine defendi: non dii iniuste agunt, sed nos iniusti sumus nostraque iniustitia efficimus hanc omnium rerum perturbationem. Itaque requirimus:

οὐκ ἔστι τὰ θεῶν ἄδικα, τὰν βροτοῖσι δὲ
κακῶς νοσοῦντα σύγχυσιν πολλὴν ἔχει.

Pro τὰν βροτοῖσι si quis τἀνθρώπεια scribi malit, id quod Pflugkius suasit, non ausim refragari, et τὰ θεῶν, cuius loco τὰ τῶν θεῶν Stob., fortasse in τὰκ θεῶν mutandum est cum Meinekio.

ΠΛΕΙΣΘΕΝΗΣ. Schol. A Il. Δ, 319: ἔκταν — Εὐριπίδης Πλεισθένει·

οὐ τὸν σὸν ἔκταν πατέρα, πολέμιόν γε μήν.

Argumentum dramatis tradere videtur Hyginus fab. 86: *Thyestes Pelopis et Hippodamiae filius quod cum Aeropa Atrei uxore concubuit, a fratre Atreo de regno est eiectus. at is Atrei filium Plisthenem, quem pro suo educaverat, ad Atreum interficiendum misit. quem Atreus credens fratris filium esse, imprudens filium suum occidit.* Hinc suspicio mihi orta est, pro οὐ τὸν σὸν ἔκταν πατέρα legendum esse τὸν σὸν κατέκταν παῖδα, quae verba sine poetae et fabulae nomine extant in Etym. M. p. 495 sq. et Etym. Gud. p. 305, 28. Incertissimam esse hanc coniecturam ipse intellego.

ΠΡΩΤΕΣΙΛΑΟΣ. Clemens Alex. Strom. VI p. 751: Πλάτωνός τε ἐν πολιτείᾳ εἰπόντος κοινὰς εἶναι τὰς γυναῖκας, Εὐριπίδης ἐν Πρωτεσιλάῳ γράφει

κοινὸν γὰρ εἶναι ἄρα καὶ γυναικεῖον λέχος.

Musgravius voluit εἶν' ἀρκεῖ γυν. λ., quam elisionem barbaram iure dixit Matthiae: nam in infinitivis quorum terminationes sunt ΑΑΙ, ΜΑΙ, ΝΑΙ, ΡΑΙ, ne comici quidem poetae diphthongum ausi sunt elidere ([14]). Sylburgius ἄρα delevit: quod et audax

([14]) Meinekius Com. 4 p. 150 ut doceret in εἶναι ultimam elidi, attulit Ar. Ran. 692. Nub. 1357. Av. 1340. Phryn. Com. 2 p. 600 (certe hunc locum voluit). At pro μηδὲν' εἶν' ἐν τῇ πόλει Ran. 692 nil obstat quominus

est et sententiae incommodum; nam *καὶ* quo referri possit non assequor. Verum etiam nunc puto quod olim proposui, *κοινὸν γὰρ εἶναι χρῆν γυναικεῖον λέχος.*

ΡΑΔΑΜΑΝΘΥΣ. Stob Ecl. 2, 7, 12 p. 342 et Stob. Flor. 64, 24:

ἔρωτες ἡμῖν εἰσὶ παντοῖοι βίου.
ὁ μὲν γὰρ εὐγένειαν ἱμείρει λαβεῖν·
τῷ δ' οὐχὶ τούτου φροντίς, ἀλλὰ χρημάτων
πολλῶν κεκλῆσθαι βούλεται πατὴρ δόμοις.

Versu 4 mire dicitur *pater* divitiarum, ubi expectes *possessorem;* hoc autem facili mutatione efficietur, si *πατὴρ* cum Dindorfio mutaris in *πάτωρ.* Photius Lex. p. 402, 4: *πάτορες· κτήτορες.* Huic coniecturae favet Schol. Eur. Or. 1190, quem locum editores neglexerunt: *πεπᾶσθαι — ὅθεν καὶ τὸ πολυπάμονος· ἐτυμολογεῖται δὲ πατὴρ παρὰ τὸ πεπᾶσθαι, καὶ ἀλλαχοῦ "πολλῶν καλεῖσθαι βούλομαι πατὴρ δόμων" ἀντὶ τοῦ δεσπότης.* Librarii ne hic quidem genuinum *πάτωρ* intemptatum transmiserunt. In Eurip. Phaethonte (fr. 775, 43 Wagn.) nunc editur e codice Clarom.:

ὦ δέσποτ', ἔστρεψ' ἐκ δόμων ταχὺν πόδα.

Sed *δέσποτα* manu secunda scriptum est supra lineam, prima manus *πάτερ* habet, quod emendandum erat, non temere reiciendum. Non dubito quin poeta scripserit

ὦ πᾶτορ, ἔστρεψ' ἐκ δόμων ταχὺν πόδα.

Servus *κτῆμα* domini est, hinc *πάτορα* et habet dominum et dicit.

ΣΘΕΝΕΒΟΙΑ. De argumento huius dramatis habemus Scholion Greg. Cor. e codice Mediceo partim ab Walzio in Rhett. Gr. vol. 7 p. 1321, integrum ab Welckero de tragoed. Gr. p. 777 editum. Locum margine codicis laeso mutilum variis modis viri docti supplere conati sunt; equidem Welckeri et Meinekii coniecturis adiutus sic scribendum arbitror. *Ταῦτα λέγει Εὐριπίδης ἐν Σθενεβοίᾳ τῷ δράματι εἰσάγων τὸν Βελλερεφόντην γνωμολογοῦντα. ἔστι δὲ ἡ ὑπόθεσις αὕτη.* Προῖτος ἦν Ἀκάμαντος υἱός, Ἀκρισίου δὲ [*ἀδελφός*], *βασιλεὺς δὲ Τίρυνθος. γήμας δὲ Σθενέβοιαν ἐξ αὐτῆς ἐγέννησε παῖδας.* Βελλε-

---

scribamus *μηδὲν' εἶναι 'ν τῇ πόλει,* quod dudum suasit Porsonus. Eandem medelam alii loci requirunt, ut Nub. 1357: *ὁ δ' εὐθέως ἀρχαῖον εἶν' ἔφασκε* (*εἶναι 'φασκε*) *τὸ κιθαρίζειν.* Eq. 751: *χρὴ παρεῖν' ἐς* (l. *παρεῖναι 'ς*) *τὴν πύκνα.* Av. 976: *καὶ σπλάγχνα διδόν' ἔνεστι* (l. *διδόναι 'νεστι*). Eupolis Com. 2 p. 566: *καὶ τοὺς περιπόλους ἀπιέν' εἰς* (l. *ἀπιέναι 'ς*) *τὰ φρούρια.* Ar. Nub. 42: *ἥτις με γῆμ' ἐπῆρε* (l. *γῆμαι 'πῆρε*) *τὴν σὴν μητέρα.* Aliter laborat Av. 1340: *ἔοικεν οὐ ψευδαγγελὴς εἶν' ἄγγελος.* Nam *ψευδαγγελὴς* inaudita est forma et abnormis: Graece *ψευδάγγελος* dicitur. Itaque ante aliquot annos dixi scribendum esse nulla littera mutata, *ἔοικεν οὐ ψευδαγγελήσειν ἄγγελος.* Eandem emendationem a Bentleio factam esse mihi indicat Poekelius Primislaviensis. Schneidewinus qui temeritatem mihi obicit Philol. 7 p. 137, de fut. infin. videat Eur. Or. 768: *ὦ τάλας, ἔοικε καὶ σὲ τἀμὰ λυπήσειν κακά,* ubi paulo ante dictum, *Στρόφιος ἤλασέν μ' ἀπ' οἴκων.* — In Phrynichi loco quem Priscianus servavit, vulgarem scripturam *αἰτίαν ἔχει πονηρὸς εἶναι τὴν τέχνην,* tuentur libri optimi: id quod docuit me vir egregius Martinus Hertzius. Ephippus Com. 3 p. 337: *οὐ Μενεκράτης μὲν ἔφασκεν εἶν' ὁ θεῶν θεός;* Sic scribendum esse ci. Bothius et Meinekius. Libri *εἶναι ὁ θεός.* Probabilius igitur correxeris *εἶναι θεῶν θεός.* Geminum vitium nuper (Philol. vol. 9 p. 371) sustuli e Tatiani *πρὸς Ἕλληνας* c. 3: (Empedocles) *μὴ θεὸς ὢν τοῦθ' ὅπερ ἔλεγεν εἶναι κατεψεύδετο,* ubi *τοῦθ'* in *τοῦ θεοῦ* mutavi. — Percensui impugnandae a me elisionis quotquot allata vidissem exempla; errasse me fatebor, sicubi demonstratum fuerit, versum qualis hic est qui fertur in Greg. Naz. vol. 2 p. 198 B, *τὸ δ' εἶν' ἕκαστον τοῖον ἢ τοῖον, φύσις,* ab vetere poeta scriptum esse.

ροφάντου δὲ φεύγοντος ἐκ Κορίνθου διὰ φόνον, αὐτὸν μὲν ἥγνισε τοῦ μύσους, ἡ γυνὴ δὲ αὐτοῦ [τὸν Βελλεροφόντην] ἠγάπησε· τυχεῖν δὲ οὐ δυναμένη τοῦ ἐπιθυμηθέντος διέβαλεν ὡς ἐπιθέντα αὐτῇ τὸν Κορίνθιον. πεισθεὶς δὲ ὁ Προῖτος ἐξέπεμψεν αὐτὸν εἰς Καρίαν ἵνα ἀπόληται, δέλτον [δὲ ἣν ἐγεγράφει] ἐκέλευσεν πρὸς Ἰοβάτην διακομίζειν. ὁ δὲ τοῖς γράμμασιν ἀκόλουθα πράττων προσέταξεν αὐτῷ διακινδυνεῦσαι πρὸς τὴν Χίμαιραν. ὁ δὲ ἀγωνισάμενος τὸ θηρίον ἀνεῖ[λε καὶ μετὰ ταῦτα] ὑποστρέψας εἰς τὴν Τί[ρυνθα πρῶτον μὲν ἐ]μέμψατο τὸν Π[ροῖτον, ἔπειτα] δὲ καὶ τὴν Σθενέβοι[αν ἠπείλησεν] ἀπάξειν. μαθὼν [δὲ τὴν γυναῖκα τοῦ] Προίτου δεύτερον ἐπιβ[ουλεύουσαν αὐτῷ] ἀνεχώρησεν ἀνα[βιβάσας ἐπὶ τὸν] Πήγασον τὴν Σθενέβοι[αν. καὶ ἐλθὼν] ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἤρ[θη εἰς ὕψος. γενόμενος] δὲ κατὰ Μῆλον τὴν νῆσον [εἰς τὴν θάλασσαν ἔρ]ριψεν αὐτήν, ἣν (μὲν cod.) ἀποθ[ανοῦσαν εὑρόντες τινὲς] ἁλιεῖς ἀναλαβόντες [ἐκόμισαν] εἰς Τίρυνθα. πάλιν δὲ ὑποστ[ρέψας ὁ] Βελλεροφόντης πρὸς τὸν Προῖ[τον] αὐτὸς ὡμολόγησεν πεπραχέναι ταῦτα· δὶς γὰρ ἐπιβουλευθεὶς ὑπ' ἀμφοτέρων δίκην εἰληφέναι τὴν πρέπουσαν, τῆς μὲν εἰς τὸ ζῆν, τοῦ δὲ εἰς τὸ λυπεῖσθαι.

ΣΚΕΙΡΩΝ. Neglexerunt editores glossam Hesychii: ἁ μ α ρ τ η τ ή ν· ὁμοῦ προήκοντα δόρατα. Εὐριπίδης Σκείρωνι. Lemma ἁμαρτῇ scribendum videtur, certe Homericam esse glossam evincit apposita interpretatio. Respicitur Il. E, 656: καὶ τῶν μὲν ἁμαρτῇ δούρατα μακρὰ ἐκ χειρῶν ἤιξαν, ubi Herodianus p. 233 Lehrs.: τὸ ἁμαρτῇ δασέως· περισπᾷ δὲ καὶ ὁ Ἀσκαλωνίτης καὶ οἱ πλείους, ὀξύνει δὲ ὁ Ἀρίσταρχος βουλόμενος αὐτὸ τοῦ ἁμαρτήδην ἀποκεκόφθαι. Alio spectat Euripidis mentis. Sequuntur enim in Hesychio haec: ἁ μ α ρ τ ε ῖ ν· ἀκολουθεῖν. Σοφοκλῆς δὲ ἐν Φιλοκτήτῃ ἐπὶ τοῦ ἀποτυχεῖν. Legendum suspicor:

ἁ μ α ρ τ ῇ· τὰ ὁμοῦ προήκοντα δόρατα.

ἁ μ α ρ τ ε ῖ ν· ἀκολουθεῖν. Εὐριπίδης Σκείρωνι. Σοφοκλῆς δὲ ἐν Φιλοκτήτῃ ἐπὶ τοῦ ἀποτυχεῖν.

Sophoclis respicitur Phil. 231: οὐ γὰρ εἰκὸς οὔτ' ἐμὲ ὑμῶν ἁμαρτεῖν τοῦτό γ' οὔθ' ὑμᾶς ἐμοῦ. Euripides nescimus utrum ἁμαρτεῖν an ὁμαρτεῖν dixerit; utrumque eadem vi usurpari tradit Eustathius Il. p. 592, 21.

ΤΕΝΝΗΣ. Dramatis huius, quod spurium veteres grammatici iudicarunt, unum perhibetur fragmentum a Stobaeo Flor. 2, 17 servatum. Ex eodem Flor. 31, 1 alterum potest repeti,

αἰδὼς γὰρ ὀργῆς πλεῖον ὠφελεῖ βροτούς.

Cui versui Εὐριπίδου vulgo praefigitur, *Euripidis in Timaeo* habet Gesnerus, ς̄ νη codex Vindobonensis, quod Τέννῃ legendum suspicor.

ΤΗΛΕΦΟΣ. De Platonis Gorg. p. 521 B: εἴ σοι Μυσόν γε ἥδιον καλεῖν, ὦ Σώκρατες, Olympiodorus in *Archiv für Philol. u. Paedag.* vol. 14 p. 527 haec apponit: ἡ παροιμία αὕτη ἐκ τοῦ Τηλέφου ἐστὶν Εὐριπίδου. ἐκεῖ γὰρ ἐρωτᾷ τις περὶ τοῦ Τηλέφου καὶ φησὶ τὸ "Μυσὸν Τήλεφον. εἴτε δὲ Μυσὸς ἦν εἴτε ἄλλοθέν ποθεν, πῶς ὅτι ὁ Τήλεφος γνωρίζεται". Fortasse haec fuerunt poetae verba, ab Vlixe dicta:

[οἶδ' ἄνδρα] Μυσὸν Τήλεφον . . . .
εἴτ' ἐστὶ Μυσὸς εἴτε κἄλλοθέν ποθεν,
[ἐκ τοῦ] προσώπου Τήλεφος γνωρίζεται.

Versum 2 et 3 si quis melius restituerit, lubenter accipiam, nec tamen improbabile duco quod ΠΩΣΟΤΙΟ in ΠΡΟΣΩΠΟΥ mutavi. Certum vero arbitror quod vs. 1

supplevi, οἶδ' ἄνδρα. Repetitum est hoc supplementum ex Ar. Ach. 430, qui ipsa illa "οἶδ' ἄνδρα Μυσὸν Τήλεφον" Euripidem dicentem facit. Tragica parodia vel e dicendi genere agnosci poterat.

Sextus Empir. p. 557, 22 coll. Stob. Flor. 93, 19 et 97, 11:

τί γάρ με πλοῦτος ὠφελεῖ νοσοῦντά γε;
σμίκρ' ἂν θέλοιμι καὶ καθ' ἡμέραν ἔχων
ἄλυπος οἰκεῖν μᾶλλον ἢ πλουτῶν νοσεῖν.

Primum versum unus servavit Sextus, ubi ὠφελεῖ om. codex C. νοσοῦντά γε editur, νόσον quantum scimus libri, quod non ausim deserere; scribendum igitur erit:

. . τί γάρ με πλοῦτος ὠφελεῖ νόσον;

Vs. 2 et 3 genuinam apposui scripturam, quam ut editores non agnoscerent, effecit mira sane lectionis discrepantia orta illa e levissimo scribendi vitio. Nimirum σμίκρ' ἂν cum in σμικρὰν vel μικρὰν abiisset, librarii pro suo acumine partim ἂν inferserunt, partim substantivum generis feminini addendum putarunt. Itaque vs. 2 θέλοιμ' ἂν Stob. tit. 93, vs. 3 τροφὴν ἐνοικεῖν μᾶλλον ἢ Stob. l. l., ἄλυπος οἰκεῖν βιοτὴν ἢ Sextus. Hinc facile videris longe ab vero aberrasse qui ἄλυπον οἰκεῖν βίοτον ab Euripide scriptum putarent. Simul vero docet hic locus quales emendatores illi fuerint, quibus nihil non credendum quidam existimant.

Stob. Flor. 51, 8: Εὐριπίδου ἐκ Τηλέφου.

τόλμ' ἀεί, κἂν τι τρηχὺ νέμωσιν θεοί.

Euripidi abiudicat hunc versum Meinekius in Men. p. 314, qui scribendum proponit:

τολμᾶν δεῖ, κἄν τι τρηχὺ νέμωσι θεοί.

Ac νέμωσι vulgo scribitur, contra νέμωσιν codex Vindobonensis. Fortasse pari cum probabilitate trimetrum licet restituere:

τόλμα σὺ κἄν τι τραχὺ νείμωσιν θεοί.

ΦΑΕΘΩΝ. Pretiosissima duo huius dramatis fragmenta codici debemus rescripto olim Claromontano, nunc Parisino. Descripserunt Euripideos versus Immanuel Bekkerus et C. B. Hase, correctos edidit G. Hermannus Opusc. vol. 3 p. 7—21. Hasii apographum a Matthiaeo repetitum utilissimum est aliquot locis, quo doceamur quid a priore manu, quid ab altera in codice scriptum sit. Multa enim in illo codice vitiose scripta sunt, quorum vitiorum nonnulla manus recentior correxit vel temptavit corrigere. Optime vero de his fragmentis meritus est Bekkerus, qui pari oculorum atque ingenii acie instructus mira felicitate evanescentes litterarum ductus eruit et haud paucos versus ab interitu unus servavit. Schedas suas vir illustrissimus mecum lubens communicavit, quam liberalitatem grata memoria prosequor. Vratislaviensis editor Euripideorum fragmentorum de codice et Bekkero et Hermanno tam mirabilia tradit (p. 383—388 et p. 392—399), ut fides ei nusquam haberi debeat. — In priore fragm. vs. 15 Hermannus scripsit

ὅταν δ' ὕπνον γεραιὸς ἐκλιπὼν πατὴρ
πύλας ἀμείψῃ.

Codex non ΥΠΝΟΝ, sed ΥΠΝΟΥ habet; fortasse igitur ΕΚΛΙΠΩΝ in ΕΚΛΗΓΩΝ mutandum est. Mox legitur: Ἡλίου μολὼν δόμους

τοὺς σοὺς ἐλέγξω, μῆτερ, εἰ σαφεῖς λόγοι.

In his ΕΛΕΓΞΩ teste Hasio manus secunda correxit, cum primitus ΑΙΚΣΟ scriptum esset. Correctio parum probabilis: facilius fuerit ΝΟΗΣΩ. Versu 25 ΟΡΘΡΕΥΟΜΕΝΑΓΟΟΙΣ b (i. e. Bekkeri apogr.), ΙΤΟΡΕΥΟΜΕΝΑΥΘΟΝ ([15]) h (Hasii apogr., quo teste initio Θ addidit et litteram Τ induxit manus altera). Hermannus scripsit γόοις ὀρθρευομένα, quod parum convenit cum antistr. versu, πηγαῖς τ' ἐπ' Ὠκεανοῦ. Scribendum suspicor ὀρθρευομένα γοερόν (vel γοερῶς) et πηγαῖσί τ' ἐπ' Ὠκεανοῦ. — In alterius fr. vs. 8 ΕΠΕΙΙΕΤΕΑΙΑΛΜΩΔΕΣ b, unde sagaciter Hermannus:

ἐπείγετ', εἶα, δμωΐδες.

Sed haud scio an praeferendum sit ἐπείγετ' ἄρα, δμωΐδες. Vs. 54

b: ΑΠΑΝΤΑΤΑΥΤΗΘΡΗΣΕΚΑΝΠΩΤΟΥΣΕΧΕΙ

h: ΑΠΑΝΤΑΤΑΠΑΙΘΡΗΣΕΚΑΝΠΩΤΟΥΣ°Δ°Ι

Hermanni coniectura, ἅπαντα ταῦτ' αἴθρη τ' ἀκάπνωτοί θ' ὁδοί, a facilitate non commendatur, nec placet ἀκάπνωτος ὁδός. Propius ad verum accessisse videtur Bothius, ἅπαντα πάτερ ἤθρησα κἀντώπησ' ὁδῷ, quamquam ne hoc quidem sufficit. Videant alii. Mox 63: ποῖ πόδα πτερόεντα καταστάσω;

τίν' αἰθέρ' ἢ γᾶς ὑπὸ κεῦθος ἄφαντον ἐξαμαυρωθῶ;

Pro τίν' αἰθέρα legendum ἀν' αἰθέρα. Paulo post habemus 72:

Ὠκεανοῦ κόρα, πατρὸς ἴθι πρόσπεσε

ΓΟΝΥΤΑΙΣΦΑΓΑΣ

σφαγὰς οἰκτρά τ' ἀρκέσαι σᾶς δειρᾶς.

Hermannus γόνυ λιταῖς σφαγάς correxit; malim γονυπετὴς σφαγάς. In praegressis πατρὸς ἴθι in πρόσιθι mutarim, nec πρόσπεσε sanum puto.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. Orionis Flor. p. 47, 10 et p. 55, 17:

φεῦ, μήποτ' εἴην ἄλλο πλὴν θεοῖς φίλος

ὡς πάντ' ἔχωσι, κἂν βραδύνωσιν χρόνῳ.

Vs. 2 ὡς πάντ' ἔχουσι Schneidewinus: requiritur ὡς πᾶν τελοῦσι. Sic Aeschylus Prom. 1033: ψευδηγορεῖν γὰρ οὐκ ἐπίσταται στόμα τὸ δῖον, ἀλλὰ πᾶν ἔπος τελεῖ.

ΦΟΙΝΙΞ. Aeschines c. Timarch. §. 152 et alii:

ὅστις δ' ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖς ἀνήρ,

οὐ πώποτ' ἠρώτησα, γιγνώσκων ὅτι

τοιοῦτός ἐστιν οἷσπερ ἥδεται ξυνών.

Extremo horum versuum ἐστιν sine dissensu unus Diodorus Sic. 12, 14 praebet; contra ἐστιν ἕκαστος Aeschinis codices plerique, nonnulli Demosthenis (F. Leg. §. 245) et Hermogenis (Rhett. vol. 1 p. 25) libri, Plinius Epist. 4, 27, 6. Aphthon. Rhett. vol. 1

([15]) Punctis infra lineam positis dubias litteras indicamus.

p. 67. Doxopater Rhett. vol. 2 p. 288. anonymi Rhett. vol. 1 p. 130 et vol. 3 p. 736. Manuel Palaeol. Praec. c. 72 p. 100. Eust. Opusc. p. 351, 10. Itaque scribendum suspicor

τοιόσδ' ἕκαστος οἷσπερ ἥδεται ξυνών.

ΦΡΙΞΟΣ. Stob. Flor. 73, 45: ὡς ὑγιὲς οὐδέν φασι μητρυιὰς φρονεῖν
νόθοισι παισίν, ὧν φυλάξομαι ψόγον.

Immo ὃν φυλάξομαι ψόγον, *operam dabo ne id mihi obiciatur quod novercis solet obici.*

Stob. Flor. 8, 7: ἀνὴρ δ' ὃς εἶναι φής, ἀνδρὸς οὐκ ἄξιον
δειλὸν κεκλῆσθαι καὶ νοσεῖν αἰσχρὰν νόσον.

Priore versu qui ἀνέρος scripserunt, neque usum huius formae observarunt nec mensuram: nimirum ἀνέρος dactylus est, neque usurpatur haec forma in senariis aut trochaicis aut anapaesticis versibus. Quod Düntzerus suasit Philol. vol. 5 p. 190,

ἀνὴρ δ' ὃς εἶναι φής, οὐκ ἄξιον σέθεν —,

improbandum est tum propter audaciam tum propter spondeum quarto loco illatum. Miror neminem adhuc vidisse quod videre quivis poterat, legendum esse

ἀνὴρ δ' ὃς εἶναι φησίν, ἄνδρ' οὐκ ἄξιον
δειλὸν κεκλῆσθαι.

ΧΡΥΣΙΠΠΟΣ. Illustrissimum huius dramatis fragmentum hoc est.

Γαῖα μεγίστη καὶ Διὸς αἰθήρ,
ὁ μὲν ἀνθρώπων καὶ θεῶν γενέτωρ,
ἡ δ' ὑγροβόλους σταγόνας νοτίας
παραδεξαμένη τίκτει θνατούς,
τίκτει δὲ βορὰν φῦλά τε θηρῶν·
ὅθεν οὐκ ἀδίκως
μήτηρ πάντων νενόμισται.
χωρεῖ δ' ὀπίσω
τὰ μὲν ἐκ γαίας φύντ' εἰς γαῖαν,
τὰ δ' ἀπ' αἰθερίου βλαστόντα γονῆς
εἰς οὐράνιον πάλιν ἦλθε πόλον·
θνήσκει δ' οὐδὲν τῶν γιγνομένων,
διακρινόμενον δ' ἄλλο πρὸς ἄλλου
μορφὴν ἑτέραν ἐπέδειξε.

Versus 1—7 habet Sextus Empir. p. 751, vs. 1 Diog. L. 7, 60; tum vs. 8—14 Philo vol. 2 p. 498 et 612, vs. 8—11 Heraclides Alleg. Hom. c. 22, vs. 9—11 Marcus Anton. 7, 50, vs. 12—14 Philo ter, Clemens Al. Strom. VI p. 750. Plut. Mor. p. 908 D. Galenus π. φιλοσ. ἱστ. c. 15 vol. 19 p. 334. Euripidis Chrysippum unus memorat Clemens, poetae nomen habent Heracl. Plut. Gal., ceteri testes tam poetae quam fabulae nomen omittunt. Septem priores versus cum iis qui sequuntur coniungendos esse docet Vitruvius XIII praef. §. 1, quem locum editores neglexerunt: *Euripides — aera et terram eamque ex coelestium imbrium conceptionibus inseminatam fetus gentium et omnium animalium*

in mundo procreavisse, et quae ex ea essent prognata cum dissolverentur temporum necessitate coacta, in eandem redire, quaeque de aere nascerentur item in coeli regiones reverti, neque interitiones recipere, sed dissolutione mutata (leg. *mutua*) *in eandem redire in qua fuerant proprietatem.* Cf. Lucretius 2, 991—1005, qui Euripidea verba presse sequitur. Fortasse etiam Pacuvius in Chryse (p. 72 ed. Ribbeck.) Euripidis vestigia legit.

Stob. Flor. 66, 2: γνώμη σοφός μοι καὶ χέρ' ἀνδρείαν ἔχειν·
δύσμορφος εἴην μᾶλλον ἢ καλὸς κακός.

Hoc loco ἔχειν A et Vind., ἔχοι alii praebent; unde facile emergit genuinum ἔχοιν. Nec iam dubitari potest, quomodo initium loci emendemus. Scribendum

γνώμης σόφισμα καὶ χέρ' ἀνδρείαν ἔχοιν·
δύσμορφος εἴην μᾶλλον ἢ καλὸς κακός.

Valckenario qui εἴην in εἴη mutandum duxit, refragatur etiam Men. mon. 117: δύσμορφος εἴην μᾶλλον ἢ κακηλόγος. De optativis in OIN terminatis disputavi olim Aristoph. Byz. p. V sq., postea passim in Schneidewini Philologo. Veteres grammatici duo tantum tradiderunt exempla: Euripidis versum, ἄφρων ἂν εἴην, εἰ τρέφοιν τὰ τῶν πέλας (Choerob. in Theod. p. 773, 19) et Cratini, ποδαπὰς ὑμᾶς εἶναι φάσκων, ὦ μείρακες, οὐκ ἂν ἁμάρτοιν (Suid. v. ἁμάρταν). Nimis usitata fuit forma quam quae annotatu digna esset, teste Suida: καὶ ὅλως σύνηθες αὐτοῖς (i. e. Atticis) τὸ τοιοῦτο. A librariis hanc terminationem plerumque oblitteratam esse nemo mirabitur; quid? quod ne nunc quidem desunt qui has formas aversentur tanquam plebeias aut inauditas. Sed φιλόψογον δὲ γλῶσσαν παντὸς ([16]) ἀποστυγέοιν in Eusebio Stobaei Flor. 1, 85 p. 52 servavit codex A. Inter ζωοῖν et ζώοιν fluctuant libri in Ezechielis tragici versu 84 ed. Dübner. Ariphronis paean (Bergkii Lyr. p. 984) in titulo C. I. 511, II vol. 1 p. 477 sic scribitur

ΥΓΕΙΑΒΡΟΤΟΙCΙΠΡΕCΒΙCΤΑΜΑΚΑΡѠΝΜΕΤΑCΟΥΝΕ
ΙΝΤΟΛΕΙΠΟΜΕΝΟΝΒ - - ΟΥ

hoc est, Ὑγεία βροτοῖσι πρεσβίστα μακάρων, μετὰ τοῦ νέ[ο]ιν (vel potius ναίοιν) τὸ λειπόμενον β[ιότ]ου. Vitiose scriptus est hic titulus, sed ναίοιν fortasse verum. Coniecturis vel certis vel probabilibus haec debentur optativorum in OIN exempla. Il. Φ, 463:

Ἐννοσίγαι', οὐκ ἄν με σαόφρονα μυθήσαιο
ἔμμεναι, εἰ δὴ σοί γε βροτῶν ἕνεκα πτολεμίζοιν.

Sic Bekkerus, πτολεμίζω vulgo. Soph. Oed. R. 832:

ἀλλ' ἐκ βροτῶν
βαίην ἄφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἴδοιν
κηλῖδ' ἐμαυτῷ συμφορᾶς ἀφιγμένην.

Librorum scripturam ἰδεῖν correxit Firnhaber Philol. vol. 3 p. 133. Sophocles Stobaei Flor. 64, 13:

τὸ γὰρ νόσημα τοῦτ' ἐφήμερον κακόν·
ἔχοιν δ' ἂν αὐτὸ μὴ κακῶς ἀπεικάσαι.

([16]) Requiritur πάντως, quod restituendum esse dixi Philol. vol. 4 p. 549. Tragici versum in his verbis latere suspicatur M. Schmidtius Philol. vol. 9 p. 445.

Vulgo ἔχοιμ' ἄν, quod asyndeton vix tolerabile. Eur. Hel. 263:

εἴθ' ἐξαλειφθεῖσ' ὡς ἄγαλμ' αὖθις πάλιν
κάλλιον εἶδος ἀντὶ τοῦ καλοῦ λάβοιν,

ubi λαβεῖν codex: optativum restituit Hermannus. Ar. Thesm. 24:

πῶς ἂν οὖν
πρὸς τοῖς ἀγαθοῖς τούτοισιν ἐξεύροις ὅπως
ἔτι προσμάθοιν μὴ χωλὸς εἶναι τὼ σκέλη;

Libri προσμάθοι, quod in προσμάθω mutari iussit Fritzschius. Plato Diogenis L. 3, 29:

ἀστέρας εἰςαθρεῖς ἀστὴρ ἐμός· εἴθε γενοίμην
οὐρανός, ὡς πολλοῖς ὄμμασιν εἰς σὲ βλέποιν.

Ita correxi librorum scripturam βλέπω: assentiuntur mihi Bergkius et Schneidewinus. Callimachus Eust. Od. p. 1761, 41: ἔχοιν δέ τι παιδὸς ἐφολκόν, ubi ἔχοιμι δέ τι Eustathius.

FABVLAE INCERTAE. Polybius 5, 106: οὐ γὰρ οἶδ' ὅπως ἀεί ποτε Πελοποννήσιοι, τῶν ἄλλων ἀνθρώπων οἰκειότατα πρὸς τὸν ἥμερον καὶ τὸν ἀνθρώπινον βίον ἔχοντες, ἥκιστα πάντων ἀπολελαύκασιν αὐτοῦ — μᾶλλον δέ πως κατὰ τὸν Εὐριπίδην ἦσαν αἰεὶ πρυσίμοχθοί τινες καὶ οὔποτε ἥσυχοι δορί. Libri plerique πρυσίμοχθοι, codex Monacensis πλησίμοχθοι, alii ut videtur πρασίμοχθοι. Grotius ἀεὶ πλησίμοχθοι scripsit, ἀεὶ τρυσίμοχθοι Meinekius. Fortasse ΑΙΕΙΠΡΥΣΙΜΟΧΘΟΙ in ἀμπρευσίμοχθοι mutandum est, ut poetae haec verba fuerint,

ἀμπρευσίμοχθοι κοὔποθ' ἥσυχοι δορί.

Vtinam sciremus ἀμπρεύειν, cuius verbi nunc Callimachus et Lycophro auctores habentur, a tragicis poetis usurpatum esse. Novum vocabulum nemo iure fastidierit: neque enim est facile ullus scriptor quin nova quaedam acquisiverit; et cum cetera vocabula depravari videamus, quidni ἅπαξ εἰρημένοις idem accidisse putabimus? Lexica igitur e scriptoribus pendent, non scriptores e lexicis. Quod quo melius intellegatur, afferam aliquot vocabula nova, hoc est et lexicis nostris ignota et a librariis corrupta. I. Timonem Phliasium (Sexti Empir. p. 51, 16 ed Bekk.) dixisse ἀμενθήριστος ἁπάσης σκεπτοσύνης, primus vidit Th. Bergkius: eadem mea fuit coniectura Philol. vol. 4 p. 199, et nuperrime idem suasit M. Hauptius ([17]). II. Marcus Anton. 4, 3: λοιπὸν οὖν μέμνησο τῆς ὑποχωρήσεως τῆς εἰς τοῦτο τὸ ἀρθρίδιον ἑαυτοῦ. Coraes ἀγρίδιον scripsit, probabilius mihi videtur ἀρουρίδιον. III. Schol. Eur. Hec. 915: αἱ Λακεδαιμόνιαι κόραι διημερεύουσιν ἄζωστοι καὶ ἀχίτωνες, ἱματίδιον ἔχουσαι πεπορπημένον ἐφ' ἑκατέρου τῶν ὤμων — καὶ τῶν ἐν ταῖς ἀρχαίαις γραφαῖς οὐκ ὀλίγαι ὅτ' ἔσταλται. καὶ δωριάζειν τὸ γυμνουμένους φαίνεσθαι τὰς γυναῖκας. Cobetus proposuit οὐκ ὀλίγαι οὕτως ἐσταλμέναι εἰσίν: scribendum erat οὕτως ἐστάλαται. Nec debebat γυμνουμένους in γυμνὰς mutari; corrige γυμνο-

---

([17]) Ind. lectionum hib. Berol. 1855 p. 7. De Menandri loco quem ibidem tractavit (Com. vol. 4 p. 189), certum est nonnullos versus aliter ac vulgo fit digerendos esse. Scribendum enim

τὴν νύκτα τὴν πολλῶν κακῶν
ἀρχηγόν. οἴμοι Κρωβύλην λαβεῖν ἐμὲ
καὶ δέκα τάλαντΑΓΕΙΝΕΣΟΥΣΑΝΠΗΧΕΩΣ.

Hinc sagaciores critici genuinam lectionem fortasse indagabunt.

μήρους. IV. Eur. Iph. T. 1113 *ἐλλανοφόνου θεᾶς* pro *ἐλαφοκτόνου θεᾶς* certa emendatione restituisse mihi videor. Locus sic scribendus erit:

str. 1094—1098.	antistr. 1111—1115.
ἐγώ σοι παραβάλλομαι	*ζαχρύσου δὲ δι' ἐμπολᾶς*
θρήνους, ἄπτερος ὄρνις,	*νᾶσον βάρβαρον ἦλθον,*
ποθοῦσ' Ἑλλάνων ἀγόρους,	*ἐν ᾇ τᾶς ἐλλανοφόνου*
ποθοῦσ' Ἄρτεμιν ὀλβίαν,	*θεᾶς ἀμφίπολον κόραν*
ἃ παρὰ Κύνθιον ὄχθον οἰκεῖ.	*παῖδ' Ἀγαμεμνονίαν λατρεύω.*

Codices versu 1097 *Ἄρτεμιν λοχείαν* praebent et 1112 sq. *νόστον βάρβαρον ἦλθον, ἔνθα τᾶς ἐλαφοκτόνου*. V. Aesch. Choeph. 490:

ΟΡΕΣΤΗΣ. *ὦ γαῖ', ἄνες μοι πατέρ' ἐποπτεῦσαι μάχην.*
ΗΛΕΚΤΡΑ. *ὦ Περσέφασσα, δὸς δέ τ' εὔμορφον κράτος.*

Haec variis modis temptata sunt; mihi scribendum videtur *δὸς δ' ἐτεόμορφον κράτος*. h. e. *pater suam formam ac speciem servans nobis appareat*. VI. Pseudo-Callisth. 1, 19: *ἔστησαν λοιπὸν ἐπὶ τὴν ἱππασίαν*. Codex A *ἐπὶ τὴν ἱπποφασίαν*, unde *ἱππαφεσίαν* scripserim. VII. Eur. El. 705: *ἄρνα καλλιπλόκαμον*. Canticum in quo haec leguntur corruptissimum est; sed qui norit quid sit *πλέκειν* et *πλόκαμος*, non dubitabit *ἄρνα καλλίποκον* restituere. VIII. Etym. Gud. p. 316, 56: *κερκώπων· δολίων, πανούργων — ὡσαύτως καὶ κερκογνώμονες*. Requiritur, nisi fallor, *κερκωπογνώμονες*. IX. In Aeschyli Choeph. 756 editur, *οὐ γάρ τι φωνεῖ παῖς ἔτ' ὢν ἐν σπαργάνοις, εἰ λιμὸς ἢ δίψησις ἢ λιψουρία ἔχει*. Non contenderim verum esse quod mihi in mentem venit *λιπαυρία*: certe aptius mihi videtur quam *λιψουρία*, quod Aeschyleum esse non credo. X. Eur. Phoen. 1535: *λεῖπε σοὺς δόμους, πάτερ γεραιέ, δεῖξον, Οἰδιπόδα, σὸν αἰῶνα μέλεον, ὃς ἐπὶ δώμασιν ἀέριον σκότον ὄμμασι σοῖσι βαλὼν ἕλκεις μακρόπνουν ζωάν*. Restitui *μακρόπονον ζωάν*: an credemus *τὸ πνεῖν* patri exprobrare Antigonam? XI. Nomen *ληκυθιστής* Photius p. 219, 25 interpretatur *ὁ μικρόφωνος*. Quam interpretationem falsam esse liquet ex verbo *ληκυθίζειν*: itaque *ὁ μιαρόφωνος* scribendum suspicor, sicut *φωνὴ μιαρά* Aristophanes Eq. 218 dixit. XII. Herodianus Arcadii p. 94, 13: *τὰ εἰς Ψ πολυσύλλαβα βαρύνεται· Ἄραψ, λαῖλαψ, θόραψ* (leg. *θέραψ*). *τὸ δὲ πλινθοβάψ καὶ πελεθοβάψ ὀξύνεται*. Qui *πλινθοβάψ* idem esse volunt ac *πλινθουργός*, videndum est ne a librariis decepti duplici modo errarint. *Πελεθοβάψ* cognomen fuit Theodori histrionis (cf. Meinekius Hist. crit. p. 523 sq.): fortasse idem Theodorus *μινθοβάψ* varietatis causa dictus fuit. XIII. Hesychius 2 p. 652: *νάκυρον. νακύριον· δέρμα*. Duae, nisi fallor, corruptelae nominis *νακύδριον*. Compares *ἑλκύδριον, κωμύδριον, μελύδριον, μυθύδριον, νεανισκύδριον, νεφύδριον* (18), *νησύδριον, ξενύδριον, ξιφύδριον* et *σκιφύδριον, πολεμύδριον, Πρια-*

---

(18) **Μυθύδριον** habet Tzetzes in Hesiod. Ἐργ. 566 et Exeg. Il. p. 127, 24. Hoc lexicographos fugit pariter ac **νεφύδριον**, quo usus est Athanasius teste Socrate Hist. Eccl. 3, 14 p. 152 C: **ὁ δὲ φεύγει πάλιν, εἰπὼν τοῖς γνωρίμοις "ὑποσταλῶμεν μικρόν, ὦ φίλοι· νεφύδριον γάρ ἐστι καὶ παρέρχεται"**. Vbi scribendum suspicor:

ὑποσταλῶμεν . . μικρόν, ὦ φίλοι·
νεφύδριον πάρεστι καὶ παρέρχεται.

μιλλύδριον, σκηνύδριον, τειχύδριον, τρωγλύδριον, alia. XIV. Theognostus p. 97, 30: τὰ εἰς ΕΨ λήγοντα ἁπλᾶ οὐκ ἔστιν εὑρεῖν πλὴν τὸ φλέψ μονοσύλλαβον· τὰ γὰρ ἐφευροκλέψ, νακοκλέψ, κατῶβλεψ εἶδος θηρίου, σύνθετά ἐστιν. Corruptum esse ἐφευροκλέψ vidit Lobeckius Paral. p. 292, qui ἀλευροκλέψ proposuit: mihi φαροκλέψ corrigendum videtur.

Schol. Eur. Tro. 634: ἔθος ἐστὶ τῷ Εὐριπίδῃ τῷ βλέπειν χρῆσθαι ἀντὶ τοῦ ζῆν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τὸ μὲν τέθνηκε σῶμα, τοῦτο δ' ἀναβλέπει.

Vide an scribendum sit τὸ μὲν τέθνηκε σώματος, τὸ δ' ἀμβλέπει. Vbi ἀμβλέπει suasit Meinekius.

Stob. Ecl. 1, 2, 17 p. 36 sine lemm.: θεοῦ γὰρ οὐδεὶς χωρὶς εὐτυχεῖ βροτῶν,
οὐδ' εἰς τὸ μεῖον ἦλθε· τὰς θνητῶν δ' ἐγὼ
χαίρειν κελεύω θεῶν ἄτερ προθυμίας.

Euripideum esse hunc locum docet Anthol. Pal. 10, 107, ubi vs. 1 affertur sic scriptus: θεοῦ μὲν ἐκτὸς οὐδεὶς εὐτυχεῖ βροτός. Anthologiam sequitur, sed omittit poetae nomen Iohannes Lydus de mens. 4, 7 p. 55, 6. Ad Stobaei lectionem propius accedit Men. mon. 250: θεοῦ γὰρ χωρὶς οὐδεὶς εὐτυχεῖ βροτῶν. Versu 2 μεῖον ineptum est: nam bona diis debentur, malorum nos ipsi auctores sumus. Haec est communis veterum sententia. Scribendum igitur οὐδ' εἰς τὸ μεῖζον ἦλθε.

Stob. Flor. 36, 14: Μενάνδρου. οὔτ' ἐκ χερὸς μεθέντα καρτερὸν λίθον
ῥᾷον κατασχεῖν οὔτ' ἀπὸ γλώσσης λόγον.

Non Menandri haec esse, sed tragici poetae, e forma χερός conclusit Meinekius Com. vol. 4 p. XIII sq. Quam coniecturam verissimam esse nunc docet codex Vindobonensis, ubi insequenti Euripidis loco non Εὐριπίδου, sed τοῦ αὐτοῦ Δικτύος praefigitur. Iam igitur patet hos versus Euripideos esse, Menandri locum excidisse. Ceterum notatu dignum est ῥᾷον dictum pro ῥᾴδιον, de quo abusu cf. Lobeckius in Phryn. p. 403. Non debebat igitur Spengelius in Rhetorum ed. Teubn. vol. 2 p. 35, 18 traditam lectionem sollicitare. Vs. 1 καρτερᾶς non recte suasit Cobetus Mnemos. vol. 4 p. 237.

Suidas v. παλαιγενές: τοὺς γὰρ εὐήθεις ἀρχαίους καὶ παλαιοὺς ἔλεγον. ἀντὶ τοῦ ἀνόητε. καὶ Εὐριπίδης "ἀρχαῖον εἴρηκας". ἀντὶ τοῦ εὔηθες. "εὐεργετῆσαι γὰρ τὸ σῶμ' οὐ βούλομαι". Euripidearum reliquiarum editores hunc locum cum aliis permultis neglexerunt; equidem hic attuli de extremis verbis, εὐεργετῆσαι γὰρ τὸ σῶμ' οὐ βούλομαι, doctorum hominum sententias sciscitaturus. Ista verba cum praegressis non cohaerere manifestum est, unde ducta sint ignoro.

Aliquot locos non recte inter Euripidea fragmenta relatos olim indicavi. Eodem refero

Anecd. Bekk. p. 338, 14: ἄγλαι· ὄμμα. Εὐριπίδης. Locus manifesto corruptus est, et varias prolatas vidimus coniecturas, quibus vitium tolleretur; velut αἶγλαι· ὄμμα ci. Matthiae, αὐγαί· ὄμμα Wagnerus, ἀγλαὸν ὄμμα vel Ἀγλαΐα ὄνομα Eug. Mehlerus in Mnemos. vol. 4 p. 46. Quarum suspicionum nulla est probabilis: mihi certum videtur corrigendum esse ἀγλάισμα, quo vocabulo saepius utitur Euripides. Interpretationem omissam ne mirere, cf. eiusdem lexici p. 328, 31: ἀγλαΐσαι· οὕτως Εὔπολις. et p. 362, 29: αἱμασιολογεῖν. Θεόπομπος.

Ex Arsenii Viol. p. 179 proverbium "δελφῖνα λεκάνη οὐ χωρεῖ" recepit dubitans, ut ait, Wagnerus fr. 1062. Haud difficile est tollere hanc dubitationem vel potius errorem ridiculum: nimirum spectat Euripidis mentio versum quem statim Arsenius subicit, δεῦρ' ἔλθ'· ἐς οὖς γὰρ τοὺς λόγους εἰπεῖν θέλω (Eur. Ion. 1521).

Idem Arsenius p. 716, 15 ed. Leutsch. haec habet: φύσει γὰρ ἐχθρὸν τὸ δοῦλον τοῖς δεσπόταις. Εὐριπίδου. Qui crediderit Arsenio, facili opera poterit trimetrum restituere:

τὸ δοῦλον ἐχθρὸν γὰρ φύσει τοῖς δεσπόταις,

id quod suasit Wagnerus vol. 3 p. 190. Alii fortasse praeferent quod Dobraeus Adv. 2 p. 125 proposuit, φύσει γὰρ ἐχθρὸν τοῖσι δεσπόταις ἔφυ (vel ἀεὶ)
τὸ δοῦλον.

Interea obstat his conatibus Hermogenes Rhett. vol. 3 p. 119. Hinc conicias Hermogenis verbis usum esse Arsenium et de auctore errasse. Sed alia datur ratio qua appositum huic sententiae Euripidis nomen explicemus. Theodorus enim Prodromus dialogum composuit cui inscribitur βίων πρᾶσις ποιητικῶν καὶ πολιτικῶν, editum in *Notices et Extr.* vol. VIII, 2 p. 129—150, ubi inter alias personas prodeunt Aristophanes et Euripides. Atque Euripidi tribuuntur primum versus nonnulli ex superstitibus tragoediis petiti, deinde verba illa φύσει γὰρ ἐχθρὸν κτέ. Hunc igitur auctorem secutus videtur Arsenius, nos spernendum iudicamus; assentietur nobis quicunque ipsum dialogum legerit. Ceterum eadem illa Hermogenis verba respicit Theodorus Prodromus ἀποδήμου φιλίας versu 207, sicut Marcellinus Rhett. vol. 4 p. 334.

Apostolius 8, 75 p. 452, 3 haec offert: Ἢ φρονεῖν ἔλασσον ἢ δύνασθαι δεῖ μεῖζον. Viri docti auctore Porsono arbitrantur Euripidem scripsisse

ἢ φρονεῖν ἐλάσσονα
ἢ δύνασθαι δεῖ σε μείζον',

idque in Cretensibus scriptum fuisse exploravit restitutor quidam (cuius librum nuper Philol. vol. 8 p. 562—565 ab oblivione vindicavimus) vol. 1 p. 107. At Εὐριπίδου nomen allatis verbis subicit non Apostolius, sed Pantiniana Apostolii editio. Hoc didicimus a novissimo et diligentissimo Apostolii editore, Leutschio. Neque ullis doctrinae subsidiis Apostolius instructus fuisse videtur quibus nos careamus. Hoc loco, id quod ipsum Leutschium fugit, usus est Plutarchi q. d. Apophthegm. Lacon. p. 232 E: πρὸς Θηβαίους περί τινων ἀντιλέγοντας "ἢ φρονεῖν" εἶπον "δεῖ ἔλασσον ἢ δύνασθαι μεῖζον".

Philemonis Lex. p. 261: ἀπαλλάττειν καὶ τὸ διατρίβειν. Εὐριπίδης "ἀνάγκη πεινῆν διὰ βίου καὶ ἀθλιώτερον ἀπαλλάττειν" ἤτοι διατρίβειν. Similia ex anonymo grammatico codicis Paris. 2720 fol. 208 protulit Cramerus Anecd. Paris. vol. 1 p. 400, 26. Certatim viri docti conati sunt versus pangere. Matthiae:

πεινῆν ἀνάγκη διὰ βίου . . . .
. . ἀπαλλάττειν ἔτ' ἀθλιώτερον.

Bothius: ἔμοιγ' ἀνάγκη διὰ βίου πεινῆν ἀεί,
τὸ δ' αὖ γ' ἀπαλλάττειν ἔτ' ἀθλιώτερον.

Düntzero auctore (cf. Philol. vol. 5 p. 192) "*scripsit Euripides:*

ἀνάγκη πεινῆν·
καθλιώτερόν μ' ἀπαλλάσσειν βίου."

Hartungius denique Phrixo Euripidis hanc poesin vindicavit:

στερρὰ μὲν ἀνάγκη | πεινῆν διὰ βίου, | τὸ δ' ἀθλιώτερον | ἀπαλλάττειν.

Nescientes hi critici vexarunt Iuliani imperatoris locum, Orat. 2 p. 85 B: ὅσους δὲ ἐνοχλεῖ χρημάτων ἐπιθυμία καὶ ἔρως δυστυχής, τούτους δὲ ἀνάγκη πεινῆν διὰ βίου καὶ ἀθλιώτερον ἀπαλλάττειν μακρῷ τῶν τῆς ἐφημέρου τροφῆς δεομένων.

Denique Euripidis Polyido hos vulgo ascribunt versus:

μικρόν γ' ἔλεξας βασιλικοῦ σηκὸν τάφου·
διπλάσιος ἔστω· τοῦ κύβου δὲ μὴ σφαλῇς.

Prodidit hunc locum Eratosthenes (p. 176 Bernh.) ap. Eutocium in Archimed. p. 144 ed. Ox., cuius disputationem si quis legerit (quod Euripidearum reliquiarum editores faciundum sibi non putarunt), mirabitur non vidisse Valckenarium id quod minime erat reconditum, tres afferri versus sic scribendos:

μικρόν γ' ἔλεξας βασιλικοῦ σηκὸν τάφου·
διπλάσιος ἔστω· τοῦ καλοῦ δὲ μὴ σφαλεὶς
δίπλαζ' ἕκαστον κῶλον ἐν τάχει τάφου.

Versu tertio scripsi δίπλαζ', ubi codices Paris. AD διπλασιάζεν, ceteri διπλασιάζων exhibent. Nunc demum apparet illa rerum mathematicarum ignorantia, quam in vetere tragico animadvertit Eratosthenes: ἐδόκει διημαρτηκέναι (l. δοκεῖ δ' ἡμαρτηκέναι)· τῶν γὰρ πλευρῶν διπλασιασθεισῶν τὸ μὲν ἐπίπεδον γίνεται τετραπλάσιον, τὸ δὲ στερεὸν ὀκταπλάσιον. Ignorantiae istius cur Euripidem potius reum faciamus quam Aeschylum aut Sophoclem, quantum equidem video, nulla est ratio. Ex orationis colore Aeschyleos potius hos versus crediderim. Quamquam lubricum est in his rebus iudicium et proclivis error. Velut Hermannus Aeschylo (fr. 462) hunc versum vindicavit, quem sine poetae nomine Plutarchus ter attulit, ἔπτηξ' ἀλέκτωρ δοῦλον ὣς κλίνας πτερόν.

Phrynichi potius haec esse verba indicat parodia Aristophanis, Vesp. 1490: πτήσσει Φρύνιχος ὥς τις ἀλέκτωρ, σκέλος οὐράνιόν γ' ἐκλακτίζων. Quicum si contuleris Vesp. 1524, ταχὺν πόδα κυκλοσοβείτω, καὶ τὸ Φρυνίχειον ἐκλακτισάτω τις, ὅπως ἰδόντες ἄνω σκέλος ὤζωσιν οἱ θεαταί, haud improbabile videbitur eundem Phrynichum dixisse:

ταχὺν πόδα κυκλοσοβήσω
σκέλος οὐράνιόν γ' ἐκλακτίζων.

Quae restant duo commentationis meae capita, de minoribus quos dicimus tragicis et de fragmentis adespotis, huius libelli angustiis includere non licet. Viros autem doctos, si qui habuerint quae ad tragicorum Graecorum reliquias spectent sive emendandas sive augendas, ea ut ad dias luminis oras quam primum producant enixe rogatos velim.

INDEX LOCORVM.

EMENDANDA.

In Sophoclis loco de quo p. 16 sq. dixi, praeter initium nihil mutandum erit; scribendum

A. οὐ δὴ νόθος τις γνησίοις ἴσον σθένει;
B. ἅπαν τὸ χρηστὸν γνησίαν ἔχει φύσιν.

Pag. 22, 31. ἐκτρέφει φροντίς olim coniecit Bergkius, postea φροντὶς ἐκστρέψει praetulit (Ind. lectt. hib. Marburg. 1843 p. VIII).

Pag. 53 ann. 18 Μυθύδριον corrige.

